

UDRU ACADEMIC

JOURNAL

Vol.13 No.1 JAN - JUN 2025

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2568)

UDRU Academic Journal Vol.13 No.1 (JAN - JUN 2025)

ISSN (Print) : 1905-7024 ISSN (Online) : 2730-1885

วารสารวิชาการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2568)

Udon Thani Rajabhat University

Academic Journal

Vol.13 No.1 (January – June 2025)

ISSN (Print) : 1905-7024

ISSN (Online) : 2730-1885

ลิขสิทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
กำหนดพิมพ์	ปีละ 2 ฉบับ (เดือนมกราคม - มิถุนายน และ เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม)
จัดพิมพ์	จำนวน 100 เล่ม
พิมพ์ที่	ทัศนทองการพิมพ์ (ห้างหุ้นส่วนจำกัด) 196, 198 ถนนประจักษ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000 โทรศัพท์ 0 4424 5562, 0 4426 7303

วารสารวิชาการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

UDRU Academic Journal

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความวิจารณ์หนังสือ และบทความปริทัศน์ ซึ่งเป็นผลงานวิชาการที่มีคุณค่าใน 2 สาขาวิชา ได้แก่ 1) มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ 2) การศึกษา เพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความรู้และ แนวความคิดทางวิชาการ จากบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย กำหนดพิมพ์เผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ (เดือนมกราคม ถึง มิถุนายน และเดือนกรกฎาคม ถึง ธันวาคม) ผู้ที่ประสงค์ส่งบทความลงตีพิมพ์ ในวารสาร ให้ส่งต้นฉบับที่จัดรูปแบบตามข้อกำหนดของวารสารมายังวารสาร ทางเว็บไซต์ (วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/UDRUAI>) โดย บทความนั้นจะต้องไม่เคยตีพิมพ์มาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการเสนอขอตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น บทความดังกล่าวจะได้รับการพิจารณาให้ข้อคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับบทความโดยตรง บทความละ 3 ท่าน

บทความที่ได้ตีพิมพ์ในวารสารนี้เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี การนำข้อความ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของบทความไปตีพิมพ์ใหม่ ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของเรื่อง และกอง บรรณาธิการก่อน

“ข้อความที่ปรากฏในบทความเป็นทัศนะของผู้เขียน ไม่ถือเป็นความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ”
“การนำบทความหรือบางส่วนของบทความไปใช้ ต้องอ้างอิงถึงแหล่งที่มา”

กองบรรณาธิการ

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
64 ถนนทหาร อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000
โทรศัพท์: 0 4221 1040 ต่อ 1178 โทรสาร: 0 4224 8680
เว็บไซต์: <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/UDRUAI>
อีเมล: graduate@udru.ac.th

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

UDRU Academic Journal

ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2568)

เจ้าของ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต อธิปัตย์กุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

รองศาสตราจารย์ ดร.วรัญญา จีระวิพลวรรณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

บรรณาธิการ

ดร.วิไลลักษณ์ ขาวสะอาด

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

กองบรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิ

ศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ศาสตราจารย์ ดร.คุณทลี รื่นรมย์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ พิษณุ จงสถิตวัฒนา

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Prof.Dr.Jeffrey C.Nash

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

รองศาสตราจารย์ ดร.นลินรัตน์ รักกุศล

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธน์ เนื่องเฉลิม

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ อินตะขัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.ปาริชา มารี เคน

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

รองศาสตราจารย์ ดร.ประไพศรี ให้อย่าง

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิดา ม่วงแก้ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

รองศาสตราจารย์ ดร.สืบชาติ อันทะไชย

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวิทย์ บุตรอุดม

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

รองศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ กลั่นฤทธิ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

รองศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ อินทประเสริฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

UDRU Academic Journal

ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2568)

กองบรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รติพร ถึงฝั่ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัณฐดา กนกหงส์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรา เอี่ยมกิจการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิต กำมันตะคุณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ทวี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐวิทย์ พจนตันติ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงสมร กิจโกศล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร สุขแสน

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วิทยาเขตปัตตานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

เลขานุการ

นายเอกภพ โอตาการ

ออกแบบปก

นายประเมษฐ์ แสนอุบล

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2568) วารสารยังคงมีปณิธานอันแน่วแน่ที่จะเผยแพร่และส่งเสริมงานวิจัย และบทความทางวิชาการเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ในการทำงานของประชาคมแห่งการเรียนรู้ ได้ดำเนินการคัดเลือกบทความและกลั่นกรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งจากภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยอย่างเคร่งครัดตามเกณฑ์คุณภาพของ “ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI)”

สำหรับวารสารปีที่ 13 ฉบับที่ 1 นี้ประกอบด้วยบทความวิจัย จำนวน 8 บทความ ซึ่งเป็นบทความจากทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี และบทความนั้นก็เป็นประโยชน์ต่อภาครัฐ ภาคเอกชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง อาทิ เช่น การพัฒนาชุดกิจกรรมทางกายเพื่อเพิ่มช่วงความสนใจของเด็กที่มีภาวะออทิซึม, แนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี, การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ชั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาหมั่ง เป็นต้น

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี มีความยินดีรับบทความวิจัย (Research article) บทความทางวิชาการ (Academic article) บทความปริทัศน์ (Review article) และบทวิจารณ์หนังสือ (Book review) ที่ยังไม่เคยเผยแพร่ในวารสารฉบับอื่นมาก่อน ซึ่งช่องทางการนำส่งบทความเพื่อพิจารณาเผยแพร่นั้น สามารถนำส่งบทความออนไลน์ได้ที่ <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/UDRUAI/index> ซึ่งเป็นระบบการบริหารงานวารสารออนไลน์ด้วยงานระบบ ThaiJo2.0

กองบรรณาธิการขอขอบพระคุณ คณะผู้เขียนและผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความทุกท่านที่ช่วยเสนอแนะแนวคิดให้กับผู้เขียนและกองบรรณาธิการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2568) จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานวิจัยและงานวิชาการแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

วิไลลักษณ์ ขาวสอาด
บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

บทความวิจัย

ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 นิภาวรรณ แก้วตา, โสภา อำนวยรัตน์	1
การพัฒนาชุดกิจกรรมทางกายเพื่อเพิ่มช่วงความสนใจของเด็กที่มีภาวะออทิซึม รุ่งฟ้า สิมมา, ชนิตา พิมพ์ศรี, เบญจมาภรณ์ ช้อยเครือ	15
การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน โดยใช้รูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภักจิรา นาผล, บุษวรรษ์ แสนปลั่ง	26
การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ณัฐพงศ์ ธรรมชาติ	39
แนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับ ผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี วิภาพร สุทธิภิบาล, พิมพ์พร จารุจิตร	54
การพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี ศิริลักษณ์ พวงจันทร์, ปาริชาติ ประเสริฐสังข์	69
แนวทางการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย กมลชนก อรัญสาร, พิมพ์พร จารุจิตร	80

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทความวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ชั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน	93
เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง	
สุภาพร ชาวป่า	

ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

School Administrative Factors Affecting Learning Organization of the School under Phayao Primary Educational Service Area Office 1

นิภาวรรณ แก้วตา¹, โสภา อำนวยรัตน์²
Nipawan Kaewta¹, Sopa Amnuayrat²

Receive: 20 กุมภาพันธ์ 2568 Revised: 24 มีนาคม 2568 Accepted: 31 มีนาคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา 2) ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา 4) สร้างสมการพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 269 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของเครจซ์และมอร์แกน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.946 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาทุกด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่สามารถพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา มี 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านโครงสร้างขององค์กร และปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร สามารถพยากรณ์ความสำเร็จได้ร้อยละ 84.80 ดังสมการพยากรณ์ต่อไปนี้ สมการรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = .761 + .535X_2 + .295X_4$ และสมการรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_y = .630(Z_2) + .642(Z_4)$

¹ นักศึกษาหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ; Master Student of Education, Faculty of Educational Administration, Phayao University, Thailand; e-mail: namsai_kaewta@hotmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร., มหาวิทยาลัยพะเยา ; Associate Professor Dr., Faculty of Educational Administration, Phayao University, Thailand.

คำสำคัญ: ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา, องค์กรแห่งการเรียนรู้

ABSTRACT

The objectives of this research were to study 1) the level of the School Administrative Factors, 2) the level of the Learning Organization, 3) the relationship between the School Administrative Factors Affecting Learning Organization, and 4) the equation of school administrative factors affecting learning organization of the school under Phayao Primary Educational Service Area Office 1. The samples consisted of the 269 administrators, teachers and educational staffs under Phayao Primary Educational Service Area Office 1. Selected the Stratified Random Sampling .The tools used in this research are 5 level of questionnaire, the index of congruence between 0.67 - 1.00, and the reliability value was 0.946, the statistic of data analysis consists of percentage, average (mean), standard deviation, Pearson's coefficient analysis and the analysis step by step of multiple regression to design the predicted equation.

The results of research were found that 1) the School Administrative Factors was at the high level, 2) the level of the Learning Organization was at the high level, 3) the Administrative Factors had positive relationship with Learning Organization, and 4) Factors that can predict the learning organization had 2 factors as factor of Organizational structural and a factor of Organizational atmosphere and culture. This was able to predict the success at 84.80%.The predict equations was as follow: The Unstandardized Score form (equation) is $\hat{Y} = .761 + .535X_2 + .295X_4$ and the Standard Score form (equation) is $\hat{Z}_y = .630(Z_2) + .642(Z_4)$

KEYWORDS: School Administrative Factors, Learning Organization

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ได้ถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และแก้ไขเพิ่มเติม หมวดที่ 3 การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มาตรา 11 กล่าวว่า ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความสามารถ การสร้างวิสัยทัศน์ และการปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา, 2567) สถานศึกษาถือเป็นหน่วยงานของราชการที่มีภารกิจหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เมื่อคนมีคุณภาพย่อมส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและการพัฒนาประเทศชาติ โดยคนที่มีคุณภาพต้องเป็นคนที่มีความรู้ ความสามารถ มีภูมิปัญญา ซึ่งตรงกับเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ในยุทธศาสตร์ที่ 3 ที่ต้องการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ด้วยการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

อย่างรวดเร็ว เพื่อความอยู่รอดทุกองค์กรจึงมุ่งพัฒนาตนเองไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดที่จะผลักดันและสนับสนุนให้เกิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของ ปีเตอร์ เซงก์ (Peter Senge) ที่ได้กล่าวไว้ว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ สถานที่ซึ่งทุกคนสามารถขยายศักยภาพของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง สามารถสร้างผลงานตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ เป็นที่ซึ่งเกิดรูปแบบการคิดใหม่ ๆ ที่ซึ่งแต่ละคนมีอิสระที่จะสร้างแรงบันดาลใจ และเป็นที่ซึ่งทุกคนต่างเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นองค์กรที่สมาชิกได้มีการขยายขอบเขตความสามารถของตนเอง อย่างต่อเนื่องทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์กร เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่บุคคลในระดับต่าง ๆ ต้องการ อย่างแท้จริง ซึ่งประกอบไปด้วยวินัย 5 ประการ ได้แก่ ความรอบรู้แห่งตน แบบแผนความคิด การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การทำงานเป็นทีม และการคิดเชิงระบบ (Senge, 1990)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 มีวิสัยทัศน์ คือ “สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นองค์กรคุณภาพ สมรรถนะเลิศล้ำ ยึดหลักธรรมาภิบาล สืบสานศาสตร์พระราชา สู่การศึกษาที่ยั่งยืนในศตวรรษที่ 21” มีกลยุทธ์การบริหารจัดการ ในกลยุทธ์ที่ 2 ที่ต้องการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1, 2567) ดังนั้นในการขับเคลื่อนกลยุทธ์ดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กร ซึ่งรวมถึงการมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ขององค์กร เพื่อให้เกิดบรรยากาศของการทำงานที่เอื้อต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและที่สำคัญต้องอาศัยปัจจัยการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) ด้านภาวะผู้นำ 2) ด้านโครงสร้างขององค์กร 3) ด้านการพัฒนาบุคลากร 4) ด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร และ 5) ด้านการจูงใจ ปัจจัยเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นระบบ และนำไปสู่เป้าหมายการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และสามารถส่งเสริมการศึกษาที่ยั่งยืนได้อย่างมีประสิทธิภาพในยุคศตวรรษที่ 21

ด้วยความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา และเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาปัจจัยการบริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับกำหนดเป็นแนวทางหรือนโยบายการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 อยู่ในระดับมาก

2. ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 อยู่ในระดับมาก

3. ปัจจัยการบริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

4. ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 สามารถทำนายการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ได้

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 878 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ดังนี้

2.1.1 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ

2.1.2 ปัจจัยด้านโครงสร้างขององค์กร

2.1.3 ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร

2.1.4 ปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร

2.1.5 ปัจจัยด้านการจูงใจ

2.2 ตัวแปรตาม คือ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา 5 ประการ ดังนี้

2.2.1 การเป็นบุคคลรอบรู้

2.2.2 การมีแบบแผนความคิด

2.2.3 การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน

2.2.4 การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม

2.2.5 การคิดอย่างเป็นระบบ

ขอบเขตด้านพื้นที่

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 72 แห่ง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 878 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1, 2567)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) เทียบขนาดของประชากรที่ 900 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 269 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) แล้วนำมากำหนดสัดส่วนตามขนาดของกลุ่มประชากรในแต่ละกลุ่มอำเภอในแต่ละสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในการปฏิบัติหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงานและกลุ่มโรงเรียน ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ดังนี้ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านโครงสร้างขององค์กร ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร ปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร และปัจจัยด้านการจูงใจ

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert) ประกอบด้วย 5 ประการ ดังนี้ การเป็นบุคคลรอบรู้ การมีแบบแผนความคิด การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และการคิดอย่างเป็นระบบ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

2. นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ นิยามศัพท์ (IOC: Index of Item Objective Congruence) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปไว้ใช้โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67 - 1.00 และแก้ไขปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้มีความตรงตามเนื้อหา รวมถึงการใช้ภาษา

3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ของแบบสอบถาม โดยวิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.946

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 269 ชุด

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยกระทำการแจกแบบสอบถามแบบออนไลน์ (Google Form) โดยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 กระจายข่าวในการทำการตอบแบบสอบถาม ผ่านช่องทางระบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ของแต่ละสถานศึกษา โดยกำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลภายในระยะเวลา 30 วัน

3. ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามจำนวน 269 ชุด ได้รับกลับคืนมา 269 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 100 และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามดำเนินการ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ได้กำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ย (เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย, 2559) ช่วงค่าเฉลี่ยและการแปลความหมาย ดังนี้

4.50-5.00 หมายถึง ระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง ระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2.50-3.49 หมายถึง ระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง ระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.49 หมายถึง ระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ได้กำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ย (เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย, 2559) ช่วงค่าเฉลี่ยและการแปลความหมาย ดังนี้

4.50-5.00 หมายถึง ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

- 2.50-3.49 หมายถึง ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
1.50-2.49 หมายถึง ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
1.00-1.49 หมายถึง ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์

1. นำข้อมูลจากแบบสอบถามระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา และแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R_{xy}) ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Coefficient) และแปลความหมายของคะแนน การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เทียบกับเกณฑ์ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	ระดับของความสัมพันธ์
.81 ขึ้นไป	มีความสัมพันธ์กันระดับสูงมาก
.61-.80	มีความสัมพันธ์กันระดับสูง
.41-.60	มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง
.21-.40	มีความสัมพันธ์กันระดับต่ำ
.20 ลงไป	มีความสัมพันธ์กันระดับต่ำมาก

2. วิเคราะห์ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 พบว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก คือ ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร ($\bar{X} = 4.35$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ($\bar{X} = 4.29$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลของปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา	ระดับปัจจัยการบริหาร (n = 269)		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D	
ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ	4.38	0.56	มาก
ปัจจัยด้านโครงสร้างขององค์กร	4.33	0.55	มาก

ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา	ระดับปัจจัยการบริหาร (n = 269)		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D	
ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร	4.35	0.60	มาก
ปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร	4.29	0.55	มาก
ปัจจัยด้านการจูงใจ	4.34	0.54	มาก
โดยรวม	4.34	0.51	มาก

2. ผลการวิเคราะห์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 1 พบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก คือ ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การคิดอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมา คือ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.39$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีแบบแผนความคิด ($\bar{X} = 4.29$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลของระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา	ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (n = 269)		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D	
การเป็นบุคคลรอบรู้	4.31	0.56	มาก
การมีแบบแผนความคิด	4.29	0.58	มาก
การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน	4.39	0.47	มาก
การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม	4.33	0.52	มาก
การคิดอย่างเป็นระบบ	4.41	0.55	มาก
โดยรวม	4.35	0.47	มาก

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 พบว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ทุกด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ (X_1) ปัจจัยด้านโครงสร้างขององค์กร (X_2) ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร (X_3) ด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร (X_4) และปัจจัยด้านการจูงใจ (X_5) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 1 (X)	การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของ สถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 1 (Y)
1. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ (X_1)	.740**
2. ปัจจัยด้านโครงสร้างขององค์กร (X_2)	.895**
3. ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร (X_3)	.781**
4. ปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร (X_4)	.830**
5. ปัจจัยด้านการจูงใจ (X_5)	.819**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 พบว่า

4.1 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีค่า Tolerance มากกว่า .10 ส่วนค่า VIF ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรพยากรณ์ ไม่มีลักษณะ เป็นภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) ซึ่งมีผลทำให้การพยากรณ์ที่สร้างขึ้นมีความคลาดเคลื่อนสูง ดังนั้น จึงเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอย คือ ปัจจัยด้านโครงสร้างขององค์กร (X_2) และปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร (X_4) ดังนั้นข้อมูลจึงมีความเหมาะสม สำหรับการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณต่อไปได้ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ที่แยกเป็นรายด้านเพื่อตรวจสอบสภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity)

ตัวแปรพยากรณ์	Tolerance	VIF
ปัจจัยด้านโครงสร้างขององค์กร (X_2)	.175	5.698
ปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร (X_4)	.288	3.467

4.2 ปัจจัยที่มีอำนาจพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 เรียงลำดับตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ ปัจจัยด้านโครงสร้างขององค์กร (X_2) และปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร (X_4) โดยตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปรรวมกันสามารถพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ได้ร้อยละ 84.80 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 อำนาจพยากรณ์ของตัวแปรพยากรณ์ และคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดจากปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1

ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	ร้อยละพยากรณ์
X ₂	.895**	.801	80.10
X ₂ , X ₄	.921**	.848	84.80

** P < .01

4.3 การสร้างสมการพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จากตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุด จึงได้นำเสนอค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ (B, β) ดังตาราง 6

ตารางที่ 6 ค่าสถิติของตัวพยากรณ์ที่ใช้พยากรณ์ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ตัวแปรพยากรณ์	B	β	SE.B	t	P
ปัจจัยด้านโครงสร้างขององค์กร (X ₂)	.535	.630	.032	16.656**	.000
ปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร (X ₄)	.295	.342	.033	9.056**	.000
ค่าคงที่	.761		.094		.00
R = .921	R ² = .848		R ² _{adj} = .847		S.E.est = .184

** P < .01

ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านโครงสร้างขององค์กร (X₂) และปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร (X₄) ตามลำดับ ซึ่งสามารถเขียน ในรูปแบบของสมการพยากรณ์ในสมการรูปคะแนนดิบ และสมการรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .761 + .535(X_2) + .295(X_4)$$

สมการรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_y = .630(Z_2) + .342(Z_4)$$

การอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยรวมทุกปัจจัยอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย และทุกปัจจัยอยู่ในระดับมากตามลำดับ ดังนี้ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร ปัจจัยด้านการจูงใจ ปัจจัยด้านโครงสร้างขององค์กร และปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการ

กระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากร ตลอดจนมีการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่เน้นการเรียนรู้และการพัฒนาต่อเนื่อง จะช่วยสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของวนิศา รอดฉาย (2560) ที่ศึกษา การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมทุกปัจจัยอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาของสุธิศา ส่งศรี (2563) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดภูเก็ต พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นสถานศึกษาในภาพรวมและทุกปัจจัยอยู่ในระดับมาก และผลการศึกษาของนุชนาถ จันทรบัว (2564) ที่ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2 พบว่า ระดับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย และทุกด้านอยู่ในระดับมากตามลำดับ ดังนี้ การคิดอย่างเป็นระบบการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม การเป็นบุคคลรอบรู้ และการมีแบบแผนความคิด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษา มีโครงสร้างองค์กรชัดเจน รวมถึงมีการเชื่อมโยงระบบงานภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความสามารถในการพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง มีกระบวนการทางความคิด ที่มีการวางแผนเป็นขั้นตอนในการปฏิบัติงาน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและพร้อมเรียนรู้ได้ตลอดเวลา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประกาย เขียวพันธ์ (2560) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงบริหารกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาของวนิศา รอดฉาย (2560) ที่ศึกษา การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ผลการศึกษาระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพิษณุโลกในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และผลการศึกษาของอนุชิต สุขกลี (2560) ที่ศึกษาบทบาทการบริหารสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด พบว่า บทบาทการบริหารสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษา ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อ องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจมาจากการที่การบริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการปัจจัยการบริหารหลายปัจจัยเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของวนิศา รอดฉาย (2560) ที่ศึกษา การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ปัจจัยต่างๆ ก็บ่งชี้ถึงองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมี

ความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการศึกษาของสุริศา ส่งศรี (2563) ที่ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดภูเก็ต พบว่าปัจจัยทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการศึกษาของนุชนาถ จันทรบัว (2564) ที่ศึกษา ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 พบว่า ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 มีความสัมพันธ์ในทางบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 พบว่า สามารถพยากรณ์ได้ 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านโครงสร้างขององค์กร และปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีระบบโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจนเพื่อเอื้อต่อการทำงานร่วมกัน รวมถึงให้ความสำคัญกับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นุชนาถ จันทรบัว (2564) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 พบว่า ผลการศึกษากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 6 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านค่านิยมร่วมกันของครู (X7) ปัจจัยด้านกลยุทธ์ของสถานศึกษา (X2) ปัจจัยด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถ (X6) ปัจจัยด้านโครงสร้างสถานศึกษา (X1) ปัจจัยด้านครู (X5) และปัจจัยด้านระบบในการดำเนินงานของสถานศึกษา (X3) ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.918 มีอำนาจพยากรณ์ (R²) ได้ร้อยละ 84.30 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ 0.209

ข้อเสนอแนะ

1. มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัยพบว่าด้านภาวะผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรเป็นที่ไว้วางใจของผู้ใต้บังคับบัญชา รวมถึงการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ในการบริหารจัดการสถานศึกษา

1.2 จากการวิจัยพบว่าด้านโครงสร้างขององค์กร ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีความสามารถกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ให้เหมาะสมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามความถนัดและเชี่ยวชาญ และความสามารถในการจัดระบบการบริหารจัดการภายในองค์กรที่ชัดเจนและเป็นระบบ

1.3 จากการวิจัยพบว่าด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการประเมินผลการพัฒนาของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขอยู่เสมอ และการ

เตรียมความพร้อมครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้พร้อมรับมือกับการแข่งขันท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

1.4 จากการวิจัยพบว่าด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้การทำงานภายในองค์กรมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ ร่วมมือร่วมใจกันทำงานเป็นทีม ด้วยความสามัคคีในการปฏิบัติงานการสร้างความเข้าใจเรื่องค่านิยมและบรรทัดฐานของสถานศึกษา ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา เข้าใจและได้ปฏิบัติร่วมกัน

1.5 จากการวิจัยพบว่าด้านการจูงใจ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการให้รางวัล การยกย่อง ชมเชย แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษา สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

2.2 ควรศึกษาปัจจัยโครงสร้างขององค์กร ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

2.3 ควรศึกษาปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- กนกเนตร คำไพ. (2566). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย. (2559). การศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนิสิตระดับปริญญาตรี ในโครงการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาครูในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง ชายแดนไทย-เมียนมา ด้านจังหวัดตาก. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 19(4), 123 – 132.
- นุชนาด จันทร์บัว. (2564). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ประกาย เขียวพันธ์. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงบริหารกับความเป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร:สำนักทดสอบทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- วนิดา รอดฉาย. (2560). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพิษณุโลก [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1. (2567). รายงานผลการดำเนินงาน พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ปีงบประมาณ 2566. <https://www.pyo1.go.th/plan/2023/10/03/>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. กรุงเทพฯ: พรินทวานกราฟฟิค.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา. (2567). แผนการศึกษาจังหวัดพะเยา พ.ศ.2566-2570. <https://anyflip.com/napxq/dyom/basic>.
- สุธิตา ส่งศรี. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดภูเก็ต [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อนุชิต สุขกลี. (2560). การศึกษายาทบาทการบริหารสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- Senge, P. M. (1990). *The Fifth Discipline Field Book : Strategies and Tools For Building a Learning Organization*. New York: Doubleday.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607 – 610.

การพัฒนาชุดกิจกรรมทางกายเพื่อเพิ่มช่วงความสนใจของเด็กที่มีภาวะออทิซึม Development of Physical Activity Packages to Increase Attention Span in Children with Autism

รุ่งฟ้า ลิ้มมา¹, ชนิตา พิมพ์ศรี², เบญจมาภรณ์ ช้อยเครือ³
Rungfa Simma¹, Chanita Phimsri², Benjamaporn Choikhruea³

Receive: 16 มีนาคม 2568 Revised: 6 พฤษภาคม 2568 Accepted: 10 พฤษภาคม 2568

บทคัดย่อ

ออทิซึม (Autism) เป็นกลุ่มอาการที่เกิดจากความบกพร่องทางพัฒนาการ ส่งผลต่อพฤติกรรม การสื่อสารและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เด็กที่มีภาวะออทิซึมมักมีข้อจำกัดในด้านทักษะต่าง ๆ รวมถึง มีปัญหาเกี่ยวกับช่วงความสนใจไม่สามารถจดจ่ออยู่กับกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งได้เป็นระยะเวลานาน การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมทางกายเพื่อเพิ่มช่วงความสนใจของเด็กที่มีภาวะ ออทิซึม และ 2) เพื่อเปรียบเทียบช่วงความสนใจของเด็กที่มีภาวะออทิซึม ก่อนและหลังการใช้ ชุดกิจกรรมทางกาย กลุ่มตัวอย่างคือเด็กที่มีภาวะออทิซึม จำนวน 5 คน อายุระหว่าง 3–6 ปี ซึ่งได้รับ การวินิจฉัยจากแพทย์ โดยคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย 1) ชุดกิจกรรมทางกายเพื่อเพิ่มช่วงความสนใจ 2) แบบประเมิน SNAP-IV และ 3) แบบ ประเมินช่วงความสนใจสำหรับครูและผู้ปกครอง รวมถึงการจับเวลาในการทำกิจกรรม การทดลอง ดำเนินการเป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมานโดยใช้การทดสอบสมมติฐานด้วย Wilcoxon Signed-Rank Test งานวิจัยนี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เลขที่ HE663177

ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมทางกายที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับเนื้อหาและ วัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยได้รับการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงถึงความน่าเชื่อถือและความเหมาะสมในการนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย 2) เด็กที่มีภาวะออทิซึมมี ช่วงความสนใจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลังจากการใช้ชุดกิจกรรมทางกายโดย คะแนนช่วงความสนใจหลังการใช้ชุดกิจกรรมอยู่ที่ 708 คะแนน ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.15) ซึ่งสูงกว่า คะแนนก่อนใช้ชุดกิจกรรมที่อยู่ที่ 204 คะแนน ($\bar{X} = 1.36$, S.D. = 0.15)

¹ นักศึกษา หลักสูตรจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา สาขาวิชาการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษ มหาวิทยาลัยขอนแก่น; Master Student of Master of Education, Graduate School Thesis in Educational Psychology and Counseling, Khon Kaen University, Thailand; e-mail: rungfa.si@kku.ac.th

² ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น; Dr., Faculty of Education, Khon Kaen University, Thailand.

³ ดร., โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น, Dr., Demonstration School Khonkaen University, Thailand.

คำสำคัญ: เด็กที่มีภาวะออทิซึม, ช่วงความสนใจ, ชุดกิจกรรมทางกาย

ABSTRACT

Autism is a neurodevelopmental disorder characterized by impairments in behavior, communication, and social interaction. Children with autism often experience skill limitations, including a reduced attention span and difficulty maintaining focus on a single activity over time. This study aimed to: 1) develop a set of physical activity interventions to enhance the attention span of children with autism, and 2) compare their attention span before and after participating in the intervention. The sample group consisted of five children aged 3 to 6 years who were medically diagnosed with autism and selected through purposive sampling. Research instruments included: 1) a set of physical activity interventions designed to increase attention span, 2) the SNAP-IV behavioral rating scale, and 3) attention span evaluation forms for both teachers and parents. Timed observations were conducted throughout the activities. The intervention lasted five weeks, with sessions held five days per week. Descriptive statistics (mean, percentage, and standard deviation) and inferential statistics using the Wilcoxon Signed-Rank Test were used to analyze the data. This research was approved by the Human Research Ethics Committee of Khon Kaen University, approval number HE663177.

The results of the study revealed that 1) The developed physical activity set demonstrated strong content validity and suitability, as evaluated by experts at the highest level, indicating the reliability and appropriateness of the tool for the target group. 2) There was a statistically significant increase in attention span among the children after participating in the activities. The total post-intervention score was 708 points ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.15), which was significantly higher than the pre-intervention score of 204 points ($\bar{X} = 1.36$, S.D. = 0.15), with significance at the .05 level.

KEYWORDS: Children with Autism, Attention Span, Physical Activity Packages

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กที่มีภาวะออทิซึม (Autism) หรือเด็กมีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในปัจจุบันมีอัตราเพิ่มมากขึ้นเป็นจำนวนมากผลการศึกษาทั่วโลกพบว่า จำนวนเด็กที่มีภาวะออทิซึมทั่วโลกเพิ่มมากขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าของศูนย์ควบคุมป้องกันโรคแห่งสหรัฐอเมริกา (Center of Disease Control and Prevention) สหรัฐอเมริกา พบว่าใน เด็กผู้ชายมีแนวโน้มเป็นเด็กที่มีภาวะออทิซึมมากกว่าเด็กผู้หญิงจำนวน 5 เท่าตัว (บุญเรือง ไตรเรืองวรวัฒน์, 2560) โดยทุกคนจะมีลักษณะร่วมกัน 3 ข้อ คือ ความบกพร่องทางด้านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม พัฒนาการทางภาษาพบได้ในส่วนความบกพร่องทางด้านภาษาจนถึงมีอัจฉริยภาพทางภาษา และการมีพฤติกรรมบางอย่างที่แปลกกว่าคนอื่นไป พฤติกรรมที่พบ

บอยในเด็กกลุ่มนี้ คือ การทำอะไร ซ้ำ ๆ แบบเดิม ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลงรวมถึงการเปลี่ยนแปลงที่กะทันหัน อีกทั้งยังมีแบบแผนในการดำรงชีวิตแบบเดิม (ดารณี อุทัยรัตนกิจ, 2560) เด็กที่มีภาวะออทิสซึมจะมีความแตกต่างกันแต่จะมีลักษณะร่วมคล้ายกัน คือ การชอบอยู่ในโลกของตัวเอง ไม่สนใจสิ่งแวดล้อม ไม่หันตอบเวลาเรียก ไม่ชอบสบตา ได้ตอบไม่เป็น จินตนาการไม่เป็น ชอบทำอะไรซ้ำ ๆ รูปแบบเดิม เป็นแบบแผน ไม่ยืดหยุ่น มีการกระตุ้นตัวเองเป็นระยะ เช่น หมุนตัวเป็นวงกลม โยกตัวไปมา เดินเขย่งเท้า สบัดมือซ้ำ ๆ และเล่นเสียง ถึงแม้ว่าในปัจจุบันกลุ่มเด็กที่มีภาวะออทิสซึมยังไม่มีวิธีการรักษาให้หายขาดได้ แต่สามารถให้การบำบัดรักษาและให้ความช่วยเหลือพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคลเพื่อให้พัฒนาการนั้นดีขึ้น

การคงความสนใจตั้งแต่เริ่มต้นงานจนเสร็จสิ้นโดยไม่หันเหความสนใจจากงานด้วยสิ่งเร้าภายนอก (American Occupational Therapy Association, 2002) ช่วงความสนใจ (Attention Span) เป็นความสามารถในการเลือกรับและให้ความสนใจกับสิ่งเร้าบางชนิดในขณะเดียวกันก็ไม่สนใจสิ่งเร้าที่ไม่ต้องการรวมถึงเป็นกระบวนการที่กำหนดว่าการรับรู้สีกและประสบการณ์ใดที่กำลังตื่นตัวและจำเป็นต้องใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งช่วงความสนใจถือเป็นสิ่งสำคัญของจิตใจและสอดคล้องอยู่ในความรู้ความเข้าใจโดยเป็นองค์ประกอบด้านทักษะความรู้ความเข้าใจ (Cognition) ซึ่งทักษะด้านความรู้ความเข้าใจเป็นความสามารถของบุคคลในการรับข้อมูล จัดระเบียบและใช้ข้อมูลในการปรับตัวให้เหมาะสมกับความต้องการของสิ่งแวดล้อมโดยทักษะความรู้ความเข้าใจ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ทักษะความรู้ความเข้าใจพื้นฐาน (Basic Cognitive) และความรู้ความเข้าใจขั้นสูง (Meta Cognition) โดยความรู้ความเข้าใจพื้นฐาน ประกอบด้วย การรับรู้วัน เวลา และสถานที่ (Orientation) ความจำ (Memory) และช่วงความสนใจ (Attention) (พิริยา มั่นเขตวิทย์, 2553)

เด็กที่มีภาวะออทิสซึมมักมีปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมสมาธิ ความตั้งใจ และช่วงความสนใจ ซึ่งเป็นผลมาจากความผิดปกติของระบบประสาทส่วนกลางที่ส่งผลต่อการทำงานของสมอง โดยเฉพาะบริเวณที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมพฤติกรรมและกระบวนการใส่ใจ (attention process) การเพิ่มช่วงความสนใจในเด็กกลุ่มนี้จึงจำเป็นต้องใช้กิจกรรมที่สามารถกระตุ้นการทำงานของสมองอย่างเป็นระบบหนึ่งในแนวทางที่ได้รับการสนับสนุนจากงานวิจัยและทฤษฎีหลายแขนง คือ การใช้ “กิจกรรมทางกาย” (physical activity) ร่วมกับ “การเล่น” (play-based learning) เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมความใส่ใจแบบจดจ่อ (focused attention)

การเล่นถือเป็นกิจกรรมที่มีความหมายต่อเด็ก เนื่องจากมีรากฐานจากบริบทชีวิตจริง เป็นสัญลักษณ์ของประสบการณ์ ที่เด็กพบเจอ มีความยืดหยุ่นสูงและเด็กสามารถควบคุมได้ด้วยตนเอง ซึ่งสร้างแรงจูงใจและความเพลิดเพลิน ขณะเดียวกันเด็กยังสามารถฝึกฝนกติกา การคิด การสื่อสาร และการจัดการกับอารมณ์ผ่านกิจกรรมการเล่น (พิริยา มั่นเขตวิทย์, 2553) เมื่อเด็กมีความสุขกับกิจกรรมที่ทางจะส่งผลให้เด็กจดจ่อและมีส่วนร่วมได้ยาวนานขึ้น นำไปสู่การพัฒนาช่วงความสนใจที่ดีขึ้นตามลำดับ

นอกจากนี้ กิจกรรมทางกายยังส่งผลโดยตรงต่อการทำงานของสมอง เนื่องจากการเคลื่อนไหวร่างกายช่วยเพิ่มการไหลเวียนของออกซิเจนไปยังสมอง เพิ่มระดับของสารนิวโรโทรฟิน (neurotrophins) ที่ช่วยในการเจริญเติบโตของเซลล์ประสาท กระตุ้นการสร้างเครือข่ายประสาท (neural circuits) ซึ่งเป็นรากฐานของกระบวนการเรียนรู้ ความจำ และการคิดวิเคราะห์ (Schiera et

al., 2019; อ้างถึงใน อิติ ญาณปริชาเศรษฐ, 2564) นอกจากนี้ยังช่วยลดพฤติกรรมเฉื่อยนิ่ง เพิ่มสมาธิ แรงจูงใจ และผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน (CDC, 2019)

ในด้านทฤษฎีการใส่ใจ ทฤษฎีการแข่งขันแบบคัดเลือกความใส่ใจ (Biased Competition Theory of Selective Attention) ของ Desimone และ Duncan (1995) อธิบายว่า เมื่อสิ่งเร้าหลายรายการเข้าสู่ระบบประสาทพร้อมกัน สมองจะทำการ “เลือก” สิ่งเร้าที่สำคัญที่สุดตามลำดับความสำคัญ ผ่านกระบวนการที่เรียกว่า “ความใส่ใจแบบจดจ่อ” (focused attention) ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่นำไปสู่การจดจ่ออยู่กับกิจกรรมหรือข้อมูลเฉพาะ และหากได้รับการกระตุ้นอย่างสม่ำเสมอ สมองจะสามารถสร้างเครือข่ายความใส่ใจ (attentional networks) ที่มั่นคงขึ้น ส่งผลต่อพฤติกรรมในระยะยาว

การออกแบบ “ชุดกิจกรรมทางกาย” จึงเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่รวมการเคลื่อนไหว การเล่น และเทคนิคการกระตุ้นความใส่ใจเข้าไว้ด้วยกัน โดยครูผู้สอนสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมสมาธิและช่วงความสนใจของผู้เรียนได้อย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ (กัญฐานกรณ พานเงิน, 2559) ชุดกิจกรรมนี้สามารถสร้างความต่อเนื่องทางพฤติกรรม ทำให้เด็กมีสมาธินานขึ้น และสามารถเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ จนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาชุดกิจกรรมทางกายเพื่อเพิ่มช่วงความสนใจของเด็กที่มีภาวะออทิซึม ที่กำลังศึกษาชั้นเตรียมความพร้อม ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเด็กที่มีภาวะออทิซึมที่มีความใส่ใจระยะสั้น ไม่ชอบอยู่นิ่ง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาชุดกิจกรรมทางกายเพื่อเพิ่มช่วงความสนใจของเด็กที่มีภาวะออทิซึม ที่กระตุ้นการรับรู้ทางกายในการเพิ่มช่วงความสนใจ มีสิ่งเร้าผ่านเข้ามาเป็นจำนวนมากจนเกิดความสนใจมากขึ้น เป็นการมุ่งใส่ใจแบบจดจ่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งต่อสิ่งเร้า ทำให้เด็กที่มีภาวะออทิซึมที่มีสมาธิสั้น ขาดความสนใจแสดงพฤติกรรมที่ใส่ใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งต่อสิ่งเร้า มีความใส่ใจกับสิ่งกระตุ้นได้เป็นระยะเวลานานทำให้สามารถเรียนรู้ได้ดี ทำกิจกรรมนาน ๆ ได้สำเร็จ ตลอดจนทำตามเป้าหมายที่วางไว้ได้สำเร็จ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมทางกายเพื่อเพิ่มช่วงความสนใจของเด็กที่มีภาวะออทิซึม
2. เพื่อเปรียบเทียบช่วงความสนใจของเด็กที่มีภาวะออทิซึมก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมทางกายเพื่อเพิ่มช่วงความสนใจ

สมมุติฐานของการวิจัย

เด็กที่มีภาวะออทิซึมจะมีช่วงความสนใจหลังเข้าร่วมกิจกรรมทางกายสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมทางกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร คือ เด็กที่มีภาวะออทิซึมที่มารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น อายุระหว่าง 3 – 6 ปี
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กที่มีภาวะออทิซึมที่ได้รับการวินิจฉัยทางการแพทย์ว่าเป็นเด็กที่มีภาวะออทิซึม อายุระหว่าง 3 – 6 ปีจำนวน 5 คน ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เด็กที่มีภาวะออทิซึมที่มารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น อายุระหว่าง 3-6 ปี

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ เด็กที่มีภาวะออทิซึม ที่ได้รับการวินิจฉัยทางการแพทย์ว่าเป็นเด็กที่มีภาวะออทิซึม อายุระหว่าง 3-6 ปี จำนวน 5 คน ซึ่งผู้วิจัย ได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

1. เกณฑ์การคัดเลือก (Inclusion criteria)

- 1.1 ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นบุคคลที่มีภาวะออทิซึม
- 1.2 มีช่วงอายุระหว่าง 3-6 ปี และมารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

- 1.3 ได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองในการเข้าร่วมการวิจัย

- 1.4 ไม่มีความพิการอื่นร่วม เช่นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น บุคคลพิการซ้อน เป็นต้น

2. เกณฑ์การคัดออก (Exclusion criteria)

- 2.1 ไม่สามารถเข้าร่วมการทดลองตั้งแต่ 2 ครั้งเป็นต้นไป

- 2.2 ขอลถอนตัวออกจากกลุ่มเป้าหมายในระหว่างการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมทางกายในการเพิ่มช่วงความสนใจ ที่พัฒนาขึ้นเป็นกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน เพื่อใช้ฝึกเด็กที่มีภาวะออทิซึม ให้มีสมาธิ และเพิ่มความสนใจ โดยชุดกิจกรรมทางกายในการเพิ่มช่วงความสนใจ จะประกอบไปด้วย 5 กิจกรรม ดังนี้ 1)ชุดกิจกรรมที่ 1 โยนลูกบอลลงห่วง 2)ชุดกิจกรรมที่ 2 ลอดอุโมงค์ 3)ชุดกิจกรรมที่ 3 บนพื้นต่างระดับ 4)ชุดกิจกรรมที่ 4 กระโดด 5)ชุดกิจกรรมที่ 5 บนคานทรงตัว

2. แบบประเมิน SNAP-IV (โดยอ้างอิงจากแบบประเมินการคัดกรองและประพฤติกิจกรรมเด็กที่มีอาการสมาธิสั้นฯ (2560)

3. ศึกษาเอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแบบประเมิน SNAP-IV

4. นำมาใช้ประเมินก่อนและประเมินหลังกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

5. แบบประเมินช่วงความสนใจ สำหรับครู 1 ชุด และผู้ปกครอง 1 ชุด ร่วมกับการจับเวลาในการทำกิจกรรมสร้างข้อตามแนวคิด Floor time มาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมช่วงความสนใจ จำนวน 6 ข้อ ดังนี้ 1) มีสมาธิในการทำกิจกรรม 2)ควบคุมตนเองทำตามสิ่งที่ต้องทำ 3)ไม่ลุกออกจากที่ 4)ฟังเวลามีคนพูดด้วย 5)ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ 6)สามารถรอคิวได้ ผลการประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Ratio:CVR) เท่ากับ 1.00 จำนวน 5 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการดำเนินงานวิจัย ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเป็น 4 ระยะ คือ

1. ขั้นเตรียมการ โดยดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- 1.1 ผู้วิจัยเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้ทำหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย จำนวน 5 ท่าน
- 1.2 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน นำมาปรับปรุงแก้ไข
- 1.3 ผ่านการรับรองวันที่ 17 กรกฎาคม 2566 จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ในมนุษยมหาวิทยาลัยขอนแก่น เลขที่ : HE663177

2. ขั้นก่อนดำเนินการทดลอง โดยดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- 2.1 ชี้แจงรายละเอียดในขั้นตอนการดำเนินการวิจัย นัดหมายเวลาในการเก็บข้อมูลให้กับ กลุ่มเป้าหมายและขออนุญาตผู้ปกครองเพื่อให้ความยินยอมในการเป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย
 - 2.2 การขออนุญาตผู้ปกครองเพื่อให้ ความยินยอมในการเป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย
- วิธีการใช้ชุดกิจกรรมทางกายในการเพิ่มช่วงความสนใจ

3. ขั้นตอนการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

- 3.1 เด็กที่มีภาวะออทิซึมได้รับการประเมินช่วงความสนใจสำหรับครู 1 ชุดและผู้ปกครอง 1 ชุด ร่วมกับ การจับเวลาในการทำกิจกรรม
- 3.2 เด็กที่มีภาวะออทิซึมได้ฝึกปฏิบัติตามกิจกรรมในชุดกิจกรรมทางกายในการเพิ่มช่วงความสนใจ สัปดาห์ละ 5 วัน ในจันทร์,อังคาร,พุธ,พฤหัสบดี และ วันศุกร์ วันละ 60 นาที เป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ รวม 25 ครั้ง ดังตารางการจัดกิจกรรม ดังนี้

ตารางที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินวิจัย แนวคิด หลักการในการลำดับกิจกรรม

สัปดาห์ที่	กิจกรรม	เวลา	แนวทางการจัดกิจกรรม
สัปดาห์ที่ 1 - วันจันทร์ - วันอังคาร - วันพุธ - วันพฤหัสบดี - วันศุกร์	1) ชุดกิจกรรมโยนลูกบอลลงห่วง 1. ฝึกความสนใจ 2. ฝึกการเคลื่อนไหวร่างกาย	10.00 – 11.00 น.	1. ผู้สอนให้ผู้เรียนยืนตาม จุดที่ผู้สอนกำหนด จากนั้นผู้สอนให้ผู้เรียนโยนลูกบอลลงห่วง ที่กำหนด
สัปดาห์ที่ 2 - วันจันทร์ - วันอังคาร - วันพุธ - วันพฤหัสบดี - วันศุกร์	2) ชุดกิจกรรมลอดอุโมงค์ 1. ฝึกความสนใจ 2. ฝึกการเคลื่อนไหวร่างกาย	10.00 – 11.00 น.	1. ผู้สอนให้ผู้เรียนยืนตามจุดที่ผู้สอนกำหนด 1 เมตร จากนั้นผู้สอนให้ผู้เรียนเล่นลอดอุโมงค์ที่กำหนด

ตารางที่ 1 (ต่อ) ขั้นตอนการดำเนินวิจัย แนวคิด หลักการในการลำดับกิจกรรม

สัปดาห์ที่	กิจกรรม	เวลา	แนวทางการจัดกิจกรรม
สัปดาห์ที่ 3 - วันจันทร์ - วันอังคาร - วันพุธ - วันพฤหัสบดี - วันศุกร์	3) ชุดกิจกรรมบนพื้นต่างระดับ 1. ฝึกความสนใจและจดจ่อ 2. ฝึกการเคลื่อนไหวร่างกาย	10.00 – 11.00 น.	1. ผู้สอนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมบนพื้นที่มีขนาดความสูงต่างกัน
สัปดาห์ที่ 4 - วันจันทร์ - วันอังคาร - วันพุธ - วันพฤหัสบดี - วันศุกร์	4) ชุดกิจกรรมกระโดด 1. ฝึกความสนใจและจดจ่อ 2. ฝึกการเคลื่อนไหวร่างกาย	10.00 – 11.00 น.	1. ผู้สอนให้ผู้เรียนกระโดดตามจุดที่กำหนด
สัปดาห์ที่ 5 - วันจันทร์ - วันอังคาร - วันพุธ - วันพฤหัสบดี - วันศุกร์	5) ชุดกิจกรรมบนคานทรงตัว 1. ฝึกความสนใจ 2. ฝึกการเคลื่อนไหวร่างกาย	10.00 – 11.00 น.	1. ผู้สอนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมบนคานทรงตัว

4. ขั้นหลังทดลอง

เปรียบเทียบผลการทดลองก่อนและหลัง การใช้ชุดกิจกรรมทางกายในการเพิ่มช่วงความสนใจ ของเด็กที่มีภาวะออทิซึม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมทางกายเพื่อเพิ่มช่วงความสนใจของเด็กที่มีภาวะออทิซึม ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การเปรียบเทียบช่วงความสนใจของเด็กที่มีภาวะออทิซึมก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมทางกายเพื่อเพิ่มช่วงความสนใจ ใช้สถิติ Wilcoxon Signed Ranks Test ซึ่งเป็นสถิติไม่ใช้พารามิเตอร์ที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กและข้อมูลที่ไม่เป็นไปตามการแจกแจงแบบปกติ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการประเมินความเหมาะสมของชุดกิจกรรมทางกายเพื่อเพิ่มช่วงความสนใจของเด็กที่มีภาวะออทิซึมโดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า ชุดกิจกรรมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 5.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.00 และมีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) เท่ากับ 1.00 แสดงให้เห็นว่า ชุดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่ต้องการวัดอย่างสมบูรณ์

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนช่วงความสนใจของเด็กที่มีภาวะออทิซึม จำนวน 5 คน ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมทางกายเพื่อเพิ่มช่วงความสนใจ พบว่า หลังการใช้ชุดกิจกรรม เด็กมีคะแนนความสนใจสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยคะแนนช่วงความสนใจก่อนใช้ชุดกิจกรรมเท่ากับ $\bar{X} = 1.36$, S.D. = 0.15 และหลังใช้ชุดกิจกรรมเท่ากับ $\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.15 ผลการวิเคราะห์โดยใช้สถิติ Wilcoxon Signed Ranks Test ยืนยันว่า ความแตกต่างของคะแนนช่วงความสนใจดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า ชุดกิจกรรมทางกายมีประสิทธิภาพในการเพิ่มช่วงความสนใจของเด็กที่มีภาวะออทิซึม

การอภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมทางกายเพื่อเพิ่มช่วงความสนใจของเด็กที่มีภาวะออทิซึม

จากการนำข้อมูลซึ่งเป็นองค์ประกอบของ ชุดกิจกรรมทางกายเพื่อเพิ่มช่วงความสนใจของเด็กที่มีภาวะออทิซึม ตามตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิซึม มาออกแบบให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียนรู้ พบว่าเด็กสามารถเพิ่มช่วงความสนใจได้ดีขึ้น โดยในกิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 โยนลูกบอลลงห่วง กิจกรรมที่ 2 ลอดอุโมงค์ กิจกรรมที่ 3 เดินบนพื้นต่างระดับ กิจกรรมที่ 4 การกระโดด และกิจกรรมที่ 5 เดินบนคานทรงตัว เป็นกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นความสนใจของเด็กให้ไม่รู้สึกเบื่อหน่าย และสร้างความสนุกสนานในการเคลื่อนไหวได้อย่างเหมาะสมการจัดชุดกิจกรรมทางกายนี้ ได้รับการพัฒนาตามแนวคิดของ (กัญฐานกรณ์ พานเงิน, 2559) ที่ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้แบบ เป็นระบบ มี ลำดับขั้นตอน ชัดเจน และเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีองค์ประกอบของชุดกิจกรรมที่ต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน ใช้วิธีการที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้ ซึ่งในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบชุดกิจกรรมอย่างรอบคอบ โดยอิงตามหลักสูตรเฉพาะของเด็กออทิซึม นำไปใช้จริง มีการประเมินผล และปรับปรุงจากผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนการนำไปใช้ จึงทำให้ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพและเหมาะสม

นอกจากนี้ ชุดกิจกรรมทางกายยังได้เชื่อมโยงกับทฤษฎี Floor Time ของ (กิงแกว์ ปาจารย์, 2553) ซึ่งเน้นการสร้างปฏิสัมพันธ์ในบรรยากาศที่อบอุ่น เป็นสุข และปลอดภัย โดยผู้ดูแลหรือครูมีบทบาทในการกระตุ้น ส่งเสริม และร่วมกิจกรรมกับเด็กอย่างใกล้ชิด เด็กเป็นผู้นำในการเล่น และกิจกรรมถูกเลือกให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการและความสนใจของเด็ก ซึ่งกระบวนการดังกล่าวสามารถสร้าง แรงจูงใจภายใน ให้เด็กเกิดความสนใจในกิจกรรมมากขึ้น และยืดระยะเวลาการจดจ่อได้ ผลลัพธ์ของการวิจัยในครั้งนี้อยู่สอดคล้องกับงานวิจัยของ (อาภรณ์ ดวงรัตน์, 2561) ซึ่งพบว่า โปรแกรมฝึกสติสามารถเพิ่มความตั้งใจจดจ่อและพฤติกรรมสมาธิของเด็กที่มีภาวะสมาธิสั้นได้อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสะท้อนถึงแนวทางที่เน้น “การฝึกความตั้งใจอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง” จะส่งผลต่อการพัฒนาสมาธิและความสนใจในเด็กที่มีปัญหาทางพัฒนาการได้อย่างแท้จริง

นอกจากนี้ การพัฒนาชุดกิจกรรมทางกายยังเป็นไปตามกระบวนการที่มีมาตรฐาน โดยผ่านการวิเคราะห์ความตรงของเนื้อหา (IOC) และความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนทดลองใช้จริง ซึ่งช่วยยืนยันว่าชุดกิจกรรมที่ออกแบบนั้นมีคุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ (กัญญาภรณ์ พานเงิน, 2559) ที่ระบุว่า ชุดกิจกรรมที่ดีควรได้รับการวางแผน มีโครงสร้าง มีเป้าหมายที่วัดได้ และสามารถสร้างผลลัพธ์ตามจุดมุ่งหมายได้อย่างแท้จริง

จากผลการวิจัยพบว่า เด็กที่มีภาวะออทิซึมทั้ง 5 คน มีคะแนนช่วงความสนใจหลังการใช้ชุดกิจกรรมทางกายเพื่อเพิ่มช่วงความสนใจสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมอย่างชัดเจน แสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรมทางกายที่ได้รับการพัฒนาและออกแบบอย่างมีระบบสามารถส่งผลต่อการเพิ่มช่วงความสนใจของเด็กที่มีภาวะออทิซึมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (โอม สุขสมัยศ, 2560) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนาช่วงความสนใจและสมาธิของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการเล่นเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมพฤติกรรม พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนรวมของพฤติกรรมเชิงบวกในชั้นเรียนสูงขึ้น และมีคะแนนรวมของพฤติกรรมปัญหาด้านสมาธิลดลงแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมการเล่นสามารถส่งเสริมสมาธิและพฤติกรรมเชิงบวกได้อย่างชัดเจน ดังนั้น การใช้ชุดกิจกรรมทางกายซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกิจกรรมการเล่นที่ออกแบบมาให้เหมาะสมกับวัยและการพัฒนาการของเด็ก จึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีภาวะออทิซึม เพื่อพัฒนาช่วงความสนใจ และส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมทางกายเพื่อเพิ่มช่วงความสนใจของเด็กที่มีภาวะออทิซึม จำนวน 5 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมโยนลูกบอลลงห่วงลอดอุโมงค์ เดินบนพื้นต่างระดับ การกระโดด และเดินบนคานทรงตัว มีประสิทธิภาพในการเพิ่มช่วงความสนใจของเด็กอย่างมีนัยสำคัญ จึงควรนำชุดกิจกรรมนี้ไปใช้ในสถานศึกษาหรือศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านความสนใจของเด็กที่มีภาวะออทิซึม รวมทั้งอาจประยุกต์ใช้กับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ประเภทอื่นที่มีลักษณะความบกพร่องคล้ายคลึงกัน เช่น เด็กที่มีภาวะสมาธิสั้น หรือเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ

1.2 ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการแก่ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครองที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถนำชุดกิจกรรมไปใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในการประยุกต์ใช้กิจกรรมที่เน้นการกระตุ้นพัฒนาการและความสนใจของเด็กอย่างต่อเนื่องตลอดจนเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษานำชุดกิจกรรมทางกายเพื่อเพิ่มช่วงความสนใจไปใช้กับเด็กที่มีภาวะออทิซึมในระดับกลุ่มอาการอื่น เช่น เด็กที่มีอาการรุนแรง หรือเด็กที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมร่วมด้วย เพื่อประเมินผลลัพธ์และความเหมาะสมของชุดกิจกรรมในกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายมากขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมทางกายรูปแบบอื่น ๆ ที่สามารถกระตุ้นความสนใจของเด็กที่มีภาวะออทิซึม เพื่อขยายขอบเขตของชุดกิจกรรมและเพิ่มทางเลือกให้กับครูและผู้ปกครองในการนำไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความสามารถเฉพาะบุคคลของเด็กแต่ละคน

เอกสารอ้างอิง

- กรมสามัญศึกษา. (2544). *การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. กรุงเทพฯ:กระทรวงศึกษาธิการ.
- กัญญาภรณ์ พานเงิน. (2559). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ชีวิตแบบพอเพียงอย่างมีจริยธรรมเรื่องชุมชนริมน้ำจันทบูรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีมารดาพิทักษ์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]*. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- กิ่งแก้ว ปาจริย. (2553). *คู่มือการพัฒนาเด็กออทิสติกแบบองค์รวม (เทคนิค DIR/ฟลอไรท์)*. กรุงเทพฯ: พิมพ์สี.
- เกษม นครเขตต์. (2554). ความหมายและความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของพลศึกษาที่มหาวิทยาลัย การกีฬาและการออกกำลังกาย. *วารสารสุขศึกษาพลศึกษาและสันทนาการ*, 1(2), 39–48.
- ชวนันท์ ขาญศิลป์. (2561). *ออทิซึมสเปกตรัม*. เชียงใหม่: ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชลธิชา สุดารักษ์. (2555). *การลดพฤติกรรมซ้ำ ๆ ของเด็กออทิสติกโดยการออกกำลังกายแบบมีโครงสร้างทางสายตาโดยวิธี TEACCH [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ดารณี อุทัยรัตนกิจ. (2552). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติก*.
http://www.158.108.70.5/special/t_p2_01.html
- บุญเรือง ไตรเรืองวรรณ. (2560). ผลการศึกษาวิจัยผลของการส่งเสริมการเลี้ยงลูกผ่านกิจกรรม กิน กอด เล่น เล่านิทานทั้งนิทานทั่วไปและนิทานท้องถิ่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์. <https://url.in.th/ElwQR>
- พีรยา มั่นเขตวิทย์. (2553). *การบำบัดรักษาทางกิจกรรมบำบัดสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องของการรับรู้และความรู้ ความเข้าใจ*. เชียงใหม่: ดาราวรรณการพิมพ์.
- ภัทติกร ยศชูเกียรติ. (2558). *ผลของการใช้ผ้าช่วยบำบัดต่อเวลาปฏิบัติกิจรยาตอบสนองและช่วงความสนใจของเยาวชนกลุ่ม ออทิสติกสเปกตรัม [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรวิทย์ นิเทศศิลป์. (2551). *สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วรรณวิไล เม็กทอง. (2561). *การจัดกิจกรรมทางกายโดยใช้สื่อวัสดุธรรมชาติพัฒนา 4 ด้านของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

- สมัย ศิริทองถาวร, ภิญโญ อิศรพงษ์, เพ็ญภาณูจน์ กาญจนรัตน์, วรรณกมล สอนสิงห์, กษพงศ์ สารการ, สุรริรักษ์ พิลลา, พชนี พัฒนกิจโกศล, และนุจรี คำด้วง. (2560). *คู่มือการคัดกรองและปรับพฤติกรรมเด็กที่มีอาการสมาธิสั้นสำหรับผู้ปกครอง*. สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์, กรมสุขภาพจิต.
- สุธีรา คุปวานิชพงษ์. (2563). *กลุ่มอาการออทิซึม*. <https://www.synphaet.co.th>
- อาภรณ์ ดวงรัตน์. (2561). *ผลการใช้โปรแกรมการฝึกสติเพื่อพัฒนาความตั้งใจจดจ่อในเด็กสมาธิสั้น [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อุบลวรรณ ภาวานันท์. (2555). *จิตวิทยาการรู้คิด และปัญญา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โอสม สุขสมยศ. (2560). *การพัฒนาช่วงความสนใจและสมาธิของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการเล่น*. กรุงเทพฯ: คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- American Occupational Therapy Association. (2002). Occupational therapy practice framework: Domain and process. *American Journal of Occupational Therapy*, 56(6), 609–639.
- Cattanach, A. (1995). Drama and play therapy with young children. *The Arts in Psychotherapy*, 22(3), 223–228.
- Centers for Disease Control and Prevention. (2019). *Physical activity facts*. <https://www.cdc.gov/healthyschools/physicalactivity/facts.htm>
- Desimone, R., & Duncan, J. (1995). Neural mechanisms of selective visual attention. *Annual Review of Neuroscience*, 18, 193–222.
- Schiera, G., Proia, P., & Di Liegro, C. M. (2019). Physical activity and neuroplasticity in aging. *European Journal of Translational Myology*, 29(3), 8290.

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน โดยใช้รูปแบบ SSCS
เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์
และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

The Development of Mathematic Learning Activity on Fraction by Using
SSCS Model with Bar Model Technique for Achievement in
Mathematics and Problem Solving Abilities of Prathomsuksa 6 Students

ภักจิรา นาพล¹, บุษวรรษ์ แสนปลื้ม²
Pakjira Naphol¹, Butsawan Saenpluem²

Receive: 5 เมษายน 2568 Revised: 7 มิถุนายน 2568 Accepted: 13 มิถุนายน 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง เศษส่วน ด้วยรูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ที่จัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียน 3. เพื่อศึกษาความสามารถการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่จัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลหนองหานวิทยายน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 24 คน โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน จำนวน 12 แผน 2) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ คือ แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน แบบสัมภาษณ์ผู้เรียนในท้ายวงจรปฏิบัติการ และแบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการ 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการวิจัย คือ แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าเฉลี่ยร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ที่ได้รับการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน โดยใช้รูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ; Master Student of Education in Mathematic , Faculty of Education, Udon Thani Rajabhat University, Thailand; e-mail: 64120602103@udru.ac.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี; Assistant Professor Dr., Faculty of Education, Udon Thani Rajabhat University, Thailand.

20.46 คิดเป็นร้อยละ 68.19 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 26.21 คิดเป็นร้อยละ 87.36 และนักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่ได้รับการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน โดยใช้รูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 17.41 คิดเป็นร้อยละ 87.08 แสดงว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนไม่ น้อยกว่าร้อยละ 75 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

คำสำคัญ: การเรียนรู้ด้วยรูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์, ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to develop learning activities on fraction by using SSCS model with bar model technique 2) to study and compare the students mathematics achievement before and after being taught learning activities by using SSCS model with bar model technique. 3) to study mathematics problem solving ability by using SSCS model with bar model technique. The target groups consisted of 24 Prathomsuksa 6 students who were studying Mathematics in semester 2, of the academic year 2024 at Anubannonghanwittayayon School, Nong Han District, Udonthani Province. The instruments used in this study were divided into 3 parts: 1) 12 lesson plans on learning activities; activities on fraction, 2) students behavior observation The interview questions were also operated at the end of the process. The tests were used at the end of the practice cycle as the students' practice reflection, and 3) the test form of students ability on mathematics problem solving and students mathematics achievement. Data analysis used means, finding percentages, standard deviations.

The results of this study were shown as follows: 1. Development of mathematics learning activities on fraction by using SSCS model with bar model technique of Prathomsuksa 6 students process could develop the ability of math problem solving and mathematics achievement of students which revealed 4 practical steps: Step 1; Search, Step 2; Slove, Step 3; Create, Step 4; Share 2. The students' ability on mathematics achievement after being taught by mathematics learning activities on fraction by using SSCS model with bar model technique. the mean score before learning was at 20.83 or 68.19 percent and after learning mean score was at 26.21 or 87.36 percent respectively. And 3. Students had ability on mathematics problems solving after being taught by mathematics learning activities on fraction by using SSCS model with bar model technique. The mean score after learning was 17.41 or 87.08 percent. Students had an average score after learning more than 75 percent and the average score after learning was higher than before learning.

KEYWORDS: Learning Management by Using SSCS Model with Bar Model Technique, Mathematics achievement, Mathematics Problem Solving Ability

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุศตวรรษที่ 21 คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้เป็นอย่างมาก เนื่องจากคณิตศาสตร์ช่วยให้มนุษย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบและถี่ถ้วน ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง นอกจากนี้ คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศาสตร์อื่น ๆ ที่เป็นรากฐานในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติให้มีคุณภาพและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้ทัดเทียมกับนานาชาติ การศึกษาคณิตศาสตร์จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, 2560) นอกจากนี้ การจัดการศึกษายังต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องกำหนดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

จากสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในปัจจุบัน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มิประสบความสำเร็จในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เห็นได้จากผลการทดสอบประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET (Ordinary National Educational Test) ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2565 ที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนทั่วประเทศได้คะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ 28.06 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน (สถาบันทดสอบทางการศึกษา, 2565) ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของโรงเรียนอนุบาลหนองหานวิทยายน ตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ที่ผ่านมาพบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลการทดสอบในวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเพียง 41.97 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุดจากวิชาที่มีการจัดสอบ อีกทั้งยังพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2565 ได้คะแนนเฉลี่ย 61.68 ต่ำกว่าเป้าหมาย ที่โรงเรียนกำหนดไว้คือ 75 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน (โรงเรียนอนุบาลหนองหานวิทยายน กลุ่มบริหารงานวิชาการ, 2565) ส่งผลต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ในระดับชั้นที่สูงขึ้น และเมื่อพิจารณาในเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องของการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ นักเรียนไม่สามารถเข้าใจโจทย์ปัญหา ไม่เข้าใจว่าโจทย์ต้องการหาอะไร โจทย์กำหนดอะไรมาให้บ้าง นอกจากนี้อาจเกิดจากการสอนของครู ซึ่งเป็นการสอนที่ให้นักเรียนได้ฝึกคิดในแบบฝึกหัดเป็นส่วนใหญ่ สื่อการสอนที่อยู่ในหนังสือเรียนจำเป็นต้องไม่ได้ อีกทั้งขาดกิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจจากการเรียนแบบเดิม ๆ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

ของโรงเรียน ดังนั้นจากปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องศึกษารูปแบบการเรียนรู้ วิธีการสอนที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้นักเรียนสามารถคิดเป็นและแก้ปัญหาได้อีก ทั้งยังสามารถนำคณิตศาสตร์ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การแก้ปัญหา (Problem Solving) เป็นทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งนอกจากจะเป็นเป้าหมายของการเรียนรู้คณิตศาสตร์แล้ว ยังเป็นส่วนสำคัญในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยนักเรียนต้องได้รับโอกาสในการแก้ปัญหาย่อยอย่างสม่ำเสมอ เพื่อที่จะกำหนดวิธีคิดและต่อสู้กับการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน โดยในการแก้ปัญหาวทางคณิตศาสตร์ นักเรียนจะได้เรียนรู้วิธีคิด สร้างอุปนิสัยของความเพียรและความใฝ่รู้ใฝ่เรียน รวมทั้งความเชื่อมั่นในตนเองในการเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนคณิตศาสตร์ได้เป็นอย่างดี (NCTM, 2000) ซึ่งครูจะต้องปลูกฝังให้นักเรียนเข้าใจถึงขั้นตอนและกระบวนการในการแก้ปัญหาและต้องเข้าใจถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล นักเรียนบางส่วนไม่เข้าใจกระบวนการแก้ปัญหาคควรได้รับการฝึกฝนแก้ปัญหาเพื่อที่จะได้สะท้อนความคิดของตนเองออกมาและรู้กระบวนการวิธีที่ถูกต้องสภาครูคณิตศาสตร์แห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (The National Council of teacher of Mathematics, 1989) ปัญหาในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ดังกล่าว ครูต้องคิดหาวิธีสอนเพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการแก้โจทย์ปัญหาและสามารถนำความรู้ประสบการณ์ไปใช้ในการวิเคราะห์หาคำตอบและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ดังนั้น ในการส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องอาศัยหลักการหรือวิธีการที่เหมาะสม

จากการศึกษาวิธีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาคณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ พบว่า รูปแบบการสอนรูปแบบหนึ่งที่ครูสามารถนำมาจัดการเรียนการสอน คือ การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ SSCS ที่ครูสามารถนำมาใช้จัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาคในการแก้โจทย์และส่งเสริมความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนให้สูงขึ้น ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ SSCS เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนฝึกทักษะการแก้ปัญหา ใช้กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล มุ่งให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองโดยครูเป็นเพียงผู้นำเสนอปัญหาและเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนคิดและค้นคว้าด้วยตนเอง รวมทั้งมุ่งเน้นให้นักเรียนเผชิญกับสถานการณ์ปัญหาวิเคราะห์สถานการณ์วางแผนดำเนินการแก้ปัญหาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อค้นหาคำตอบของปัญหา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 Search : S หมายถึง การค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา การแยกแยะประเด็นปัญหา โดยใช้การระดมสมอง หาข้อมูลเพิ่มเติมโดย อาจหาได้จากการที่นักเรียนตั้งคำถามกับครูหรือเพื่อนนักเรียนด้วยกัน ขั้นที่ 2 Solve : S หมายถึง ขั้นตอนวางแผนการแก้ไขและหาคำตอบของปัญหาคด้วยวิธีการต่าง ๆ ขั้นที่ 3 Create : C หมายถึง การนำข้อมูล วิธีการ ที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 มาจัดหรือวางระบบให้เข้าใจและสื่อสารได้ดียิ่งขึ้นและขั้นที่ 4 Share : S หมายถึง การแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูลวิธีการแก้ปัญหาและช่วยกันประเมินผลที่ได้ (Pizzini; Shepardson & Abell, 1989) ซึ่งการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ SSCS เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล โดยเชื่อว่าผู้เรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความรู้และความสามารถในการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน โดยนักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาที่พบในชีวิตจริงได้ เพราะลำดับขั้นตอนในการแก้ปัญหาคด้วยรูปแบบ SSCS ในแต่ละขั้นล้วนมีความสำคัญในการหาคำตอบที่ถูกต้องของปัญหา เริ่มจากการเผชิญปัญหาสถานการณ์แล้วให้

ผู้เรียนวิเคราะห์ปัญหาเพื่อระบุปัญหา แยกแยะประเด็นปัญหาและหาคำตอบหลังจากการแก้ปัญหาโดยมีผู้สอนเป็นผู้แนะนำคอยดูแลทุกขั้นตอนเทคนิคบาร์โมเดล (Bar Model) ที่เป็นการแปลงโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ให้แสดงออกมาในรูปแบบแผนภาพ ซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนที่ทราบกับจำนวนที่ต้องการหาที่อยู่ในโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์นั้นได้ง่ายขึ้น อีกทั้งบาร์โมเดลยังเป็นเครื่องมือการเรียนรู้คณิตศาสตร์เบื้องต้นที่ดีมากสำหรับเด็กในช่วงเริ่มต้นการเรียนรู้โจทย์ปัญหาที่เกี่ยวกับการบวกและการลบ สามารถขยายผลต่อไปได้ในโจทย์ปัญหา ที่เกี่ยวกับการคูณ การหาร เศษส่วน อัตราส่วน และร้อยละ เป็นต้น วิธีบาร์โมเดลสามารถจะแสดงถึง ความสัมพันธ์ของจำนวนที่ทราบค่าและไม่ทราบค่า สามารถกำหนดตัวแปรที่ไม่ทราบค่าลงในรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าและยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการแก้โจทย์ปัญหาพีชคณิตที่ช่วยให้นักเรียนเห็นภาพจากโจทย์ปัญหาที่เป็นนามธรรม ให้อยู่ในรูปของแท่งสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่เป็นรูปธรรมได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งแบ่งระยะออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ระยะข้อความ ระยะที่ 2 ระยะโครงสร้าง และระยะที่ 3 ระยะกระบวนการและสัญลักษณ์ (Kintsch & Greeno, 1985)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ด้วยรูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล เรื่อง เศษส่วน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลหนองหานวิทยายน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 75 หรือไม่ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง เศษส่วน ด้วยรูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ที่จัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่จัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียน

สมมุติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล ไม่น้อยกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้รูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเนื้อหาคณิตศาสตร์เรื่อง เศษส่วน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

ระยะเวลาที่ใช้ในงานวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 4 แผน/สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง เป็นเวลา 3 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 12 แผนการจัดการเรียนรู้ รวมระยะเวลาในการวิจัยทั้งหมดจำนวน 12 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลหนองหานวิทยายน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2567 จำนวน 24 คน

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) โดยผู้วิจัย ได้นำกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการของเคมมิสและแมคแทกการ์ท (Kemmis and McTaggart, 1998) มาเป็นกรอบในการดำเนินการวิจัย เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ด้วยรูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล เรื่อง เศษส่วน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งในการดำเนินการตามวงจรปฏิบัติการ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นวางแผน 2) ขั้นปฏิบัติการ 3) สังเกตการณ์ และ 4) ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกเป็น 3 ประเภท ตามลักษณะการใช้ ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ด้วยรูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 12 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติการ มีดังนี้

2.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู

2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

2.3 แบบสัมภาษณ์ผู้เรียนในท้ายวงจรปฏิบัติการ

2.4 แบบทดสอบย่อยท้ายวงจรปฏิบัติการ

ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและความเที่ยงตรง โดยผู้เชี่ยวชาญในด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ทุกองค์ประกอบ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการวิจัย มีดังนี้

3.1 แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เป็นแบบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.30 ถึง 0.75 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.33 ถึง 0.67 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.87

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เป็นแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.40 ถึง 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.25 ถึง 0.75 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการผู้วิจัยได้เลือกผู้ช่วยวิจัยซึ่งเป็นครูสอนอยู่ในรายวิชาคณิตศาสตร์โรงเรียนอนุบาลหนองหานวิทยายน ให้เป็นผู้ร่วมสังเกตการณ์จัดกิจกรรมการเรียนรู้และสะท้อนผลของการวิจัย ซึ่งมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลรายละเอียดดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมก่อนการเก็บรวบรวม ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1.1 กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

1.2 ปฐมนิเทศผู้ช่วยวิจัยและนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ พร้อมทั้งชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อตกลงเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ และวิธีในการวัดและประเมินผล

2. ขั้นตอนการเก็บข้อมูล ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

2.1 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นไปทำการทดสอบกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายแล้วบันทึกคะแนนที่ได้จากการทดลองครั้งนี้เป็นคะแนนก่อนเรียน (Pretest)

2.2 ดำเนินการทดลองตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการปฏิบัติที่เตรียมไว้ โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน และแบบสังเกตพฤติกรรม การเรียนของนักเรียน ใช้สังเกตและประเมินกระบวนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน

2.3 สังเกตกระบวนการเรียนการสอน โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยร่วมกันสังเกตและบันทึกพฤติกรรม การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน พฤติกรรม การเรียนของผู้เรียนทุกระยะตลอดการทดลอง

2.4 หลังจากสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละวงจรปฏิบัติการแล้ว จะให้นักเรียนทำการทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการและใช้แบบสัมภาษณ์ผู้เรียนท้ายวงจรปฏิบัติการ

2.5 ทำการตรวจสอบข้อมูล เพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้เพียงพอหรือยัง ข้อมูลตอบปัญหาของการวิจัยหรือไม่ และตรวจสอบข้อมูลว่าเป็นข้อมูลที่แท้จริงหรือไม่

2.6 นำข้อมูลที่ได้อามาสะท้อนการปฏิบัติ อภิปราย วิเคราะห์ ร่วมกับผู้ช่วยวิจัย เพื่อปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องการจัดการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติต่อไป

3. ขั้นตอนประเมินผล

3.1 หลังจากสิ้นสุดการเรียนครบทั้งสามวงจรปฏิบัติ ทำการทดสอบนักเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ซึ่งเป็นชุดเดียวกับชุดแรก แล้วบันทึกคะแนนที่ได้จากการทดลองครั้งนี้เป็นคะแนนหลังเรียน (Posttest)

3.2 ตรวจสอบให้คะแนนแบบทดสอบ นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สรุปเป็นแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปฏิบัติครั้งนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จากการสะท้อนผลการปฏิบัติ ในแต่ละรอบดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ด้วยรูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลหนองหานวิทยายน ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

1.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการ ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐานโดยใช้ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75

1.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนและแบบสัมภาษณ์ผู้เรียนท้ายวงจรปฏิบัติการ เพื่อประเมินสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นว่ามีผลการปฏิบัติอย่างไร ดีแล้วหรือเหมาะสมเพียงใด มีปัญหาหรืออุปสรรคเกิดขึ้นหรือไม่เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาหาวิธีในการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป

2. การวิเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 75

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐานโดยใช้ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำคะแนนก่อนเรียนมาเปรียบเทียบกับคะแนนหลังเรียน

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยในรูปแบบวิจัยเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน โดยใช้รูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล ทั้ง 3 วงจรปฏิบัติการ ทำให้ได้ประเด็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ สามารถสรุปได้ว่ามีขั้นตอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียน สามารถพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์มี 4 ขั้นตอนที่สำคัญได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นค้นหาข้อมูล ขั้นที่ 2 ขั้นแก้ปัญหา ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างคำตอบ และขั้นที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

2. การศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดลระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน โดยใช้รูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล

มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 20.46 คิดเป็นร้อยละ 68.19 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 26.21 คิดเป็นร้อยละ 87.36 ซึ่งนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ก่อนเรียน และหลังเรียน

การทดสอบ	n	μ	σ	ร้อยละ
ก่อนเรียน	24	20.46	2.28	68.19
หลังเรียน	24	26.21	1.93	87.36

3. การศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน โดยใช้รูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 17.41 คิดเป็นร้อยละ 87.08 ซึ่งนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 แสดงในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังเรียน

การทดสอบ	n	μ	σ	ร้อยละ
หลังเรียน	24	17.41	1.83	87.08

การอภิปรายผล

1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้รูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล เน้นส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบระเบียบ โดยนักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาที่พบในชีวิตจริงได้ เพราะลำดับขั้นตอนในการแก้ปัญหาด้วยรูปแบบ SSCS ในแต่ละขั้นล้วนมีความสำคัญในการหาคำตอบที่ถูกต้องของปัญหา เริ่มจากการเผชิญปัญหาสถานการณ์ แล้วให้ผู้เรียนวิเคราะห์ปัญหาเพื่อระบุปัญหา แยกแยะประเด็นปัญหาและหาคำตอบหลังจากการแก้ปัญหา โดยมีผู้สอนเป็นผู้แนะนำคอยดูแลทุกขั้นตอน สอดคล้องกับ อภินันท์พร มานัม (2557) ที่กล่าวว่า การสอนด้วยรูปแบบ SSCS เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา และเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง และเป็นผู้กระตุ้นความคิดให้นักเรียนค้นคว้าด้วยตนเอง จากผลการวิจัยของผู้วิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายในแต่ละขั้นของการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นค้นหาข้อมูล ครูทบทวนความรู้เดิมและนำเสนอเนื้อหาใหม่ที่จะเรียนในชั่วโมง พร้อมยกตัวอย่าง/สถานการณ์ โดยเน้นการแก้ปัญหาและหาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา โดยใช้การถามตอบระหว่างครูและนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเตรียมความพร้อม โดยครูให้นักเรียนอ่านโจทย์แล้วทำความเข้าใจกับโจทย์ปัญหา วิเคราะห์โจทย์ปัญหา ตีความ

โจทย์ปัญหาให้อยู่ในรูปประโยคสัญลักษณ์และค้นหาข้อมูล เพื่อให้ต้องการทราบว่าสิ่งที่โจทย์กำหนดให้เกี่ยวกับเรื่องอะไร โจทย์กำหนดอะไรมาให้บ้าง โจทย์ถามอะไรมีเงื่อนไขอย่างไร โดยใช้บาร์โมเดล ครูทำหน้าที่คอยตรวจสอบความถูกต้องในการทำความเข้าใจของนักเรียนในแต่ละประเด็น ขั้นที่ 2 ขั้นแก้ปัญหา เป็นขั้นที่นักเรียนร่วมกันค้นคว้าเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลที่กำหนดให้กับสิ่งที่ต้องการหาโดยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นที่ 1 มาใช้ประกอบในการแก้ปัญหา และหาวิธีการแก้โจทย์ปัญหาโดยวาดบาร์โมเดล ซึ่งเป็นวิธีที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถหาวิธีการแก้โจทย์ปัญหาได้ง่ายและถูกต้องมากยิ่งขึ้น โดยครูได้ให้นักเรียนทำกิจกรรมเป็นรายบุคคล และในขั้นนี้เป็นขั้นตอนที่ค่อนข้างยากสำหรับนักเรียน ซึ่งนักเรียนบางคนไม่สามารถนำข้อมูลจากขั้นที่ 1 มาสัมพันธ์กันได้ จึงไม่สามารถนำข้อมูลมาสร้างเป็นบาร์โมเดลและประโยคสัญลักษณ์ได้และในช่วงแรกนักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับการแก้ปัญหาโดยใช้การวาดรูปบาร์โมเดลจึงทำให้นักเรียนใช้เวลามากในการแก้ปัญหาและไม่สามารถวางแผนแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองผู้วิจัยจึงมีการกระตุ้นความคิดของนักเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่การวางแผนการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง และเมื่อดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ พบว่า นักเรียนสามารถแก้ปัญหา จึงทำให้ใช้เวลาน้อยลงในการทำกิจกรรมส่งผลให้นักเรียนสามารถวางแผนแก้ปัญหาได้ดีขึ้น ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างคำตอบ เป็นขั้นที่นักเรียนนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 2 มาเขียนจัดเป็นขั้นเป็นตอนให้เป็นระบบให้อยู่ในรูปของคำตอบหรือวิธีการที่สามารถสื่อสารและอธิบายให้เข้าใจได้ง่ายโดยการเขียนออกมาในรูปของการแสดงวิธีทำเพื่อให้เห็นกระบวนการในการหาคำตอบได้อย่างชัดเจนซึ่งลักษณะกระบวนการและวิธีการคำนวณต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหาที่ระบุในขั้นทำความเข้าใจกับปัญหา นักเรียนมีแนวทางในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย ได้ฝึกคิดและทำงานอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอน ในช่วงระยะแรก นักเรียนบางคนสามารถวางแผนการแก้ปัญหา ดำเนินการแก้ปัญหาได้ แต่ไม่สามารถเขียนแสดง แนวคิด หรือคำตอบให้คนอื่นเข้าใจได้ หรือเขียนไม่ละเอียด ครูจึงต้องเน้นย้ำและแนะแนวทางให้นักเรียนให้ทราบข้อผิดพลาดและแก้ไขและเมื่อนักเรียนมีการแก้ไขพัฒนาอยู่เสมอ ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนากระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ดีขึ้น ขั้นที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ครูสุ่มนักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนหรือวิธีการที่ใช้ในการหาคำตอบ และนำเสนอให้เพื่อน ๆ ฟังหน้าชั้นเรียน เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยในระหว่างที่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันนั้น พบว่า นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิด ระหว่างครู และระหว่างนักเรียนด้วยกันเอง ซึ่งออกมาในรูปของคำถามหรือการเสนอแนะเพื่ออธิบายให้เพื่อนเข้าใจวิธีการของตน นักเรียนสามารถร่วมกันสรุปหรืออภิปรายข้อมูลที่ได้จากการทำกิจกรรม ซึ่งจากการนำเสนอแสดงให้เห็นว่า ส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจในวิธีการแก้ปัญหา และสามารถที่จะแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ดีขึ้น

2. การศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลการวิจัยพบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา คณิตศาสตร์ ของนักเรียนหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 20.46 คิดเป็นร้อยละ 68.19 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 26.21 คิดเป็นร้อยละ 87.36 ซึ่งนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เริ่มต้นจากการค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา วางแผน และดำเนินการแก้ปัญหา มีการระดมความคิดของนักเรียน สร้างคำตอบอย่างเป็นระบบเพื่อสื่อสารให้คนอื่นเข้าใจได้ง่าย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ครูเป็นเพียงผู้คอยให้คำแนะนำและจัดสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิด ทำให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง เกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนได้ถ่องแท้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิมรอน ขวัญควิน (2559) ได้ทำการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่องโจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับการวาดรูปบาร์โมเดล ซึ่งผลการวิจัย พบว่าคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล

ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล ได้คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 17.41 คิดเป็นร้อยละ 87.08 ซึ่งนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล บนความเชื่อที่ว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการปัญหาที่แตกต่างกัน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ดำเนินการแก้ปัญหาด้วยตนเองผ่านสถานการณ์ปัญหา และได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มความสามารถของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ปัญหา ระบุปัญหา ค้นหาสาเหตุของปัญหา และทดลองแก้ปัญหา ด้วยตนเอง โดยมีผู้สอนเป็นผู้คอยสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือในทุกขั้นตอนในกิจกรรมการเรียนรู้ คอยดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในการพัฒนาวิธีที่ใช้ในการดำเนินการกับข้อมูลจากโจทย์ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ จีราเวดี เกษี (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SSCS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SSCS มีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนรู้โดยวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา กระบวนการคิดวางแผนที่เป็นระบบ ทำให้ผู้เรียนรู้จักการลำดับความสำคัญ วางแผนการทำงานได้เป็นอย่างดี เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ดังนั้นครูจึงเป็นเพียงผู้ให้คำชี้แนะแนวทาง กระตุ้นให้นักเรียนคิด และกล้าแสดงออก

1.2 การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล ประกอบด้วยขั้นตอนที่นักเรียนจะต้องค้นหาข้อมูล วางแผนการแก้ปัญหา ดำเนินการแก้ปัญหา สร้างคำตอบและแลกเปลี่ยน

อาจจะต้องใช้เวลานานกว่า ที่กำหนดไว้ ดังนั้นผู้สอนอาจยืดหยุ่นเวลาตามความเหมาะสม ในช่วงแรกผู้สอนอาจต้องดูแลการทำ กิจกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ นักเรียนได้ฝึกคิด วางแผน ลงมือแก้ปัญหาได้อย่างเป็นลำดับ ขั้นตอน เมื่อนักเรียนมีความคล่องแคล่ว ผู้สอนจึงปล่อยให้ นักเรียนมีอิสระในการทำกิจกรรม

1.3 การประเมินผลการประเมินจากสภาพจริง จะต้องประเมินทั้งด้านความรู้ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ ควบคู่กันไป โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายและดำเนินการวัดและประเมินไปพร้อมกับกิจกรรมการเรียนรู้ และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนเป็นระยะ เพื่อให้ นักเรียนได้ทราบถึงการเรียนรู้ของตน และนำไปปรับปรุงแก้ไขในการเรียนรู้ครั้งต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์อื่น ๆ ด้วยอาทิ ทักษะการให้เหตุผล ทักษะการสื่อสาร ทักษะการสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มบริหารงานวิชาการโรงเรียนอนุบาลหนองหานวิทยายน. (2565). รายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนปีการศึกษา 2565 โรงเรียนอนุบาลหนองหานวิทยายน. อุดรธานี: โรงเรียนอนุบาลหนองหานวิทยายน.
- จิราวดี เกษี. (2560). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SSCS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อภิณห์พร มานีม. (2557). การใช้รูปแบบเอสเอสซีเอส เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง อสมการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อิมรอน ขวัญคาวิณ (2559, 23 มิถุนายน). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หาร ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับการวาดรูปบาร์โมเดล [เอกสารนำเสนอ]. การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 7 , สงขลา, ประเทศไทย.
- Greeno, James G. (1978). *Natures of Problem-solving Abilities*. Hillsdale.
- Kemmis and McTaggart (1998). *The action research planner*. Geelong. Deakin university.
- National Council of Teachers of Mathematics [NCTM]. (1989). *Curriculum and evaluation standards for school mathematics*. National Council of Teachers of Mathematics.
- National Council of Teachers of Mathematics [NCTM]. (2000). *Principles and standards for school mathematics*. National Council of Teachers of Mathematics.

Pizzini, E.L., & Abell, S.K.. (1989). A rationale for and the development of a problem solving. *Science Education*, 73(5), 523-534.

การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

Management of Buildings Premises and Environment Affairs of Rajapranugroh Schools in Mae Hong Son Province

ณัฐพงษ์ ธรรมชาติ¹

Nuttapong Tummachat¹

Receive: 10 เมษายน 2568 Revised: 27 พฤษภาคม 2568 Accepted: 29 พฤษภาคม 2568

บทคัดย่อ

การศึกษครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีการจัดอันดับความต้องการจำเป็นของการบริหารอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม และศึกษาแนวทางการบริหารอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 107 คน และกลุ่ม เป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 4 คน และรองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายบริหารทั่วไป จำนวน 3 คน ของโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี จำนวน 7 คน เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษครั้งนี้ ได้แก่ แบบสังเกตห้องค้ประกอบ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาสรุปบรรยายแบบพรรณนา และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีการจัดอันดับความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีการจัดอันดับความต้องการจำเป็นการบริหารอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง 2. แนวทางการบริหารอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม รองลงมา คือการควบคุมอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และการจัดสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ: การบริหารอาคารสถานที่, สิ่งแวดล้อม, โรงเรียนราชประชานุเคราะห์

¹ นักศึกษหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่; Master Student of Education, Faculty of Educational Administration, Chiang Mai Rajabhat University, Mae Hong Son College, Thailand; e-mail: pong70744@gmail.com

ABSTRACT

This study aimed to examine the actual states, the expected state, and the priority needs index regarding the management of buildings, premises, and the environment, as well as to explore the management approaches for buildings, premises, and the environment of Rajaprajanugroh Schools in Mae Hong Son Province. The sample group consisted of 107 school administrators and government teachers from Rajaprajanugroh Schools in Mae Hong Son Province. The target group for the interview comprised seven experts: four school directors and three deputy directors for general administration from schools recognized for best practices. This research employed a mixed-methods approach. The instruments used in this study included a component synthesis form, a questionnaire, and an interview form. Qualitative data were analyzed using content analysis with descriptive narration, while quantitative data were analyzed using mean, percentage, standard deviation, and the priority needs index expected state.

The findings of the study revealed the following 1. The actual state, expected state, and priority needs index related to the management of buildings, premises, and the environment were found to be at a moderate level. 2. The management approaches for buildings, premises, and the environment in Rajaprajanugroh Schools in Mae Hong Son Province were categorized into five aspects: 1) evaluation of the use of buildings, premises, and the environment, 2) control of buildings, premises, and the environment, 3) utilization of buildings, premises, and the environment, 4) maintenance of buildings, premises, and the environment, and 5) construction and development of buildings, premises, and the environment.

KEYWORDS: Buildings Management, Environment, Rajaprajanugroh School

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ได้กำหนดเป้าหมายของการศึกษาไว้ว่า ต้องมุ่งเน้นการพัฒนาคนไทยให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ มาตรา 22 ได้ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่านักเรียนเป็นสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาจึงต้องส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติ และศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ ทั้งนี้ สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูสามารถจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้งใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่ง ของกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ของนักเรียนอย่างเต็มที่(กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ในปี พ.ศ. 2550 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้มีความเป็นเลิศ โดยกำหนดแนวทางใน

การปฏิรูปการศึกษาออกเป็น 4 ด้านหลัก ได้แก่ การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และการปฏิรูประบบบริหารจัดการการศึกษา ในกระบวนการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดแนวทาง และวิธีการพัฒนาสถานศึกษา รวมถึงจัดประชุมชี้แจงผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับนโยบายของรัฐที่มุ่งเน้นให้การศึกษาแก่ประชาชน ตั้งแต่เกิดตลอดจนตลอดชีวิต โดยเน้นการปฏิรูปการศึกษาที่ทุกระดับ ตั้งแต่ชั้นอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา จนถึงอุดมศึกษา เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง อันเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยนักเรียนจะมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียนการสอนลงมือปฏิบัติ และเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนการสอนจึงต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และเน้นความต้องการของนักเรียนเป็นหลัก เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

การบริหารจัดการอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมถือเป็นพื้นฐานสำคัญของระบบการศึกษา เปรียบเสมือนโครงสร้างรากฐานของโรงเรียน ในปัจจุบัน การบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมจำเป็นต้องรองรับกิจกรรมการเรียนการสอนของครู และนักเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่มีการปรับเปลี่ยนตามยุคสมัย อีกทั้งต้องส่งเสริมการพัฒนานักเรียนในทุกด้านทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม รวมถึงระบบสาธารณูปโภคที่ต้องพร้อมเสมอ นอกจากนี้ ยังต้องมีความสามารถในการให้บริการกิจกรรมทางการศึกษา และถ่ายทอดความรู้แก่ชุมชนในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ และต้องคำนึงถึงความปลอดภัยในการใช้บริการอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) ด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งในด้านความผันผวน ความถี่ และขอบเขตที่กว้างขวาง ส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สิน ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น และระบบการผลิตทางการเกษตร ซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องกับความมั่นคงด้านอาหารและน้ำ ขณะที่ระบบนิเวศต่าง ๆ มีแนวโน้มที่จะเสื่อมโทรมลง และอาจสูญเสียความสามารถในการรองรับความต้องการของมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการเสื่อมโทรมของระบบนิเวศจะมีความแตกต่างกันในแต่ละประเทศ ส่งผลให้การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการได้รับความสำคัญ และความสนใจมากขึ้นจากนานาประเทศ รวมถึงประเทศไทย พลังงานทดแทน และพลังงานทางเลือก รวมถึงการสร้างสมดุลระหว่างความมั่นคงด้านพลังงานและอาหาร จะมีบทบาทสำคัญมากขึ้น (ณัฐพงศ์ จันทะศิริ และบุญฤทธิ์ บุญมา, 2559) กล่าวได้ว่างานด้านการบริหารจัดการอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมควรมีความปลอดภัย และสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน โดยสำหรับนักเรียนระดับปฐมวัย อาคารสถานที่ควรจัดให้มีพื้นที่สำหรับการลงมือปฏิบัติ กิจกรรมวิ่งเล่น และเครื่องเล่นที่ได้มาตรฐาน และปลอดภัย ลักษณะของอาคารควรมีความน่าดึงดูด มีพื้นที่รองรับผู้ปกครอง และพื้นที่ที่ครูสามารถดูแลนักเรียนได้โดยปราศจากบุคคลภายนอก ห้องน้ำควรมีสุขภัณฑ์ที่เหมาะสมกับเด็กเล็ก และห้องเรียนควรเต็มไปด้วยผลงานของนักเรียนสำหรับระดับประถมศึกษา ควรมีห้องสมุด และพื้นที่ สำหรับการอ่านหนังสือมากขึ้น เน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งมีพื้นที่สำหรับแสดงผลงานของนักเรียนผ่านการออกแบบที่เหมาะสม ส่วนในระดับมัธยมศึกษา สถานที่ควรมีความเป็นทางการมากขึ้น มีอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย ห้องปฏิบัติการ และห้องสมุดที่เพียงพอ

เพื่อส่งเสริมนิสัยการค้นคว้าและการแสวงหาความรู้ ของนักเรียนอย่างเต็มที่ (ณัฐพงศ์ จันทนะศิริ และบุญฤทธิ์ บุญมา, 2559)

สภาพปัญหาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในปัจจุบันโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ก่อตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำหรับชาวไทยภูเขาและเด็กที่ไร้โอกาสทางการศึกษา โดยอยู่ประจำทั้งหมดแบบสหศึกษา นักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในโรงเรียนตลอดปี การศึกษาในรูปแบบพักนอนในหอนอนที่โรงเรียนจัดให้พักอาศัย อาคารพักนอน ในโรงเรียนต้องมีความปลอดภัย สะดวก และพร้อมที่จะรองรับการพักอาศัยของนักเรียนได้ ที่ผ่านมานักเรียนต้องอาศัยอยู่ในสถานศึกษา มีการใช้งานอาคารหอนอนตลอดปีการศึกษา เกิดการชำรุดเสียหาย ทั้งอาคารเรียน อาคารประกอบ อาคารหอประชุม ห้องน้ำ ที่มีความเสียหายจากการใช้งานและภัยธรรมชาติจากต้นไม้ หักโค่น ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของนักเรียนประจำในด้านความปลอดภัยต่อร่างกายและทรัพย์สินของนักเรียน ดังนั้นโรงเรียนราชประชานุเคราะห์จำเป็นต้องมีการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายใน ขอบข่ายการจัดสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม เพื่อไม่ให้เกิดความสูญเสียต่อทรัพย์สินและชีวิต ของนักเรียน บุคลากร ประชาชน หรือผู้ที่ใช้บริการสถานศึกษา

จากความเป็นมา และความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพบริบทของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีการจัดอันดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 148 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 14 คน ครู 134 คน ของจำนวนสถานศึกษา 4 แห่ง

1.2 กลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 107 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 7 คน ครู 100 คน ของจำนวนสถานศึกษา 4 แห่ง

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random sampling) ตามสัดส่วนของกลุ่มประชากร

1.3 กลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 4 คน และรองผู้อำนวยการ สถานศึกษา ฝ่ายบริหารทั่วไป จำนวน 3 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหาผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยใช้งานวิจัยของอภิสิทธิ์ พรหมศิริ (2564) เป็นหลักในการสังเคราะห์ร่วมกับเอกสารงานวิจัยของนักวิชาการ ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ 2546 (2546), วิรัตน์ ชมตะคุ (2557), ปิยา รพีธรรม (2557), บุญลือ นามนิตย์ (2557), ปวรรรณรัตน์ พิมพ์ม (2559), อาภาพร ห่วงมาก (2560), วาไลตา พวงจำปา (2563), ปรรธนา ศิริกัน (2564), อภิสิทธิ์ พรหมศิริ (2564) และนิตินัย บุญนารกร (2565) รวม 10 แหล่งข้อมูล

3. ขอบเขตด้านเวลา การวิจัยในครั้งนี้ทำการวิจัย และเก็บข้อมูล ระหว่างปีการศึกษา 2567

4. ขอบเขตด้านสถานที่ การวิจัยในครั้งนี้มีพื้นที่ในการศึกษาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษากการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น และแนวทางการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาในรูปแบบผสมผสาน (Mixed method) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยมีวิธีการศึกษาภายใต้วัตถุประสงค์การวิจัยแต่ละข้อตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูล

การศึกษากการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูลทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การเก็บรวบรวมข้อมูล จนกระทั่งนำเสนอผลการวิจัย โดยก่อนดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอน ผู้วิจัยดำเนินการชี้แจงรายละเอียดการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอน การเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยโดยไม่มีการบังคับ และชี้แจงให้ผู้ให้ข้อมูลทราบว่าข้อมูลทั้งหมดจะเก็บเป็นความลับ และวิเคราะห์ข้อมูลการนำเสนอ ผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น

การศึกษากการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ปีการศึกษา 2567 รวมประชากรทั้งหมด 148 คน จำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 4 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 7 คน และข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ จำนวน 100 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 107 คน จำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 4 แห่ง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random sampling) ตามสัดส่วนของกลุ่มประชากร

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร และครูในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ชื่อสถานศึกษา	อำเภอ	ประชากร (คน)		กลุ่มตัวอย่าง (คน)	
		ผู้บริหาร (คน)	ครู (คน)	ผู้บริหาร (คน)	ครู (คน)
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 21	แม่ลาน้อย	4	40	1	30
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22	ปาย	3	29	2	20
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 34	ปางมะผ้า	2	21	2	20
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 59	เมืองแม่ฮ่องสอน	5	40	2	30
รวม (คน)		14	134	7	100
รวมทั้งสิ้น (คน)		148		107	

ที่มา : สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (ข้อมูล ณ วันที่ 1 มีนาคม 2567)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้งหมด 5 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวทางของลิเคิร์ท (Likert, 1976)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีลักษณะปลายเปิด (Opened Form) เพื่อให้ข้อเสนอแนะ หรือความคิดเห็นเพิ่มเติม นำแบบสอบถาม นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของ

ข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of item Objective Congruence: IOC) โดยพิจารณาความสอดคล้องที่คำนวณได้ ต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.70 ขึ้นไป นำแบบสอบถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ไปทดลองใช้ (Tryout) กับกลุ่มทดลอง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครู ในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 30 ชุด โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ตามวิธีการ ของครอนบาค (Cronbach, 1990) โดยใช้เกณฑ์ค่าความเชื่อมั่น ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ผลปรากฏว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าเท่ากับ 0.812 และค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีค่าเท่ากับ 0.826

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือราชการจากวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 4 แห่ง ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเอง และขอรับกลับคืน ตามวัน เวลา ที่กำหนดไว้ แล้วนำไปวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และเลือกใช้ค่าสถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ และร้อยละ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบการพรรณนา
2. การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีการแปลผลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของเบสท์ (Best, 1982) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการพรรณนา สำหรับเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยจากแบบสอบถามได้กำหนดไว้ สำหรับเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยจากแบบสอบถามได้กำหนดไว้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบันที่เป็นจริง/สภาพที่พึงประสงค์ ที่อยากให้เป็นเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันที่เป็นจริง/สภาพที่พึงประสงค์ ที่อยากให้เป็นเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันที่เป็นจริง/สภาพที่พึงประสงค์ ที่อยากให้เป็นเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันที่เป็นจริง/สภาพที่พึงประสงค์ ที่อยากให้เป็นเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันที่เป็นจริง/สภาพที่พึงประสงค์ ที่อยากให้เป็นเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มาคำนวณหาดัชนีการจัดอันดับความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index: PNI_{modified}) เพื่อกำหนดอันดับความต้องการในการศึกษาแนวทางการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2558)

$PNI_{modified} = (I - D) / D$ เมื่อกำหนดให้

I คือ ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ (Importance)

D คือ ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (Degree of Success)

เกณฑ์ในการวิเคราะห์ค่าดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) กำหนดไว้ดังนี้

ถ้าดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ของแต่ละรายการ มีค่าเท่ากับ หรือมากกว่า ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม (PNI_{modified}) จัดเป็นรายการที่จำเป็นต้องปรับปรุง

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยรวม

(n = 107)

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การจัดสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	3.64	0.52	มาก	4.83	0.37	มากที่สุด
2. การใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	3.37	0.56	ปานกลาง	4.82	0.36	มากที่สุด
3. การบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	3.42	0.70	ปานกลาง	4.76	0.44	มากที่สุด
4. การควบคุมอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	3.31	0.71	ปานกลาง	4.85	0.38	มากที่สุด
5. การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	3.21	0.67	ปานกลาง	4.73	0.44	มากที่สุด
โดยรวม	3.39	0.63	ปานกลาง	4.80	0.40	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่าสภาพปัจจุบันการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ การจัดสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ซึ่งอยู่ในระดับมากรองลงมา คือการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงจากค่าเฉลี่ย ลำดับแรกที่สุดคือการควบคุมอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม รองลงมา คือการจัดสร้างอาคารสถานที่

และสิ่งแวดล้อม การใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม สำหรับสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

การศึกษาแนวทางการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน คือผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) โดยมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา หรือศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 4 แห่ง ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีประสบการณ์ด้านการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม จำนวน 4 คน

2. รองผู้บริหารสถานศึกษา หรือศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 แห่ง กลุ่มงานบริหารทั่วไป ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีประสบการณ์ ด้านการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน คือ แบบสัมภาษณ์เป็นแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ออกแบบแนวคำถามการสัมภาษณ์ในประเด็นที่เกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยนำผลการประเมินความต้องการแนวทางปรับปรุงการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน แต่ละด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการแนวทางการปรับปรุง (PNI_{modified}) มากกว่าหรือเท่ากับดัชนีการจัดอันดับความต้องการจำเป็นโดยรวมในแต่ละด้านมากำหนดเป็นแนวคำถามการสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ถึงผู้บริหารสถานศึกษา 4 แห่ง เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้ทรงคุณวุฒิโดยการสัมภาษณ์ รวมทั้งสิ้น 7 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 4 คน และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา 3 คน นัดหมายวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ โดยขออนุญาตให้มีการบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด โดยกำหนดเวลาสัมภาษณ์แต่ละคนประมาณ 1 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบการพรรณนาเป็นความเรียง

ตารางที่ 2 ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยรวม

องค์ประกอบการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	PNI _{modified}	ลำดับ
	D	I		
1. การจัดสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	3.64	4.83	0.33	5
2. การใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	3.37	4.82	0.43	3
3. การบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	3.42	4.76	0.39	4
4. การควบคุมอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	3.31	4.85	0.47	2
5. การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	3.21	4.73	0.47	1
โดยรวม	3.39	4.80	0.41	

จากตารางที่ 2 พบว่าดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็น การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน โดยรวมเท่ากับ (PNI_{modified} = 0.41) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านโดยเรียงตามดัชนีความต้องการจำเป็น ได้แก่ การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม รองลงมา คือการควบคุมอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมและการจัดสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาโดยรวมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การศึกษาและกรอบแนวคิดในการศึกษา การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้ศึกษามีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่าประเด็นสภาพปัจจุบัน การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน อยู่ในระดับปานกลาง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การควบคุมอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ ทั้งนี้จะเป็นผลมาจากบริบทของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ซึ่งเปิดเรียนแบบสหศึกษา

มีนักเรียนพักนอนในโรงเรียน เนื่องจากนักเรียนที่มาเรียนมีฐานะยากจน อยู่ในพื้นที่ห่างไกลจากโรงเรียน การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จึงมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากโรงเรียนทั่วไป กล่าวคือ การที่โรงเรียนดำเนินการในลักษณะของโรงเรียนประจำ ส่งผลให้ต้องมีการบริหารจัดการอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ที่สามารถรองรับการใช้ชีวิตของนักเรียนตลอด 24 ชั่วโมง ไม่เพียงแต่ในช่วงเวลาเรียนเท่านั้น นักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจนและอาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล โรงเรียนจำเป็นต้องจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอและเหมาะสมกับความเป็นอยู่ของนักเรียน รวมถึงต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพในการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้สามารถรองรับการใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของทรงพล ศรีนวล (2558) ที่ได้ศึกษาการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โรงเรียนพะเยาพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 22 พบว่าสภาพการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการศึกษาของวิรัตน์ ชมตะคุ (2557) ที่ได้ทำการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ที่พบว่าการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ปัญหาหลักของการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณที่ไม่เพียงพอ ทำให้โรงเรียนขาดความสามารถในการดำเนินโครงการพัฒนาอาคารสถานที่อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้และทักษะด้านการบริหารงานอาคารสถานที่ ส่งผลให้การดำเนินงานในด้านการบำรุงรักษา และควบคุมอาคารสถานที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เมื่อเปรียบเทียบกับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน แล้วปัจจัยด้านงบประมาณ และบุคลากรยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

2. ผลการศึกษาดัชนีการจัดอันดับความต้องการจำเป็นการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยเรียงตามดัชนีความต้องการจำเป็นพบว่า การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีความต้องการจำเป็น เป็นอันดับแรก ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากความต้องการพัฒนาความพร้อมและศักยภาพของอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับกิจกรรมการเรียนการสอนและการความเป็นอยู่ในโรงเรียน ให้มีการติดตามประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชิต หาญสงคราม และไพฑูรย์ แจ่มพงษ์ (2557) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ที่พบว่า ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นในภาพรวมมากที่สุด คือ ด้านการประเมินผลอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม

3. ผลการศึกษากาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 5 รายการ สามารถนำไปเป็นแนวทางการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ โดยผู้ศึกษาจะนำเสนออภิปรายผลการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่มีดัชนีการจัดอันดับความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 ลำดับแรก ดังนี้

3.1 ผลประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม สถานศึกษาควรจัดการประเมินผล การใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เนื่องจากการประเมินจะมีผลต่อประสิทธิภาพการใช้งาน อาคารที่และสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การออกแบบที่เหมาะสม การจัดสรรพื้นที่ใช้สอยอย่างมีประสิทธิภาพ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้งานของนักเรียน โดยเฉพาะปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในอาคาร และสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารที่มีผลต่อสมาธิและการเรียนรู้ของนักเรียน การบริหารอาคารที่ และสิ่งแวดล้อมที่ดีสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน ลดความเครียดของนักเรียน และช่วย พัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพมีผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร สถานศึกษาที่มีการจัดการด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้และความพึงพอใจของนักเรียน อีกทั้งยัง ช่วยลดค่าใช้จ่ายด้านพลังงาน และการบำรุงรักษาในระยะยาว สอดคล้องกับงานวิจัยของปรารธนา ศิริกัน (2564) ที่ได้ศึกษา สภาพการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 36 ที่พบว่า บุคลากร นักเรียน และชุมชนมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลการใช้อาคารเรียน อาคารประกอบ สิ่งแวดล้อม และสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ สามารถเพิ่ม ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ให้มีผลการเรียนที่ดีขึ้น

3.2 การควบคุมอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมการจัดการอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริม บรรยากาศการเรียนรู้ พัฒนาสุขภาพกายและจิตของบุคลากร และสนับสนุนกระบวนการเรียนการสอนอย่างมี ประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่คุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืน โดยต้องคำนึงถึงปัจจัยสำคัญ ได้แก่ ความปลอดภัย ความเหมาะสม ความเพียงพอ ประสิทธิภาพ และความยืดหยุ่นผ่านกระบวนการวางแผน การจัดการ พื้นที่ใช้สอย การบริหารภูมิทัศน์ การบำรุงรักษาอาคาร การบริหารความปลอดภัย และการจัดการ ทรัพยากรและพลังงาน ตลอดจนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เช่น อาคารอัจฉริยะ อาคารที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ห้องเรียนอัจฉริยะ การใช้พลังงานทดแทน และระบบจัดการขยะอย่างยั่งยืน ซึ่งทั้งหมดนี้จะช่วยเสริมสร้างสภาพแวดล้อมทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ปลอดภัย เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของชัชชิน เจริญศรี (2560) ที่ศึกษาการศึกษาสภาพแวดล้อม ทางการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนเกาะจันทร์พิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านควบคุมสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ ถือเป็น องค์ประกอบสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีและมีความเหมาะสม โดยมีบทบาท สำคัญต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านวิชาการและการ เสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดี อาคารสถานที่ที่ได้รับการออกแบบและจัดวางอย่างมีระบบ ไม่ว่าจะเป็น ห้องเรียนหรือพื้นที่ใช้งานอื่น ๆ ควรมีลักษณะที่เป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด สวยงาม และตั้งอยู่ใน ตำแหน่งที่เหมาะสม สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อความรู้สึกของผู้เรียน และการพัฒนาทางการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ

3.3 การใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน จัดเป็นการบริหารการศึกษาที่เป็นปัจจัย สำคัญที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อคุณภาพการศึกษาและพัฒนาการของนักเรียน การออกแบบ และจัดการ พื้นที่เรียนรู้ให้สามารถให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เพียงแต่สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ แต่ยังเป็นการส่งเสริมกระบวนการทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ สมชาย นำประเสริฐ

(2562) ที่ศึกษาผลกระทบของสภาพแวดล้อมทางกายภาพต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผลการศึกษาพบว่าการจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคารเรียนที่เหมาะสม อาทิ แสงสว่าง อากาศถ่ายเท และพื้นที่ใช้สอย สามารถเพิ่มความสนใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ถึงร้อยละ 35 ในทำนองเดียวกันกับผลงานวิจัยของ อรุณี วงศ์ชัยสุวรรณ (2563) ที่ศึกษาการออกแบบพื้นที่เรียนรู้เชิงนวัตกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา เน้นย้ำถึงความสำคัญของการสร้างพื้นที่อเนกประสงค์ที่สามารถใช้รองรับกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบใหม่ โดยเฉพาะการเรียนรู้แบบร่วมมือ การทำโครงงาน และการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยสภาพปัจจุบัน การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่าการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาการจัดการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีคุณภาพที่ดีขึ้นและยั่งยืนในสังคมยุคใหม่

1.2 ควรนำผลการวิจัยสภาพปัจจุบันการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมนำไปศึกษาแนวทางในการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

1.3 จากผลการวิจัยสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ช่วยให้โรงเรียนทราบจุดแข็งและจุดที่ต้องปรับปรุงของการใช้พื้นที่และสภาพแวดล้อม เพื่อวางแผนพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่งเสริมความปลอดภัย ความสะดวกในการใช้งาน และสนับสนุนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

1.4 ควรนำผลการวิจัยสภาพที่พึงประสงค์ การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมนำไปศึกษาแนวทางในการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

1.5 ผู้บริหารสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การใช้แนวทางนำไปสู่การปฏิบัติ หรือขั้นตอนที่นำไปสู่เป้าหมายโดยมีทิศทางที่แน่นอนชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งถัดไป

2.1 ควรมีการวิจัยต่อยอดเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

2.2 ควรศึกษาผลการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ไปใช้จริงในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายค่ายการศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น

2.3 ควรขยายขอบเขตการศึกษาโดยทำการศึกษากลุ่มเครือข่ายอื่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสถาบัน การศึกษาสังกัดอื่น เพื่อให้ทราบถึงการดำเนินงานบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ หรือสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในภาพรวม และเกิดความชัดเจนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชัชชิน เจริญศรี. (2560). การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนเกาะจันทร์
พิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยบูรพา]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- ชิต หาญสงคราม และ ไพบุลย์ แจ่มพงษ์. (2557). การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม
และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา. วารสารศึกษาศาสตร์, 8(1), 87 – 94.
- ณัฐพงศ์ จันทะศิริ และ บุญฤทธิ์บุญมา. (2559). กลยุทธ์การพัฒนาสถานศึกษาในหลักสูตรพัฒนา
ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระราชรัฐ. <http://www.trueplookpanya.com>.
- ทรงพล ศรีนวล. (2558). การบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมโรงเรียนพะทายพิทยาคม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- นิชาภา เจริญรวย. (2564). การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้ของ
ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
[วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- นิตินัย บุญนารกร. (2565). การพัฒนาระบบบริหารงานอาคารสถานที่ออนไลน์ของโรงเรียนศรีราษฎร์
จังหวัดชุมพร. วารสารสิทธิประโยชน์, 23(2), 382 – 393.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8). สุวีริยาสาส์น.
- บุญลือ นามนิตย์. (2557). การพัฒนางานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองบัวลิ้ม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่
มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- ปรววรรณ พิมพ์ม. (2559). การบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาตามความคิดเห็น ของผู้บริหาร
สถานศึกษา และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี [วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- ปรารธนา ศิริกัน. (2564). สภาพการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 36 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัย
พะเยา]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- ปิยา รพีธรรม. (2557). การศึกษาสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ของโรงเรียนบางละมุง อำเภอบางละมุง
จังหวัดชลบุรี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยบูรพา]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- วาไลตา พวงจำปา. (2563). การศึกษาการบริหารงานอาคารสถานที่เพื่อการอนุรักษ์พลังงานกรณีศึกษา
โรงเรียนประถมศึกษาธรรมศาสตร์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).

- วิรัตน์ ขมตะคุ. (2557). การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สมชาย นำประเสริฐ. (2562). ผลกระทบของสภาพแวดล้อมทางกายภาพต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. *วารสารการศึกษาไทย*, 15(3), 45 - 62.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566 – 2570*. <https://www.nesdc.go.th>.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับปรับปรุง). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิสิทธิ์ พรหมศิริ. (2564). *แนวทางการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ตามหลักทฤษฎีภูมิทัศน์* มิติดลประโยชน์ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอุทัยธานี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- อรุณี วงศ์ชัยสุวรรณ. (2563). การออกแบบพื้นที่เรียนรู้เชิงนวัตกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา. *วารสารนวัตกรรมการศึกษา*, 18(2), 33 - 48.
- อาภาพร ห่วงมาก. (2560). *การศึกษาสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ของโรงเรียนโพธิ์สัมพันธ์พิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- Best, J. W. (1982). *Research in education* (4th ed.). Prentice-Hall of India.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Likert, R. (1976). *New patterns of management*. McGraw-Hill.

**แนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับ
ผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี**

**Guidelines for School Administration Using Soft Power Concepts for
Educational Leaders in Educational Opportunity Expansion Schools
Under The Udonthani Primary Educational Service Area Office**

วิภาพร สุทธิบริบาล¹, พิมพ์พร จารุจิตร²
Wipaporn Sutthiboriban¹, Pimporn Charuchit²

Receive: 12 เมษายน 2568 Revised: 6 มิถุนายน 2568 Accepted: 15 มิถุนายน 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี 2) ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี และ 3) ประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ดำเนินการวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ปีการศึกษา 2567 จำนวน 4,584 คน จาก 224 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู จำนวน 357 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินแนวทาง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงบรรยาย คือ ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี; Master Student of Education Program in Educational Administration, Faculty of Education, Udon Thani Rajabhat University, Thailand; e-mail: wipapornstb@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี; Assistant professor Dr., Faculty of Educational Administration, Udon Thani Rajabhat University, Thailand.

โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า ด้านนโยบายองค์กรมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด และด้านวัฒนธรรมองค์กร มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด 2) แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า สามารถนำไปใช้ได้ทุกแนวทาง และ 3) ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา, ซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) study the current conditions, desired conditions, and needs for educational administration guidelines using the soft power concept for school administrators in educational opportunity expansion schools under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office 2) study educational administration guidelines using the soft power concept for school administrators in educational opportunity expansion schools under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office and 3) evaluate educational administration guidelines using the soft power concept for school administrators in educational opportunity expansion schools under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office. The research employed a mixed-methods approach, utilizing both quantitative and qualitative data collection methods. The population consisted of school administrators and government teachers in educational opportunity expansion schools under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office in the academic year 2024, totaling 4,584 people from 224 schools. The sample group comprised 357 school administrators and government teachers. The research instruments included questionnaires, interview forms, and evaluation forms. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics including percentage, frequency, mean, standard deviation, and Priority Needs Index (PNI). Qualitative data were analyzed through content analysis. The research findings revealed that: 1) The current condition of educational administration using the soft power concept for school administrators was at a moderate level overall, while the desired condition was at the highest level overall. The needs assessment for developing educational administration using the soft power concept for school administrators showed that organizational policy had the highest Priority Needs Index, while organizational culture had the lowest Priority Needs Index. 2) The educational administration guidelines using the soft power concept for school administrators, as validated by experts, were found to be applicable in all aspects. 3) The evaluation results showed appropriateness at the highest level.

KEYWORDS: Educational Administration, Soft power for school administrators, Educational opportunity expansion schools

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาสู่การปฏิบัติ และเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ สุขุม เรื่องบุญส่ง (2551) การศึกษาของเยาวชนจะทำให้ประเทศเจริญรุ่งเรือง หรือจะทำให้คนในประเทศแข่งขันกับคนในประเทศอื่น ๆ ได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับการบริหารสถานศึกษา ครรชิต มาลัยวงศ์ (2557) ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาที่มีขนาดเล็กหรือใหญ่ ผู้บริหารล้วนตระหนักถึงหลักในการบริหารโดยมุ่งบริหารจัดการให้มีคุณภาพ และมีประสิทธิผลต่อการเรียนการสอนของสถานศึกษาอย่างสูงสุด มีการกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการบริหารที่มี และร่วมทำงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยผ่านการกลั่นกรองจากคณะกรรมการต่าง ๆ (Glickman, 1997) เพื่อร่วมกันวางแผนการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานและคุณภาพให้แก่เยาวชนที่จะทำให้เกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้านอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข อนุชิต สุขกลี (2560) หากกล่าวถึงเครื่องมือที่ทันสมัย มีอิทธิพลต่อสังคม และส่งผลได้ยาวนาน อีกทั้ง ยังปรับเปลี่ยนได้อย่างทันต่อสถานการณ์ นั่นคือ ซอฟต์พาวเวอร์ (Soft Power) ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีความสามารถในการส่งผลต่อการพัฒนา ผ่านความเสน่ห์หา ความหลงใหล การดึงดูด มากกว่าการบีบบังคับหรือข่มขู่ เป็นวิธีการส่งผ่านความสนใจผ่านวัฒนธรรม รวมถึงสอดแทรกนโยบายต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ผู้นำองค์กรหรือผู้นำทางการศึกษา จำเป็นต้องเพิ่มพลังของซอฟต์พาวเวอร์ โดยการสร้างความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับความเป็นธรรมชาติของวัฒนธรรม ประเพณี ผ่านนโยบาย โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการเข้าถึงและสร้างความแข็งแกร่งในทุก ๆ ด้าน ซอฟต์พาวเวอร์ เหมือนเป็นอำนาจที่อ่อนไหวแตกต่างจากความแข็งแกร่งทางฮาร์ดพาวเวอร์ (Hard Power) แต่เพราะเหตุใดจึงมีความสำคัญระดับประเทศ และทำให้เกิดผลต่อการเปลี่ยนแปลงในวงกว้าง และยั่งยืน การพัฒนาชาติบ้านเมืองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วจำเป็นต้องพัฒนาการศึกษาควบคู่กันไปด้วย ซึ่งการพัฒนาการศึกษาให้ก้าวเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษต่อไปได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจบริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคมใน หลากหลายมุมมองผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และนำมาปรับเปลี่ยนเป็นตัวช่วยหนุนแรง ลดกำลัง ลดพลังงาน ลดเวลาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้แล้วนั้นการบริหารสถานศึกษาก็ย่อมจำเป็นต้องมีเครื่องมือที่ช่วยในการบริหารจัดการเช่นกัน หากแตกต่างกันด้วยวิธีการและการนำไปใช้ถ้าเข้าใจความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์การใช้เครื่องมือนี้ก็จะเกิดคุณค่าและประโยชน์สูงสุดได้ต่อไป (พนัส จันทร์ศรีทอง, 2565) ซึ่งสอดคล้องกับ Nye (1990) ศาสตราจารย์ Nye ได้เสนอแนวคิดและให้คำนิยามคำว่า Soft power ว่าเป็นอำนาจ ที่ทำให้ผู้อื่นยินดีปฏิบัติตามความต้องการของเรา โดยไม่ต้องมีการบีบบังคับหรือมีข้อแลกเปลี่ยน หรืออีกนัยหนึ่ง คือการทำให้ผู้อื่นพอใจในผลลัพธ์ที่เราต้องการโดยใช้สิ่งดึงดูดใจเพื่อนำไปสู่การยอมรับ มากกว่าที่จะคู่หรือใช้กำลัง

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จะพบว่า ซอฟต์พาวเวอร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญและจำเป็นในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบท แต่ละพื้นที่ ดังนั้น

การศึกษาเกี่ยวกับซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา ในการค้นหา สร้างแรงจูงใจและสร้างจุดเน้นให้กับองค์กร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เพื่อให้ผู้บริหารนำผลการศึกษาไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา การประยุกต์ในการบริหาร เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น ของการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี
3. เพื่อประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีทั้ง 4 เขต ปีการศึกษา 2567 จำนวน 4,584 คน จาก 224 โรงเรียน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีทั้ง 4 เขต ปีการศึกษา 2567 ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Kreicic & Morgon, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 357 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำมากำหนดเป็นองค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาอุดรธานี ซึ่งมี 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) ด้านวัฒนธรรมองค์กร 2) ด้านค่านิยมองค์กร และ 3) ด้านนโยบายองค์กร

2. ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา

การศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ประสบความสำเร็จและมีผลงานเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้น ๆ หรือเป็นแบบอย่างที่ดี (Best Proctice) ระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศ เลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 5 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ระยะที่ 3 ประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา

การประเมินความเหมาะสมของแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ประสบความสำเร็จและมีผลงานเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้น ๆ หรือเป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practice) ระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศ เลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 5 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ประเมินความเหมาะสมของแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยใช้แนวทางการประเมินของกัสคีย์ (Guskey, 2000)

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งมีขั้นตอนการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีทั้ง 4 เขต ปีการศึกษา 2567 จำนวน 4,584 คน จาก 224 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู ซึ่งกำหนดขนาดและกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง (Krejcie & Morgan, 1970) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 357 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาส ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี แบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 - 1.00 จำนวน 37 ข้อ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้จำนวน 30 คน กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 จึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้ Google form และได้รับแบบสอบถามตอบกลับทั้งหมด 370 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Sciences: SPSS) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirm Factor Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ประสบความสำเร็จและมีผลงานเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้น ๆ หรือเป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practice) ระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศ เลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Form) เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปผลตามประเด็นการสัมภาษณ์

การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบข้อมูล ประกอบด้วย 1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) และ 2) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลตรงตามความเป็นจริงแล้วจึงนำมาดำเนินการแก้ไขเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินแนวทางทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ประสบความสำเร็จและมีผลงานเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้น ๆ หรือเป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practice) ระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศ เลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ใน 1 ประเด็น คือ ด้านความเหมาะสม (Propriety) โดยแบบประเมินมีลักษณะ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปผลตามประเด็น จากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อด้านความเหมาะสม

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ในภาพรวม

รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่ พึง			ความต้องการจำเป็น	
	(D)		แปลผล	ประสงค์ (I)		แปลผล	(PNI)	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.			
1. ด้านค่านิยมองค์กร	2.77	0.39	ปานกลาง	4.64	0.48	มากที่สุด	0.67	2
2. ด้านวัฒนธรรมองค์กร	2.78	0.40	ปานกลาง	4.62	0.48	มากที่สุด	0.66	3
3. ด้านนโยบายองค์กร	2.66	0.47	ปานกลาง	4.63	0.48	มากที่สุด	0.74	1
โดยรวม	2.74	0.42	ปานกลาง	4.63	0.48	มากที่สุด	0.69	-

ตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.74$, S.D. = 0.42) และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.48)

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี 1 พบว่า ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ด้านนโยบายองค์กร เป็นลำดับที่ 1 ด้านค่านิยมองค์กร เป็นลำดับที่ 2 และ ด้านวัฒนธรรมองค์กร เป็นลำดับสุดท้าย

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

ตารางที่ 2 ผลการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อหาแนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เมื่อนำมาสรุปแล้วพบว่าแนวทางการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

แนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี	
1. ประเด็น ค่านิยมองค์กร	1. สร้างความเชื่อร่วมกันว่าการศึกษาคือเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาชีวิตและสังคม 2. เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จที่ชัดเจนและวัดผลได้ ทั้งในระดับบุคคลและองค์กร 3. การสื่อสารและปลูกฝังค่านิยมองค์กรอย่างต่อเนื่องผ่านกิจกรรมการปฏิบัติงานประจำวัน 4. ประเมินความสอดคล้องระหว่างค่านิยมองค์กรกับพฤติกรรมของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ 5. นำค่านิยมองค์กรมาใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร
2. ประเด็น วัฒนธรรม องค์กร	1. ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากร 2. สร้างวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลลัพธ์และคุณภาพของงาน 3. ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการทำงานร่วมกันระหว่างบุคลากรทุกระดับ 4. สร้างวัฒนธรรมการให้บริการที่มุ่งเน้นความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 5. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และการพัฒนาทักษะอย่างรอบด้าน
3. ประเด็น นโยบายองค์กร	1. กำหนดเป้าหมายระยะสั้นและระยะยาวในการดำเนินงานที่ชัดเจน 2. กำหนดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในการดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์กร 3. ทบทวนและปรับปรุงนโยบายอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4. มีนโยบายเชิงบวกในการปฏิบัติงาน 5. มีนโยบายส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา

3. ผลการประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เมื่อนำมาสรุปแล้วได้ผล ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการประเมินด้านความเหมาะสม ของการประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

รายการ	ความเหมาะสม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านค่านิยมองค์กร	5.00	0	มากที่สุด
2. ด้านวัฒนธรรมองค์กร	5.00	0	มากที่สุด
3. ด้านนโยบายองค์กร	5.00	0	มากที่สุด
โดยรวม	5.00	0	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการประเมินด้านความเหมาะสม ของแนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านค่านิยมองค์กร ($\bar{X} = 5.00$) มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านวัฒนธรรมองค์กร ($\bar{X} = 5.00$) มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านนโยบายองค์กร ($\bar{X} = 5.00$) มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด เท่า ๆ กัน

การอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การหาแนวทาง และการประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเกิดจากผู้บริหารแจ้งวัตถุประสงค์ของการทำงานให้บุคลากรทราบอย่างชัดเจน มีการกำหนดนโยบายทางการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษา มีความรอบคอบในการดำเนินงานต่าง ๆ ในสถานศึกษาและมีการวิเคราะห์และประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาและนำผลที่ได้ไปแก้ไขปรับปรุงการบริหารงาน ตลอดจนผู้บริหารมีการจัดหาทรัพยากรทางการศึกษาที่เพียงพอต่อการจัดการศึกษา มีการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีเอื้อต่อการเรียนรู้ การทำงานของบุคลากรในองค์กรและส่งเสริมให้บุคลากร มีการเสนอความคิดในการทำงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับ พันธส จันทรศรีทอง (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการศึกษา กับ soft power ผลวิจัยพบว่า การพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย

จำเป็นต้องวางแผน กำหนดวิธีปฏิบัติเพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินการได้ตรงตามความต้องการ และใช้เป็นเครื่องมือนำทางในการพัฒนาการศึกษาในหน่วยงานของตนเองได้อย่างมีคุณภาพต่อไปในอนาคต การกำหนดเป้าหมายด้านผู้เรียน เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างของผู้บริหารสถานศึกษา ผลจากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้ผล ดังนี้ 1) ด้านนโยบายองค์กร 2) ด้านค่านิยมองค์กร และ 3) ด้านวัฒนธรรมองค์กร ตามลำดับ

3. ผลการประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยใช้แบบประเมินแนวทาง เพื่อการวิจัยในด้านความเหมาะสม ในมุมมองผู้ใช้แนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผลการประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณา พบว่า ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า แนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ด้านนโยบายองค์กร มีความต้องการจำเป็นที่ต้องได้รับการบริหารมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายข้อย่อย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายระยะสั้นและระยะยาวในการดำเนินงานที่ชัดเจน มีสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดอุดรธานี จึงควรให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก ๆ ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรมีเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน โดยยึดจากแผนการปฏิบัติงานที่ได้กำหนดเป้าหมายทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เมื่อบุคลากรทราบถึงเป้าหมายระยะสั้นและระยะยาวในการทำงานที่ชัดเจน งานที่ทำได้จะมีคุณภาพ และประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 แนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษานั้นมีเทคนิควิธีดำเนินการได้หลายรูปแบบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์

1.3 แนวทางที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในทำวิจัยครั้งต่อไป ควรหาแหล่งข้อมูลให้มากขึ้นและหลากหลายขึ้น เพื่อในการสังเคราะห์องค์ประกอบของซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาให้ได้ข้อมูลที่มากขึ้น เพื่อจะได้ทราบถึงแนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เพื่อให้ได้ข้อค้นพบเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

2.3 ควรศึกษาปัญหาอุปสรรคในการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เพิ่มเติมเพื่อเป็นข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

2.4 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กฤษพนธ์ ศรีอ่วม. (2564). *การสำรวจปัญหาและแนวทางการพัฒนานโยบายเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมคาแรคเตอร์ไทยผ่านมุมมองซอฟต์แวร์* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD). 5195.
<https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/5195>
- กิตติ ประเสริฐสุข. (2561). Soft Power ของเกาหลีใต้: จุดแข็งและข้อจำกัด. *วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา*, 22(1), 136-146.
- กันตลักษณ์. (2555). Soft Power ตามแนวคิดของ Joseph Nye. *นาวิกาธิปไตยสาร*, 84(1), 32-47.
- ครรชิต มาลัยวงศ์. (2557). *เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา*.
http://www.drkanchit.com/general_articles/articles/general_24.html
- เจริญ ไวรวัจนกุล. (2545). *การบริหาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี*. สุรินทร์ : ม.ป.พ.
- จันทร์ อิ่มบุญ. (2559). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์กรของครูผู้สอน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 17 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- จันทร์ สนวนนาม. (2551). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). บุคพอยท์.
- ชำนาญ จันทร์เรือง. (2564). *ซอฟต์แวร์ คืออะไร*.
<https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/columnist/968174/>

- ชัยยะ ฤตินิยามวุฒิ. (2564). *SOFT POWER คืออะไร? พลังซอฟต์แวร์ที่ไม่ซอฟต์แวร์เสมอไป พลังที่กระตุกจิต*
กระชากใจคนทั่วโลก. <https://www.brandthink.me/content/whatissoftpower>
- ณัฐพงศ์ เกศมาริช. (2546). *วิสัยทัศน์พันธกิจและค่านิยมสำหรับการสร้างองค์การยุคใหม่*.
เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ดวงรัตน์ เรืองอุไร. (2554). *ทฤษฎีและหลักการบริหารจัดการ*.
<https://www.gotoknow.org/Posts/454593>
- ทองสา ยงเพชร. (2551). *การศึกษาการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารการศึกษาของผู้บริหาร*
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครเขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มี
การตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ชญชนก สุขแสง. (2558). *ค่านิยมและอิทธิพลจากบุคคลที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจคัดสรรความ*
งาม. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- นิธามิล หะยิยะ. (2566). *ซอฟต์แวร์ฟาวเวอร์*. <https://www.sac.or.th/portal/th/article/detail/457>
- นิตพล ฤตตะโชติ. (2559). *พฤติกรรมองค์กร (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิภาพร รอดไพบูลย์. (2565). *ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด*
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัย
บูรพา]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- นิศรา ชัยเขียว. (2566). *การจัดการความรู้ด้าน Soft Power ของสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม*
[วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยรามคำแหง]. [https://www3.ru.ac.th/mpa-](https://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/index.php/abstractData/viewIndex/720)
[abstract/index.php/abstractData/viewIndex/720](https://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/index.php/abstractData/viewIndex/720)
- บวร โทศรีแก้ว. (2557). *อำนาจอ่อน-อำนาจแข็ง*. <https://www.thairath.co.th/content/40192>.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10)*. สุวีริยาสาส์น.
- ปริญ บุญฉวย. (2556). *วัฒนธรรมองค์กร องค์การการเรียนรู้ และประสิทธิภาพของการของศาล*
ยุติธรรม: ตัวแบบสมการโครงสร้าง. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปรีดาภรณ์ บุญเลิศ. (2560). *วัฒนธรรมองค์กรที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรบริษัท*
อุตสาหกรรมสีเคลือบผิวแห่งหนึ่ง นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี. มหาวิทยาลัย
บูรพา.
- พชรวิทย์ จันทร์ศิริสร. (2560). *นโยบายและการวางแผนกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษายุคใหม่*. อภิชาติ การ
พิมพ์.
- พินิจดา คำกรฤชา. (2560). *วัฒนธรรมองค์กรที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรสำนักงาน*
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประจำจังหวัด ในเขตภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม].
<https://fulltext.rmu.ac.th/fulltext/2560/123730/Khamkornluecha%20Pinitta.pdf>
- พีระ เจริญวัฒนกุล. (2561). *พินิจแนวคิด Soft Power อย่างจริงจัง: ปัญหาและความเข้าใจผิดในการ*
ประยุกต์ใช้แนวคิดนี้ในงานวิชาการไทย. *วารสารรัฐศาสตร์นิเทศมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*,
1(2), 247-257.

- พงษ์อิศรา ประหยัดทรัพย์. (2557). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จังหวัดปทุมธานี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี].
<http://www.repository.rmutt.ac.th/dspace/handle/123456789/2523>
- พนัส จันทร์ศรีทอง. (2565). การพัฒนาการศึกษาซอฟต์แวร์. *วารสารเศรษฐศาสตร์สารม*, 16(2), 33-46.
- พรศิริ สังข์ทอง. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมองค์การของผู้บริหารกับการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. อักษรเจริญทัศน์การพิมพ์.
- วิศรา ภาคมาลี. (2563). การทูตสาธารณะ เครื่องมือ Soft Power ของเกาหลีใต้ กรณีศึกษา การทูตวัฒนธรรม [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. TU Digital Collections.
https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:190150
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2545). ผู้บริหารใหม่ในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา. พยวิสิทธิ์.
- สถาปณีย์ ยศคำลือ. (2564). การพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี เขต 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม]. DSpace at Mahasarakram University. <http://202.28.34.124/dspace/handle/123456789/1041>
- สิริกาญจน์ เอี่ยมอาจหาญ. (2554). การนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: วิเคราะห์กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัยศรีปทุม]. <https://dspace.spu.ac.th/items/b75d0f96-0eac-49fd-a6b0-8fe675ff40b6>
- สัมมา ธนธัญ. (2556). หลักทฤษฎี และปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). ข้าวฟ่าง.
- สุชิน เรืองบุญส่ง. (2551). การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาระยอง เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุรชาติ บำรุงสุข. (2557). *Soft Power*. สแควร์ปรินซ์.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธิดานต์ บริเอก. (2564). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร]. https://gsmis.snru.ac.th/e-thesis/file_att1/2021112962421229109_fulltext.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้*. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2556). *พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. คุรุสภาลาดพร้าว.

- ศุทธกานต์ มิตรกุล, และอนันต์ชัย คงจันทร์. (2559). เจเนอเรชันวายในองค์กร: การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสอดคล้องของค่านิยมกับความผูกพันองค์กร. *วารสารวิทยาการจัดการ*, 33(1), 55-58.
- อนุชิต สุขกลี (2560). การศึกษาบทบาทการบริหารสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- อารยา ศรีสุข. (2564). *วัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา].
<http://etheses.aru.ac.th/thesisdetail.php?id=2059>
- อิงอร เนตรานนท์. (2563). *พลังอำนาจแห่งชาติ ซอฟต์แวร์เวอร์ของไทยในศตวรรษที่ 21* [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัยรังสิต]. PAI-PA-D-Thesis. <https://rsuir-library.rsu.ac.th/handle/123456789/449>
- Anderson, J. E. (1994). *Public policy-making: Introduction* (2nd ed.). New York: Houghton Mifflin.
- Daft, R. L. (2009). *The leadership experience*. New Tech Park, Singapore: Cengage Learning Asia.
- Gibson, L. & Ivancevich, M. (1971). *Fundamentals of Management*. Dallas. Texas: Publication.
- Glickman, C. D. (1997). *Supervision of instruction: A developmental approach*. Boston, MA: Allyn & Beacon.
- Gorton, R. A. (1983). *School Administration and Supervision Leadership Challenges and Apporuntitties* (2nd ed.). Dubuge: Wm. C. Brown.
- Nye, J. (1990). Soft Power. *Foreign Policy*, 80(1), 153-156.
- Rejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(1), 607-610.
- Schneider, A. and Burton, N. (2009). *Management in Education 2008*. Personal Intelligences: The Fourth Pillar of School Principalship?
<http://www.mie.sagepub.com>.

การพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน
ของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี
Development of Early Childhood Ability in Helping Oneself
in Daily Life by Organizing Montessori Learning

ศิริลักษณ์ พวงจันทร์¹, ปาริชาติ ประเสริฐสังข์²

Sirilak Puangchan¹, Parichart Prasertsang²

Receive: 23 เมษายน 2568 Revised: 31 พฤษภาคม 2568 Accepted: 4 มิถุนายน 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดมอนเตสซอรี ให้นักเรียนทุกคนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 85 มีกลุ่มเป้าหมายได้แก่เด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนบ้านน้ำคำน้อย ตำบลน้ำคำใหญ่ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี แบบประเมินพฤติกรรมความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ ซึ่งทำการวิจัย 2 วงจรปฏิบัติการ ผลการวิจัยพบว่า วงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด และวงจรปฏิบัติการที่ 2 นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 100 ของนักเรียนทั้งหมด

คำสำคัญ: การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดมอนเตสซอรี, การช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน, เด็กปฐมวัย

ABSTRACT

The objective of this research was to development of early childhood ability in helping oneself in daily life by organizing Montessori learning for students to pass the criteria of 85 percent. The target group was 7 students in Kindergarten 3, Ban Nam Kham Noi School, Nam Kham Yai Subdistrict, Mueang Yasothon District, Yasothon Province, under the Office of Yasothon Primary Educational Service Area 1. The instruments used in form, research included an assessment form of helping oneself in daily life 12 plans

¹ นักศึกษาหลักสูตรและการเรียนการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด; Master Student of Curriculum and Instruction Program, Roi Et Rajabhat University, Thailand; e-mail: ssssilak@gmail.com

² รศ.ดร., มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด; Associate Professor Dr., Roi Et Rajabhat University, Thailand.

organized by using the Montessori learning, an interview and the data were collected and analyzed using fundamental statistics namely the mean, standard deviation, and percentage. The research findings were: Cycle 1, 5 out of 7 students passed the assessment criteria 85 percent, representing 80 percent of the total students. Cycle 2, all 7 students passed the assessment criteria 85 percent representing 100 percent.

KEYWORDS: Montessori Learning, Helping Oneself in Daily Life, Early Childhood

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัยต้องพัฒนาตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้และสร้างรากฐานชีวิต ให้พัฒนาเด็กปฐมวัยสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ โดยมีจุดมุ่งหมายให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยเต็มตามศักยภาพและมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไป จึงกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดกับเด็กเมื่อจบการศึกษาจะต้องมีร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขนิสัยที่ดี สุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

เด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยแห่งการเรียนรู้และพัฒนาในทุก ๆ ด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา นับเป็นรากฐานสำคัญของการเตรียมความพร้อมในการเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต แต่ปัจจุบันพบว่า เด็กปฐมวัยมีสมาธิสั้น ก้าวร้าว ไม่อดทน ช่วยเหลือตนเองได้น้อยลง เพราะครูและพ่อแม่ ผู้ปกครอง ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยไม่มากนัก (ธิดา พิทักษ์สินสุข, 2559) สาเหตุหนึ่งนั้น อาจเกิดจากการที่เด็กปฐมวัยถูกเร่งรัดพัฒนาการด้านวิชาการทั้งการเขียนอ่านที่เกินวัย เพื่อที่จะสามารถเข้าเรียนต่อในโรงเรียน ประถมชื่อดัง ซึ่งทำให้เกิดความกดดันและสูญเสียโอกาสในการพัฒนาทักษะต่าง ๆ เช่น ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะทางอารมณ์ การพูดและการเคลื่อนไหว เป็นต้น แต่เมื่อเด็กถูกพัฒนาทักษะเพียงด้านเดียวส่งผลให้เด็กขาดแรงจูงใจการเรียนรู้ ขาดทักษะในการทำงานร่วมกับคนอื่น และขาดทักษะความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น (ศศิลักษณ์ ขยันกิจ, 2558) เด็กปฐมวัยควรได้เรียนรู้ผ่านการเล่น ผ่านการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้ลงมือปฏิบัติจริงโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมไปสู่ช่วงวัยประถมศึกษามากกว่าการเร่งเรียนอ่านเขียน ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันเป็นทักษะหนึ่งที่เด็กปฐมวัยควรได้รับการฝึกฝนทั้งที่โรงเรียนและที่บ้านเนื่องจากการที่เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้ดี เช่น การแต่งตัว การรับประทานอาหารด้วยตนเอง จะเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการที่ดีและเด็กจะเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และหากถึงวัยที่ควรทำได้แต่เด็กยังทำไม่ได้นั้น จะเป็นสิ่งสะท้อนถึงพัฒนาการที่ไม่เหมาะสมตามวัยทำให้เด็กต้องมีภาวะพึ่งพาผู้อื่นสูง ขาดความภาคภูมิใจในตนเองครูและผู้ปกครองจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันให้มากขึ้น และควรนำกิจกรรมหรือวิธีการสอนที่จะช่วยพัฒนาทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันมาใช้เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การสอนของมอนเตสซอรีที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงพัฒนาการในแต่ละช่วงวัย ความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคล ไม่เร่ง และเปรียบเทียบกับเด็ก ให้อิสระ ให้เวลาในการเรียนรู้ ภายใต้การจัดสภาพแวดล้อม สื่ออุปกรณ์อย่างมีจุดมุ่งหมาย โดยครูจะเป็นผู้สาธิตและสังเกตเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับหลักการฝึกปฏิบัติให้เด็กปฐมวัยรู้จักทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน โดยการฝึกนั้นครูและผู้ปกครองไม่ควรเร่งเด็ก แต่จะต้องเข้าใจพัฒนาการของเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ ควรให้เด็กเริ่มทำจากกิจกรรมง่าย ๆ ก่อน เพื่อให้เด็กเกิดความสำเร็จ ให้กำลังใจ ไม่เปรียบเทียบกับเด็ก และควรจัดกิจกรรมประจำวันที่เด็กได้ช่วยเหลือตนเอง และกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา การให้เด็กทำเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มเล็ก ๆ

ดังนั้น หลักการสอนของมอนเตสซอรีจึงสามารถนำมาใช้ในการฝึกทักษะชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี ทั้งเรื่องการแต่งกาย การรับประทานอาหาร และการใช้ห้องน้ำห้องส้วม (จุฬินทิพา นพคุณ, 2562) หลักการสอนแบบมอนเตสซอรีเป็นการสอนให้เด็กได้รับการยอมรับนับถือ เด็กแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกัน มีศักยภาพที่ต่างกัน การจัดการศึกษาจึงควรจัดให้สอดคล้องกับพัฒนาการสอดคล้องกับความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคล โดยไม่มีการแข่งขันหรือเปรียบเทียบกับให้อิสระในการเรียนรู้กับเด็ก ในสิ่งที่เด็กต้องการเรียนรู้อย่างแท้จริง โดยให้เด็กทำงานจากง่ายไปหายาก

มอนเตสซอรีเชื่อว่าเด็กมี “จิตซึมซับ” (absorbent mind) ซึ่งสามารถซึมซับสิ่งแวดล้อมได้อย่างลึกซึ้งโดยธรรมชาติ โดยช่วงวัย 0-6 ปี ถือเป็นช่วงเวลาทองของพัฒนาการเด็ก ซึ่งเด็กจะเรียนรู้ผ่านการกระทำและประสบการณ์ตรง โดยเฉพาะผ่านสื่อการเรียนรู้ที่ถูกออกแบบเฉพาะสำหรับการพัฒนาทักษะต่าง ๆ (Montessori, 1967; Lillard, 2017) เด็กจะเกิดการเรียนรู้ที่มากยิ่งขึ้นเมื่อครูจัดสื่ออุปกรณ์ที่ทำให้เด็กสามารถหยิบจับได้ และให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งผ่านการสาธิตวิธีการที่ถูกต้องจากครู เด็กมีช่วงเวลาหลักของชีวิต ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดสำหรับการเรียนรู้ในช่วงแรกของชีวิต คือ ช่วงอายุแรกเกิดถึง 6 ปี ช่วงนี้เป็นช่วงที่สติปัญญาและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของคนเราเริ่มพัฒนาได้ดีที่สุดในห้องเรียนมอนเตสซอรีนั้น ครูจะเป็นผู้เตรียมสื่ออุปกรณ์ จัดสภาพแวดล้อม ให้อิสระกับเด็กในการเลือกทำกิจกรรม เป็นผู้สังเกตพัฒนาการเด็กและวางแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพัฒนาการ และเด็กต้องมีการเตรียมสิ่งแวดล้อมอย่างมีจุดมุ่งหมาย ให้เด็กมีอิสระในการเลือกทำภายใต้ขอบเขตที่กำหนดไว้ เช่น เด็กจะต้องรู้จักการใช้สื่ออุปกรณ์ที่ถูกต้องก่อนที่จะเลือกใช้อย่างอิสระ เมื่อใช้สื่ออุปกรณ์เสร็จให้นำไปเก็บที่เดิม เป็นต้น โดยครูจะเป็นผู้สาธิตวิธีการที่ถูกต้องให้เด็ก และให้เด็กตัดสินใจทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ครูจะไปนั่งกับเด็ก เป็นผู้สังเกต และไม่เข้าไปรบกวนขณะที่เด็กทำงาน ภายในห้องเรียนจะไม่มีการจัดโต๊ะ เด็กสามารถเลือกทำงานที่โต๊ะหรือบนพื้นก็ได้ สื่ออุปกรณ์มีขนาดเล็กเหมาะกับเด็ก รวมถึงการศึกษาด้วยตนเอง หากเด็กได้อิสระผ่านการจัดสภาพแวดล้อมที่เตรียมไว้อย่างสมบูรณ์ เด็กจะมีโอกาสได้แก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง เมื่อเด็กได้ลงมือปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง เด็กจะเกิดความพึงพอใจ และทำให้อยากที่จะเรียนรู้ต่อไป

จะเห็นได้ว่า หลักการสอนแบบมอนเตสซอรีที่กล่าวมาเป็นหลักการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงพัฒนาการในแต่ละช่วงวัย คำนึงถึงความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคล ไม่เร่งเด็กและเปรียบเทียบกับเด็ก ให้อิสระ ให้เวลาในการเรียนรู้ ภายใต้การจัดสภาพแวดล้อม สื่ออุปกรณ์อย่างมี

จุดมุ่งหมาย โดยครูจะเป็นผู้สาคิดและสังเกตเด็ก (จิระพันธุ์ พูลพัฒน์, 2554; Montessori, 1967; Lillard, 2017)

เด็กปฐมวัยยังคงไม่ได้รับการพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันเท่าที่ควร เนื่องจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะผู้ปกครองที่ยังขาดความรู้ความชำนาญ การศึกษานี้จึงให้ความสนใจในการพัฒนาการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของมอนเตสซอรี ว่าส่งผลต่อการพัฒนาการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัยหรือไม่ ซึ่งคาดหวังว่าผลของการวิจัยจะเป็นแนวทางหนึ่งสำหรับครูผู้สอนระดับปฐมวัยและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัยให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดมอนเตสซอรี ให้นักเรียนทุกคนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 85

สมมุติฐานในการวิจัย

การจัดประสบการณ์ตามแนวความคิดของมอนเตสซอรี สามารถพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สารการเรียนรู้ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก พัฒนาการด้านสังคม มาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตัวบ่งชี้ที่ 6.1ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ประกอบด้วยแผนการจัดประสบการณ์ 8 แผน ใช้เวลาทั้งหมด 8 ชั่วโมง มาพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดมอนเตสซอรี จำนวน 8 แผน

2. กลุ่มประชากรทั้งหมดในเขตตำบลน้ำคำใหญ่มีโรงเรียนในเขตพื้นที่ จำนวน 4 โรงเรียน มีเด็กปฐมวัยระดับอนุบาล 1 – อนุบาล 3 จำนวน 39 คน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนบ้านน้ำคำน้อย ตำบลน้ำคำใหญ่ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 7 คน โดยเป็นนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินพัฒนาการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็ก ร้อยละ 85

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart (Kemmis & McTaggart, 1988) ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาการพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี โดยมีวงจรการวิจัย 4 ขั้นตอน (PAOR) ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการวางแผน (Plan) เป็นขั้นการสำรวจปัญหาเกี่ยวกับความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย และวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาโดยทำการสำรวจปัญหาและพฤติกรรมในการช่วยเหลือตนเอง 3 ด้าน คือ ด้านการแต่งกาย ด้านการรับประทานอาหาร และด้านการใช้ห้องน้ำห้องส้วม ในวงจรที่ 1 เท่านั้น ส่วนวงจรปฏิบัติการที่ 2 เป็นการนำสภาพปัญหาที่พบในวงจรปฏิบัติการที่ 1 มาวิเคราะห์และพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี และวิธีดำเนินการวิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี แบบประเมินพฤติกรรมในการช่วยเหลือตนเอง

ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติ (Act) เป็นขั้นดำเนินการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 8 แผน ใช้เวลาทั้งหมด 8 ชั่วโมง

ขั้นที่ 3 ขั้นการสังเกต (Observe) เป็นขั้นเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินพฤติกรรมความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี และแบบสัมภาษณ์ความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย

ขั้นที่ 4 ขั้นการสะท้อน (Reflect) เป็นการวิเคราะห์ผลความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี จากเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัยแล้วนำข้อมูลมาแปลผล และการสัมภาษณ์ความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข เพื่อที่จะใช้ในการวางแผนการปฏิบัติในครั้งต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วยแผนการจัดประสบการณ์มอนเตสซอรีจำนวน 8 แผน จำนวน 8 ชั่วโมง แบบประเมินพฤติกรรมความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี มีการกำหนดประเด็นการประเมิน 3 องค์ประกอบ คือ การแต่งกาย การรับประทานอาหาร และการใช้ห้องน้ำห้องส้วม และแบบสัมภาษณ์ความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยประเด็นสัมภาษณ์ 3 ประเด็น คือ การแต่งกาย การรับประทานอาหาร และการใช้ห้องน้ำห้องส้วม สร้างเครื่องมือการวิจัยจากการศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตัวบ่งชี้ที่ 6.1 ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน คู่มือการจัดการเรียนรู้การศึกษาปฐมวัย เพื่อเป็นกรอบในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ เนื้อหา การวัดประเมินผล สื่อและแหล่งเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ประกอบกับศึกษาหลักสูตรการสอนแบบมอนเตสซอรี กลุ่มประสบการณ์ชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565) ร่วมกับการสำรวจและสังเกตการ ในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย โดยการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยโดยกำหนดวัตถุประสงค์และพัฒนาแนวคำถามที่ชัดเจน สอดคล้องกับเป้าหมายการวิจัย ภาษาที่เข้าใจง่ายและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและตรวจสอบความเหมาะสม และความสอดคล้อง (IOC) ผ่านผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพและครบถ้วน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) มีวงจรปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นการวางแผน (Plan) ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติ (Act) ขั้นที่ 3 ขั้นการสังเกต (Observe) และขั้นที่ 4 ขั้นการสะท้อน (Reflect) มีขั้นตอนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 วงจรปฏิบัติการตามขั้นตอนดังนี้

1. วงจรปฏิบัติการที่ 1

ขั้นที่ 1 การวางแผน (P1) เก็บรวบรวมข้อมูลปัญหาเกี่ยวกับความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย และวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาโดยทำการสำรวจปัญหาและพฤติกรรมในการช่วยเหลือตนเอง 3 ด้าน คือ การแต่งกาย การรับประทานอาหาร และการใช้ห้องน้ำห้องส้วม และจะดำเนินการสร้างแผนการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี

ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติ (A1) ปฐมนิเทศนักเรียน และทำความเข้าใจแก่เด็กปฐมวัยระดับอนุบาลปีที่ 3 แล้วดำเนินการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี ที่ประกอบด้วยแผนการจัดประสบการณ์ทั้ง 4 แผน เป็นเวลา 4 ชั่วโมง

ขั้นที่ 3 ขั้นการสังเกต (O1) ในระหว่างจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพของนักเรียนจากหลักฐานต่าง ๆ เช่น แบบบันทึกการจัดกิจกรรมหลังแผนการจัดประสบการณ์ แบบประเมินพฤติกรรมความสามารถในการช่วยเหลือตนเองของเด็กปฐมวัย หลังเสร็จสิ้นในการสอนแต่ละแผน เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการที่ 1 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย สัมภาษณ์นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 85 จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้ และค้นหาปัญหาที่ควรนำมาปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

ขั้นที่ 4 ขั้นการสะท้อน (R1) ผู้วิจัยประเมินผลการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี โดยวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและผลการปฏิบัติจากแบบบันทึกการจัดกิจกรรมหลังแผนการจัดประสบการณ์ แบบประเมินพฤติกรรมความสามารถในการช่วยเหลือตนเองของเด็กปฐมวัย และแบบสัมภาษณ์ความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัยเพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการที่ 2

2. วงจรปฏิบัติการที่ 2

ขั้นที่ 1 การวางแผน (P2) นำผลการประเมินจากแบบประเมินพฤติกรรมความสามารถในการช่วยเหลือตนเองของเด็กปฐมวัย แบบสัมภาษณ์ความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย ในวงจรปฏิบัติการที่ 1 มาสร้างแผนการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี จำนวน 4 แผน ในวงจรปฏิบัติการที่ 2

ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติ (A2) ดำเนินการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี ในวงจรปฏิบัติการที่ 2 ที่ประกอบด้วยแผนการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี ทั้ง 4 แผน เป็นเวลา 4 ชั่วโมง

ขั้นที่ 3 ขั้นการสังเกต (O2) ในระหว่างจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพของนักเรียนจากหลักฐานต่าง ๆ เช่น แบบบันทึกการจัดกิจกรรมหลังแผนการจัด

ประสบการณ์ แบบประเมินพฤติกรรมความสามารถในการช่วยเหลือตนเองของเด็กปฐมวัย หลังเสร็จสิ้นในการสอนแต่ละแผน เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการที่ 2 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย สัมภาษณ์นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 85 จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้ และค้นหาปัญหาที่ควรนำมาปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

ขั้นที่ 4 ขั้นการสะท้อน (R2) ผู้วิจัยประเมินผลการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี โดยวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและผลการปฏิบัติจากแบบบันทึกการจัดกิจกรรมหลังแผนการจัดประสบการณ์ แบบประเมินพฤติกรรมความสามารถในการช่วยเหลือตนเองของเด็กปฐมวัย และแบบสัมภาษณ์ความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัยเพื่อออกแบบการจัดการโดยการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ผู้วิจัยวิเคราะห์พฤติกรรมในการช่วยเหลือตนเองทั้ง 3 องค์ประกอบ คือ การรับประทานอาหาร การแต่งกาย และการดูแลความสะอาดหลังขับถ่าย และในแบบบันทึกหลังแผนการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี โดยการใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และใช้แบบสัมภาษณ์ความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการปฏิบัติกิจกรรมของเด็กปฐมวัยตามการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี โดยวิเคราะห์จากแบบประเมินพฤติกรรมความสามารถในการช่วยเหลือตนเองของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นแบบกึ่งโครงสร้าง แล้วนำคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ นักเรียนต้องผ่านเกณฑ์ร้อยละ 85 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์ โดยการใช้การวิเคราะห์ทางสถิติ

3. ผลคะแนนเด็กปฐมวัยจากแบบประเมินพฤติกรรมการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัยในวงจรปฏิบัติการที่ 1 และวงจรปฏิบัติการที่ 2 พบว่า คะแนนในวงจรปฏิบัติการที่ 2 สูงกว่าคะแนนในวงจรปฏิบัติการที่ 1 โดยคะแนนในปฏิบัติการที่ 1 คนที่ 1-7 มีคะแนน 19, 22, 21, 21, 22, 20 และ 21 ตามลำดับ และคะแนนในปฏิบัติการที่ 2 คนที่ 1-7 มีคะแนน 23, 23, 23, 23, 22 และ 23 ตามลำดับ สรุปได้ว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี ระดับอนุบาล 3 โรงเรียนบ้านน้ำคำน้อย ตำบลน้ำคำใหญ่ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร มีพัฒนาการความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันเพิ่มสูงขึ้นจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

สรุปผลการวิจัย

วงจรปฏิบัติการที่ 1 พบว่าเด็กปฐมวัยยังไม่สามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้สังเกตได้จากนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ยังไม่สามารถแต่งกายได้ถูกต้องและคล่องแคล่ว เช่น การติดกระดุมเสื้อ การติดตะขอกางเกง และยังไม่บอกวิธีการติดกระดุมที่ถูกต้องไม่ได้ และจากการสัมภาษณ์เมื่ออยู่ที่บ้านยังคงต้องให้ผู้ปกครองหรือครูผู้สอนแนะนำและช่วยเหลือ ในส่วนของการรับประทานอาหารเมื่อรับประทานอาหารนักเรียนจับช้อน ส้อม ไม่ถูกต้อง และส่วนใหญ่มักจะใช้ช้อนอย่างเดียวในการ

รับประทานอาหาร เมื่อครั้งที่มีการให้นักเรียนนำขวดน้ำมาเองจากที่บ้าน เมื่อต้องการที่จะดื่มน้ำเด็กนักเรียนไม่สามารถเปิด-ปิดฝาขวดได้ อย่างคล่องแคล่ว และถูกต้อง อาศัยคุณครูเป็นผู้ช่วยเหลือ และการใช้ห้องน้ำห้องส้วมนักเรียนบางคน เข้าห้องน้ำโดยไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนที่ถูกต้องและถูกสุขลักษณะ ต้องมีคุณครูเป็นผู้แนะนำและช่วยเหลือ

วงจรปฏิบัติการที่ 2 พบว่าเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันเพิ่มมากขึ้น สามารถปฏิบัติกิจกรรมเป็นกิจวัตรประจำวันได้ ช่วยให้เด็กมีระเบียบวินัย และรู้จักการกำกับตนเองมากยิ่งขึ้น ภายหลังการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี ด้านการแต่งกายสามารถรูดซิปกางเกงเองได้ และรูดซิปเสื้อกันหนาวได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังสามารถบอกขั้นตอนในการรูดซิปได้อย่างถูกต้องอีกด้วย ด้านการรับประทานอาหาร นักเรียนสามารถบอกอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับอาหารประเภทต่าง ๆ ได้ว่าอาหารชนิดใดที่ต้องใช้ช้อนตัก แบบใดที่ต้องใช้ตะเกียบหรือที่คีบ และด้านการใช้ห้องน้ำห้องส้วม นักเรียนทุกคนสามารถเข้าห้องน้ำห้องส้วม ทำความสะอาดร่างกายหลังการใช้ห้องน้ำได้ นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 22.86 จากคะแนนเต็มทั้งหมด 24 คะแนน และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 85 จำนวน 7 คน

ตารางที่ 1 ภาพประกอบกิจกรรมการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี

ลำดับ	ชื่อแผนการจัดประสบการณ์	ภาพประกอบการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี
1	กิจกรรมกรอไม้ เครื่องแต่งกาย กระดุมใหญ่	
2	กิจกรรมกิจกรรมเปิด-ปิดขวด	
3	กิจกรรมการใช้ห้องน้ำ	
4	กิจกรรมการล้างมือ	

ลำดับ	ชื่อแผนการจัดประสบการณ์	ภาพประกอบการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี
5	กิจกรรมการพับไม้ เครื่องแต่งกายชุดชิป	
6	กิจกรรมคืบใหญ่	
7	กิจกรรมการบีบฟองน้ำ	
8	กิจกรรมการล้างจาน	

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า การจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรีสามารถส่งเสริมความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใน วงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 86.90 โดยร้อยละ 63.69 ผ่านเกณฑ์ และร้อยละ 36.31 ไม่ผ่านเกณฑ์ ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากการที่ผู้ปกครองยังคงช่วยเหลือเด็กมากเกินไป ทั้งที่เด็กวัยนี้สามารถฝึกฝนการช่วยเหลือตนเองได้หากได้รับการส่งเสริมอย่างเหมาะสม (สุรภา สุขารมณ, ม.ป.ป.) ในวงจรปฏิบัติการที่ 2 หลังจากมีการปรับแผนการจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมมากขึ้น เด็กมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 95.24 และผ่านเกณฑ์ทั้งหมด ร้อยละ 100 แสดงให้เห็นว่า การฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ การสาธิตโดยครู และการได้รับโอกาสลงมือทำด้วยตนเอง มีผลต่อการพัฒนาการของเด็กอย่างชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดของ จุฬินทิพา นพคุณ (2562) ที่ระบุว่า เด็กจะสามารถช่วยเหลือตนเองได้ดีหากได้รับการฝึกอย่างเหมาะสม และควรให้เด็กได้ฝึกทำกิจกรรมด้วยตนเอง เช่น การกิน การแต่งตัว หรือการเข้าห้องน้ำ (ศูนย์สื่อสารสาธารณะเพื่อเด็กและครอบครัว, 2565) นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสนับสนุนข้อค้นพบของ กษมา แสงวิฑูรย์ และกรรณาลิมประเสริฐ (2566) ที่พบว่า กิจกรรมตามแนวมอนเตสซอรีช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา การทำงานเดี่ยวและกลุ่ม รวมถึงสมาธิและการประสานงานของกล้ามเนื้อมัดเล็ก ซึ่งสะท้อนว่าแนวคิดนี้ไม่เพียงพัฒนาเฉพาะทักษะการช่วยเหลือตนเอง แต่ยังส่งผลต่อพัฒนาการโดยรวมของเด็ก กล่าวโดยสรุป

การจัดประสบการณ์ตามแนวมอนเตสซอร์รี่เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการช่วยเหลือตนเองของเด็กปฐมวัย และควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องทั้งในโรงเรียนและที่บ้าน เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัยและสามารถพึ่งพาตนเองได้ในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การจัดการเรียนรู้โดยการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอร์รี่ ครูจะต้องออกเสียงเรียกวัตถุให้ชัดเจน และออกเสียงซ้ำ ๆ ให้เด็กปฐมวัยได้ออกเสียงตามให้ถูกต้อง สาธิตการปฏิบัติให้ถูกต้อง และช่วยแนะนำและเน้นย้ำให้เด็กปฐมวัยเกิดความเคยชิน

1.2 ในการเรียนรู้โดยการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอร์รี่ ควรมีการสอดแทรกกิจกรรมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้แห่งการนับถือ ไว้วางใจ และให้เด็กปฐมวัยได้รับอิสระ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ใช้การเรียนรู้โดยการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอร์รี่ ในการบูรณาการการเรียนรู้ในรายวิชาอื่น ๆ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในด้านอื่นด้วย เช่น การจัดประสบการณ์มอนเตสซอร์รี่ในกลุ่มประสาทสัมผัส จะช่วยให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัส ให้สัมพันธ์กันได้อย่างเหมาะสม เด็กจะได้สำรวจเพื่อค้นหาและทำความเข้าใจกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว และการจัดประสบการณ์มอนเตสซอร์รี่ในกลุ่มวิชาการ (คณิตศาสตร์ ภาษา และเสริมทักษะ ประสบการณ์) มีวัตถุประสงค์เพื่อปูพื้นฐานความรู้ให้แก่เด็กเกี่ยวกับจำนวนตัวเลข การอ่าน การเขียน และการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมรอบตัว

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *คู่มือการจัดการเรียนรู้แต่ละชั้นระดับปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก ตามแนวมอนเตสซอร์รี่*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2562). *คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย*. นนทบุรี: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กษมา แสงวิฑูรย์, และกรุณา ลิ้มประเสริฐ. (2566). ศึกษาชุดกิจกรรมเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของมอนเตสซอร์รี่. *วารสารศึกษาศาสตร์ มมร*, 11(1), 208–220.
- จิระพันธุ์ พูลพัฒน์. (2554). *การสอนแบบมอนเตสซอร์รี่: จากทฤษฎีสู่แนวทางนำไปปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- จุฬินทิพา นพคุณ. (2562). ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย ผ่านการสอนแบบมอนเตสซอร์รี่ ในกิจกรรมกลุ่มประสบการณ์ชีวิต. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 30(2), 1–13.
- ประสาท เนืองเฉลิม. (2561). *วิจัยปฏิบัติการทางการเรียนการสอน*. คลังน่านวิทยา: สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก.

- โรงเรียนบ้านน้ำคำน้อย. (2561). ตามหลักสูตรสถานศึกษา ระดับปฐมวัย การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2561). ยโสธร: โรงเรียนบ้านน้ำคำน้อย.
- ศศิชา จันทรวรวิทย์. (2565). ด้านการช่วยเหลือกิจวัตรประจำวันตามช่วงวัย: พัฒนาการตนเอง. <https://pt.mahidol.ac.th/knowledge/?p=2053>
- ศิริรัตน์ นิละคุปต์. (2552). ฝึกให้หนูลงมือทำกิจกรรมตามแนวคิดมอนเตสซอรี. กรุงเทพฯ: [ไม่ระบุสำนักพิมพ์].
- ศิรินภา สนั่นวงศ์. (2561). การพัฒนาแบบประเมินทักษะการช่วยเหลือตนเองของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยประยุกต์ใช้การประเมินตามสภาพจริง และทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัด [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศูนย์สื่อสาธารณะเพื่อเด็กและครอบครัว. (2565). การช่วยเหลือตนเอง (Self-Care) พื้นฐานสำคัญของการใช้ชีวิต. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อสาธารณะเพื่อเด็กและครอบครัว.
- สถาบันราชานุกูล. (2560). คู่มือฝึกเด็กในการดำรงชีวิตประจำวัน ทักษะการช่วยเหลือตนเอง. นนทบุรี: กรมสุขภาพจิต.
- สุรภา สุขารมณ. (ม.ป.ป.). ทักษะการช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน. สถาบันราชานุกูล.
- Akiko, H. (2015). A concurrent method case study in the Montessori environment for children with special needs. *Human Development Research*, 6(3), 67–83.
- Esila, S., & Altun, S. (2024). The effect of Montessori approach-based STEM activities on the academic self-respect of preschool students. *Journal of Education and Future*, 25(1), 1–13.
- Hainstock, E. G. (1997). *Teaching Montessori in the home: The school years*. Plume.
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (1988). *The action research planner* (3rd ed.). Victoria, Australia: Deakin University.
- Lillard, A. S. (2017). *Montessori: The science behind the genius* (3rd ed.). Oxford University Press.
- Manovska, K. V. (2020). The impact of key principles of the Montessori method on preschool children's development. *North Macedonia*, 1(2), 1–94.
- Montessori, M. (1967). *The discovery of the child*. Ballantine Books.
- Suryamah, M. (2021). The utilization of the Montessori method in improving the ability of clothes buttoning up for student with physical impairment. *Special Needs School PUSPPA*, 21(1), 21–30.

**แนวทางการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย**
**Guidelines for Budget Management Using Coaching Techniques for
Educational Institutions under The Secondary Education Service
Area Office of Nong Khai**

กมลชนก อรณสาร¹, พิมพ์พร จารุจิตร²
Kamonchanok Aransan¹, Pimporn Charuchit²

Receive: 12 เมษายน 2568 Revised: 6 มิถุนายน 2568 Accepted: 15 มิถุนายน 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย และ 3) เพื่อประเมินแนวทางการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ (Multi-phase Mixed Method Research) แบ่งเป็น 3 ระยะตามวัตถุประสงค์ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,087 คน จาก 31 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู จำนวน 285 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) แนวทางการบริหารงานงบประมาณ ประกอบด้วย 1. การบริหารการเงิน 2. การบริหารการเงินและบัญชี 3. การบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ และ 4. การประเมินผลการดำเนินงานการเงินและพัสดุ โดยใช้การโค้ช สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ประกอบด้วย 1. การสร้างสายสัมพันธ์ระหว่างโค้ชกับผู้รับโค้ช 2. การร่วมมือกันวางแผนและกำหนดเป้าหมายการโค้ช

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี; Master Student of Education Program in Educational Administration, Faculty of Education, Udon Thani Rajabhat University, Thailand; e-mail: 66120605122@udru.ac.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี; Assistant Professor Dr., Faculty of Educational Administration, Udon Thani Rajabhat University, Thailand.

3. การปฏิบัติการโค้ช 4. การทบทวนไตร่ตรองสะท้อนคิดและสรุปการโค้ช และ 5. การประเมินผลการโค้ช มีผลการยืนยันแนวทางการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ใช้ได้ทุกแนวทาง และ 3) ผลการประเมินแนวทางการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การบริหารการศึกษา, การบริหารงานงบประมาณ, การโค้ช

ABSTRACT

This objectives of the study were: 1) examine the current conditions, desired conditions, and needs for the development of budget management using coaching in schools under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office Nong Khai; 2) study the guidelines for budget management using coaching in these schools; and 3) evaluate the proposed guidelines. This study employed a multi-phase mixed methods research design divided into three phases corresponding to the research objectives. The population consisted of 1,087 school administrators and teachers from 31 schools under the Secondary Educational Service Area Office Nong Khai in the academic year 2024. The sample group included 285 school administrators and teachers. The research instrument was a questionnaire. The findings revealed that: 1) The current condition of budget management using coaching was rated at a high level, and the desired condition was rated at the highest level. 2) The proposed budget management guidelines included four components: 1. financial administration, 2. financial and accounting management, 3. procurement and asset management, and 4. performance evaluation of financial and procurement operations. Use the coaching process consisted of five key elements: 1. building relationships between the coach and coachee, 2. collaborative planning and goal setting, 3. coaching implementation, 4. reflective review and summary, and 5. coaching evaluation. Experts confirmed that all aspects of the guidelines were feasible and appropriate for implementation. and 3) The overall evaluation of the needs for the development of budget management using coaching in schools under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office Nong Khai was rated at the highest level.

KEYWORDS: Educational Administration, Budget Management, Coaching

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสถานศึกษามีฐานะเป็นหน่วยงบประมาณและหน่วยบริหารการเงินของตนเอง แต่ยังมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดูแล แม้ว่าจะมีฐานะนิติบุคคลตามกฎหมาย ส่งผลให้สถานศึกษายังขาดความเป็นอิสระในการบริหารงบประมาณให้เป็นไปตามความต้องการอย่างแท้จริง ทั้งนี้ การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ได้กำหนดให้สถานศึกษาสามารถจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้ง การจัดหารายได้จากการให้บริการที่ต้องนำมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ที่ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน เพื่อให้การบริหารงบประมาณ การเงิน และบัญชีของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลสอดคล้องกับหลักการดังกล่าวประกอบกับเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ โดยปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี ต้องกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด ให้เป็นอำนาจของตนไปยังสถานศึกษา ผ่านกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ประกอบกับประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเรื่องการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการการศึกษา ของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556)

จากรายงานผลการตรวจสอบภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย กลุ่มตรวจสอบภายในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อติดตาม ตรวจสอบ การเงินบัญชี และพัสดุรวมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการเงินบัญชีในคราวเดียวกัน พบว่า ข้าราชการครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ไม่เข้าใจภาระหน้าที่ รายละเอียดในการดำเนินการ ส่งผลให้การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาเกิดข้อผิดพลาดหลายประการ ซึ่งได้แก่ การปฏิบัติไม่ถูกต้องในการเบิกจ่ายเงิน ส่งผลหลักฐานไม่ครบ จัดทำรายการรับ-จ่าย ใบเสร็จรับเงินไม่ถูกต้อง เก็บรักษาเงินไว้เกินอำนาจ ขาดการควบคุม และตรวจสอบการใช้พัสดุอย่างถูกต้องเหมาะสม และโรงเรียนมีการนำงบประมาณมาใช้ยังไม่เหมาะสมในแต่ละกิจกรรมโรงเรียน จึงทำให้การบริหารงานด้านงบประมาณภายในสถานศึกษาไม่เป็นไปตามขอบเขตของการตรวจสอบภายใน ซึ่งเป็นหน่วยงานย่อยของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบการดำเนินงานว่าเป็นไปตามกฎหมายระเบียบ ที่กำหนดไว้ และเป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนั้น การบริหารงบประมาณจึงควรอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานด้านงบประมาณเป็นอย่างดี มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องควรนำรูปแบบการบริหารงานไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และให้ความสำคัญกับการบริหารงานด้านงบประมาณ เพื่อให้การบริหารงานของโรงเรียนบรรลุเป้าหมายเป็นไปอย่างถูกต้องและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อทุกฝ่าย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย, 2566) จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานด้านงบประมาณที่มีความสำคัญต่อกระบวนการบริหารงานด้านอื่นๆ ของโรงเรียน

การโค้ช เป็นการพัฒนาศักยภาพที่สามารถดึงศักยภาพของบุคคลออกมาใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ชัดเจน (Nirattattanasai et al., 2012) การโค้ชไม่ใช่การสั่งการและให้คำตอบ แต่เป็นการสร้างการเปลี่ยนแปลงถาวรทั้งสภาวะจิตใจความคิดและพฤติกรรมโดยหลักการสำคัญของ

การโค้ช คือการกระตุ้นศักยภาพของผู้รับการโค้ช ให้สามารถหาทางออกของปัญหาด้วยตัวเอง โค้ชทำหน้าที่ในการสะท้อนมุมมอง และท้าทายให้เกิดความคิดที่รอบด้านทำให้เกิดการฝึกฝน และพัฒนาเป็นทักษะใหม่ในตัวผู้รับการโค้ชช่วยให้เพิ่มความสามารถในการแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ด้วยตัวเอง การโค้ชเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่ควรให้ความสำคัญมากที่สุดซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนที่จะนำไปสู่ความสำเร็จขั้นสูงสุด และดึงความสามารถที่หลากหลายจากผู้อื่นได้ โดยโค้ชใช้ทักษะต่างๆ เช่น การสร้างความไว้วางใจการฟัง การถามการให้กำลังใจ การให้ข้อมูลย้อนกลับ เป็นต้น ในการกระตุ้นระบบความคิดของผู้รับการโค้ช เป็นการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างโค้ชกับผู้รับการโค้ช ที่เน้นความร่วมมือกันอย่างจริงจัง การยอมรับไว้วางใจซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด และประสบการณ์ (วัชร เล่าเรียนดี, 2556 อ้างใน สิริวิชัย วัชรภาพ, 2562)

จากความสำคัญและปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติงานกลุ่มงานบริหารงานงบประมาณ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานด้านงบประมาณของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยนำกระบวนการโค้ช มาใช้บริหารงานงบประมาณ ซึ่งงาน งบประมาณในสถานศึกษา มีส่วนสำคัญที่ทำให้การบริหารสถานศึกษาเกิดการคล่องตัว และมีการบริหาร จัดการงบประมาณอย่างเป็นระบบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ อีกทั้งยังสามารถปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการทราบถึงแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน งบประมาณ โดยใช้การโค้ช รวมถึงข้อเสนอแนะของการปฏิบัติงานงบประมาณเพื่อข้อมูลที่ได้จาก การศึกษา ผลของการวิจัยครั้งนี้จะก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่สามารถให้ผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์ ในการปรับเปลี่ยนการปฏิบัติงานงบประมาณ อันจะนำไปสู่การบริหารงานและดำเนินงานงบประมาณ ของโรงเรียนให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนา การบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช สำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย
3. เพื่อประเมินแนวทางการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช สำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

ขอบเขตของการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนา การบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,087 คน จาก 31 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ปีการศึกษา 2567 ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครชี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) มีค่าระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 285 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. กำหนดองค์ประกอบการบริหารงานงบประมาณโดยใช้การโค้ช สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณ

2. ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณโดยใช้การโค้ชสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

ขอบเขตของกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา

การศึกษาแนวทางการบริหารงานงบประมาณโดยใช้การโค้ชสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ประสบความสำเร็จและมีผลงานเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้น ๆ หรือเป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practice) ระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศ เลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 5 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาแนวทางการบริหารงานงบประมาณโดยใช้การโค้ชสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ระยะที่ 3 ประเมินแนวทางการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

ขอบเขตของกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา

การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการบริหารงานงบประมาณโดยใช้การโค้ชสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ประสบความสำเร็จและมีผลงานเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้น ๆ หรือเป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practice) ระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศ เลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 5 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการบริหารงาน งบประมาณโดยใช้การโค้ชสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยใช้แนวทางการประเมินของกัสคีย์ (Guskey, 2000)

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ (Multi-phase Mixed Method Research) ประกอบด้วยการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งมีขั้นตอนการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,087 คน จาก 31 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซ์และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) มีค่าระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 และโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น (Stra) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 285 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช แบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน มีดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 -1.00 จำนวน 59 ข้อ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้จำนวน 30 คน กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 จึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้ Google form และได้รับแบบสอบถามตอบกลับทั้งหมด 331 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Sciences: SPSS) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirm Factor Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ประสบความสำเร็จและมีผลงานเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้น ๆ หรือเป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practice) ระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศ เลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Form) เกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปผลตามประเด็นการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินแนวทางทางการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ประสบความสำเร็จและมีผลงานเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้น ๆ หรือเป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practice) ระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศ เลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินแนวทางการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช ใน 3 ประเด็น คือ 1) ด้านความเป็นประโยชน์ (Utility) 2) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) 3) ด้านความเหมาะสม (Propriety) โดยแบบประเมินมีลักษณะ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินแนวทางการบริหารงานงบประมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปผลตามประเด็น จากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และความสอดคล้อง

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้กระบวนการโค้ช สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ในภาพรวม

การบริหารงาน งบประมาณ	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			ความต้องการ จำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ ต้องการ	PNI = (I-D)/D	ลำดับ
1. การบริหารการเงิน	2.84	0.57	ปานกลาง	4.79	0.32	มากที่สุด	0.700	4*
2. การบริหารการเงิน และบัญชี	2.65	0.79	ปานกลาง	4.62	0.52	มากที่สุด	0.750	1*
3. การบริหารงานพัสดุ และสินทรัพย์	2.64	0.72	ปานกลาง	4.61	0.51	มากที่สุด	0.747	2*
4. การประเมินผลการ ดำเนินงานการเงิน และพัสดุ	2.61	0.84	ปานกลาง	4.42	0.63	มากที่สุด	0.700	3*
รวม	2.69	0.73	ปานกลาง	4.61	0.50	มากที่สุด	0.72	

จากตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า ในภาพรวมค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.69$) ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) ความต้องการจำเป็น โดยรวมอยู่ระหว่าง 0.700 – 0.750 ความต้องการจำเป็นมีค่า $PNI_{modified}$ มีดังนี้ ลำดับที่ 1 คือ การบริหารการเงินและบัญชี ($PNI_{modified} = 0.750$) ลำดับที่ 2 คือ การบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ ($PNI_{modified} = 0.747$) ลำดับที่ 3 คือ การประเมินผลการดำเนินงานการเงินและพัสดุ ($PNI_{modified} = 0.700$) และลำดับที่ 4 คือ การบริหารการเงิน ($PNI_{modified} = 0.700$)

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าผลการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อหาแนวทางการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ควรดำเนินการ 5 แนวทางหลัก 20 แนวปฏิบัติ ดังนี้

1. การสร้างสายสัมพันธ์ระหว่างโค้ชกับผู้รับโค้ช แนวปฏิบัติ 1.1 การบริหารการเงิน – ผู้โค้ชควรจะเริ่มต้นด้วยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและไว้วางใจกับผู้รับโค้ช เพื่อให้ผู้รับโค้ชสามารถพูดคุยเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณได้อย่างเปิดเผย 1.2 การบริหารการเงินและบัญชี – ผู้โค้ชทำงานร่วมกับผู้รับโค้ชในการทำความเข้าใจสถานะทางการเงินและการบัญชี รวมถึงการวิเคราะห์รายรับ-รายจ่าย 1.3 การบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ – ในการสร้างสายสัมพันธ์ ผู้โค้ชควรให้ความสำคัญกับการเข้าใจสภาพการจัดการพัสดุและสินทรัพย์ของสถานศึกษา 1.4 การประเมินผลการดำเนินงานการเงินและพัสดุ – ผู้โค้ชควรช่วยให้ผู้รับโค้ชมีความเชื่อมั่นในการประเมินผลการดำเนินงานทั้งในด้านการเงินและการบริหารพัสดุ

2. การวางแผนและกำหนดเป้าหมายการโค้ช แนวปฏิบัติ 2.1 การบริหารการเงิน – ผู้โค้ชจะร่วมกับผู้รับโค้ชในการกำหนดเป้าหมายการจัดการงบประมาณที่ชัดเจน 2.2 การบริหารการเงินและบัญชี – ควรมีการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาระบบบัญชี การควบคุมค่าใช้จ่าย และการจัดทำรายงาน

ทางการเงินที่ถูกต้อง 2.3 การบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ - ผู้โค้ชควรช่วยให้ผู้รับโค้ชกำหนดเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพัสดุ เช่น การควบคุมการซื้อของและการบริหารสินทรัพย์ 2.4 การประเมินผลการดำเนินงานการเงินและพัสดุ - ควรมีการกำหนดเป้าหมายการประเมินผล เช่น การติดตามและประเมินการใช้จ่ายงบประมาณหรือการประเมินการบำรุงรักษาสินทรัพย์อย่างเป็นระเบียบ

3. การปฏิบัติการโค้ช แนวปฏิบัติ 3.1 การบริหารการเงิน - ผู้โค้ชควรช่วยให้ผู้รับโค้ชฝึกปฏิบัติการบริหารการเงินอย่างมีระเบียบ เช่น การทำแผนการใช้จ่าย และการติดตามผลการใช้จ่าย 3.2 การบริหารการเงินและบัญชี - ผู้โค้ชควรใช้วิธีการถามคำถามที่ช่วยให้ผู้รับโค้ชเรียนรู้วิธี การจัดทำรายงานบัญชี การจัดการภาษี และการติดตามการเงินให้สอดคล้องกับงบประมาณ 3.3 การบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ - ผู้โค้ชควรช่วยให้ผู้รับโค้ชเรียนรู้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง การควบคุมการใช้จ่ายพัสดุ และการบำรุงรักษาสินทรัพย์ 3.4 การประเมินผลการดำเนินงานการเงินและพัสดุ - ผู้โค้ชควรช่วยให้ผู้รับโค้ชสามารถใช้เครื่องมือหรือแนวทางในการประเมินผลการใช้จ่ายเงิน และการจัดการพัสดุได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้ KPIs ในการวัดผล

4. การทบทวนไตร่ตรองสะท้อนคิดและสรุปการโค้ช แนวปฏิบัติ 4.1 การบริหารการเงิน - ควรมีการสะท้อนคิดเกี่ยวกับการใช้จ่ายและการตั้งงบประมาณที่ทำให้เกิดผลสำเร็จหรือข้อผิดพลาด 4.2 การบริหารการเงินและบัญชี - ผู้โค้ชควรมีการกระตุ้นให้ผู้รับโค้ชทบทวนการบันทึกบัญชีและการจัดการทางการเงินที่ผ่านมา เพื่อหาจุดที่สามารถปรับปรุงได้ 4.3 การบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ - ควรมีการทบทวนการจัดซื้อจัดจ้างและการดูแลรักษาสินทรัพย์ 4.4 การประเมินผลการดำเนินงานการเงินและพัสดุ - ควรมีการทบทวนผลการประเมินการใช้จ่ายและการบำรุงรักษาสินทรัพย์ในรอบที่ผ่านมา เพื่อหาวิธีปรับปรุงหรือพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในอนาคต

5. การประเมินผลการโค้ช แนวปฏิบัติ 5.1 การบริหารการเงิน - ผู้โค้ชควรมีส่วนช่วยในการประเมินผลการบริหารงบประมาณทั้งในแง่ของการประหยัดค่าใช้จ่ายและการใช้จ่ายที่สอดคล้องกับแผนที่กำหนด 5.2 การบริหารการเงินและบัญชี - ควรมีการประเมินผลการจัดทำบัญชีและรายงานการเงิน เพื่อให้แน่ใจว่าแผนการเงินได้ถูกติดตามและปรับปรุงตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ 5.3 การบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ - ผู้โค้ชควรมีส่วนช่วยในการประเมินการจัดการพัสดุและสินทรัพย์ว่าเป็นไปตามมาตรฐานและการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ 5.4 การประเมินผลการดำเนินงานการเงินและพัสดุ - ควรมีการประเมินผลการดำเนินงานในแง่ของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารพัสดุ การใช้เครื่องมือ เช่น KPI หรือ Balanced Scorecard จะช่วยให้การประเมินมีความแม่นยำ

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่าผลการประเมินแนวทางการบริหารงานงบประมาณโดยใช้การโค้ช โดยใช้แบบประเมินแนวทางเพื่อการวิจัยในด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเหมาะสม ในมุมมองของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พบว่า ผลการประเมินแนวทางการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 2 สรุปผลการประเมินด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเหมาะสมของ
แนวทางการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้กระบวนการโค้ช

แนวทางการบริหารงาน งบประมาณ โดยใช้การโค้ช	ความเป็น ประโยชน์		แปล ผล	ความ เหมาะสม		แปล ผล	ความ เป็นไปได้		แปล ผล
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. การสร้างสายสัมพันธ์ ระหว่างโค้ชกับผู้รับโค้ช	5.00	0	มากที่สุด	5.00	0	มากที่สุด	5.00	0	มากที่สุด
2. การร่วมมือกันวางแผน และกำหนดเป้าหมายการ โค้ช	5.00	0	มากที่สุด	5.00	0	มากที่สุด	5.00	0	มากที่สุด
3. การปฏิบัติการโค้ช	5.00	0	มากที่สุด	5.00	0	มากที่สุด	5.00	0	มากที่สุด
4. การทบทวนไตร่ตรอง สะท้อนคิดและสรุปการ โค้ช	5.00	0	มากที่สุด	5.00	0	มากที่สุด	5.00	0	มากที่สุด
5. การประเมินผลการโค้ช	5.00	0	มากที่สุด	5.00	0	มากที่สุด	5.00	0	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเหมาะสม ของแนวทางการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้กระบวนการโค้ช โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทั้ง 3 ด้าน พบว่า ด้านความถูกต้องครอบคลุม ($\bar{X} = 5.00$) ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 5.00$) มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 5.00$) มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย พบว่า สภาพปัจจุบันค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด การบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาโดยใช้การโค้ช คือ การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารและครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านกระบวนการโค้ชที่ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน การวางแผนอย่างเป็นระบบ และการตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลและเป้าหมายของสถานศึกษา สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ทศพล นวนไชยดี (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานงบประมาณสู่ความสำเร็จของโรงเรียน

คุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ลำดับที่ 1 คือ การบริหารการเงินและบัญชี ลำดับที่ 2 คือ การบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ ลำดับที่ 3 คือ การประเมินผลการดำเนินงานการเงินและพัสดุ และลำดับที่ 4 คือ การบริหารการเงิน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาเป็นการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการเงิน พสดุและการจัดการงบประมาณ ในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการอนุมัติการใช้จ่าย

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผลของการศึกษาแนวทางการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช มีทั้งหมด 5 แนวทางหลัก 20 แนวปฏิบัติ ได้แก่ สร้างสายสัมพันธ์ระหว่างโค้ชกับผู้รับโค้ช ผู้โค้ชควรเริ่มต้นด้วยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและไว้วางใจกับผู้รับโค้ช เพื่อให้ผู้รับโค้ชสามารถพูดคุยเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณได้อย่างเปิดเผย การร่วมมือกันวางแผนและกำหนดเป้าหมายการโค้ช ควรมีการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาระบบบัญชี การควบคุมค่าใช้จ่าย และการจัดทำรายงานทางการเงินที่ถูกต้อง การปฏิบัติการใช้โค้ช ผู้โค้ชควรช่วยให้ผู้รับโค้ชฝึกปฏิบัติการบริหารการเงินอย่างมีระเบียบ เช่น การทำแผนการใช้จ่าย การติดตามผลการใช้จ่าย และการปรับแผนตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง การทบทวนไตร่ตรองสะท้อนคิดและสรุปการใช้โค้ช ควรมีการสะท้อนคิดเกี่ยวกับการใช้จ่าย และการตั้งงบประมาณที่ทำให้เกิดผลสำเร็จหรือข้อผิดพลาด ผู้โค้ชจะช่วยให้ผู้รับโค้ชมองเห็นภาพรวม และการเรียนรู้จากประสบการณ์การประเมินผลการโค้ช ควรมีการประเมินผลการจัดทำบัญชีและรายงานการเงิน เพื่อให้แน่ใจว่าแผนการเงินได้ถูกติดตามและปรับปรุงตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาด้านงานงบประมาณเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ช่วยพัฒนาทักษะของผู้บริหารและครู เสริมสร้างการทำงานเป็นทีม และส่งเสริมการบริหารที่โปร่งใส มีเป้าหมายชัดเจน ตอบสนองต่อภารกิจของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ วารุณี บัวชา (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับทักษะการใช้โค้ชของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 พบว่า ทักษะการใช้โค้ชของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 มีทักษะในหลายบทบาท รวมทั้งมนุษยสัมพันธ์ การสื่อสาร การจัดการ ความเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งได้แก่ ทักษะการสร้างควมไว้วางใจและทักษะการเสริมสร้างกำลังใจ โดยเฉพาะทักษะการสร้างควมไว้วางใจที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับตอนเริ่มต้นการใช้โค้ชและต้องรักษาไว้ทั้งระหว่างการโค้ชและหลังการใช้โค้ช

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ผลการประเมินแนวทางการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช โดยใช้แบบประเมินแนวทางเพื่อการวิจัยในด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเหมาะสม ในมุมมองผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้แนวทางการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช พบว่า ผลการประเมินแนวทางโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า 1) ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และ

3) ด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด การโค้ชมีความสำคัญในการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา เพราะช่วยพัฒนาศักยภาพบุคลากร ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน เพิ่มประสิทธิภาพในการวางแผนและใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม และสร้างวัฒนธรรมการพัฒนาอย่างต่อเนื่องภายในองค์กร ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแนวทางนี้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ สิริวิชัย วัชรภาพ (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาทักษะการโค้ชสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการประเมินในด้านความเป็นประโยชน์ ประเด็นทักษะการโค้ชผู้บริหารสถานศึกษา และประเด็นกระบวนการโค้ชของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ในด้านความเป็นไปได้ ประเด็นทักษะจำเป็นสำหรับการโค้ชของผู้บริหารสถานศึกษา และประเด็นกระบวนการโค้ชสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการศึกษา แนวทางการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ควรนำผลด้านต่าง ๆ ไปประยุกต์ให้มีการพัฒนาส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้กระบวนการโค้ช ด้วยการสร้างความตระหนักถึงหลักประสิทธิภาพของงาน ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นต่อสถานศึกษา ช่วยให้ผู้บุคคลพัฒนาและเติบโตไปในทิศทางที่ต้องการ

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ควรนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริม วางแผน ในการพัฒนาการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 ควรให้มีการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้ปฏิบัติงาน และการใช้งบประมาณอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงาน และการใช้งบประมาณในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามแผนปฏิบัติการ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาเครื่องมือ สำหรับการโค้ชในการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารและบุคลากรสามารถใช้ในการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการโค้ชสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ให้มีการปฏิบัติงานงบประมาณให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.3 ควรศึกษาผลกระทบของการใช้การโค้ชในการบริหารงานงบประมาณว่า มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาของผู้บริหารในสถานศึกษาหรือไม่ รวมถึงผลกระทบต่อการพัฒนาบุคลากรในแง่ของทักษะการจัดการทรัพยากร

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*.

- จำเนียร มุนธานี. (2564). *การโค้ชของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูผู้สอน ในศตวรรษที่ 21* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี]. Udonthani Rajabhat University.
<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/SNGSJ/article/view/256253>
- ทศพล นวนไชยดี. (2565). *แนวทางการบริหารงานงบประมาณสู่ความสำเร็จของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- ประกายแสง บุตรสุนทร. (2562). *ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- วิชัย วงษ์ใหญ่, และมารุต พัฒนา. (2557). *การโค้ชเพื่อการรู้คิด (Cognitive coaching)* (พิมพ์ครั้งที่ 3). จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- วรุณี บัวขา. (2563). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับทักษะการโค้ชของผู้บริหารสถานศึกษา* ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สิราวิชญ์ วัชรภาพ. (2562). *รูปแบบการพัฒนาทักษะการโค้ชสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย. (2566, 29-30 กันยายน). *รายงานผลการดำเนินงานตามแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย* [เอกสารนำเสนอ]. การตรวจสอบภายในประจำปีงบประมาณ: เรื่อง การรายงานผลการติดตามการดำเนินงานตามแผนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย, หนองคาย, ประเทศไทย.
- Guskey, T. R. (2000). *Evaluation professional development*. California: A Sage Publication Company.
- Krejcie, R. & Morgan, D. (1970). *Determining sample sizes for research activities*. Educational and Psychological Measurement.
- Niratpattanasai, K., Cousin J.F., Seebungkerd, P., & Pimolsaengsuriya, A. (2012). *Untold Stories of Executive Coaching in Thailand*. Bangkokbiznews.
- Whitmore, J. (2009). *Coaching for performance: Growing human potential and purpose: The principles and practice of coaching and leadership* (4th ed.). Nicholas Brealey.

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ขั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน
เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง

Development of a 6 Steps to Achieving Dreams: Creative Writing
Learning Management Model for Enhancing Creative Writing Skills in
Thai Language Arts for Grade 6 Students at Ban Namang School

สุภาพร ขาวป่า¹
Supaporn Chaopa¹

Receive: 30 เมษายน 2568 Revised: 21 มิถุนายน 2568 Accepted: 25 มิถุนายน 2568

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ขั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ขั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง 2) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ขั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ขั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง และ 4) ประเมินความพึงพอใจและขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ขั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้หลักการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เป็นระเบียบวิธีวิจัย มีขั้นตอนในการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหา (Research : R1) ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบ (Development : D1) ขั้นตอนที่ 3 การวิจัยการนำไปใช้จริง (Research : R2) ขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุง (Development : D2) กลุ่มตัวอย่างในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง ปีการศึกษา 2566 จำนวน 22 คน จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้และคู่มือการใช้รูปแบบ 2) แบบทดสอบวัดทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และ 3)

¹ ครูโรงเรียนบ้านนามั่ง, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1; Teacher of Ban Namang School, Udonthani Primary Education Service Area Office 1, Thailand; e-mail: kranoi271979@gmail.com

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน โดยวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาและการดำเนินงานโดยนำข้อมูลที่รวบรวมด้วยการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง คือ นักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจ อีกทั้งครูยังขาดการอธิบายและยกตัวอย่างให้นักเรียนเกิดความเข้าใจอยู่น้อย และไม่เปิดโอกาสให้มีกิจกรรมฝึกทักษะ นอกจากนี้ กิจกรรมการเรียนการสอนยังขาดสื่อการเรียนการสอน และอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม 2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ขั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง ได้วิธีสอนแบบ 6 ขั้น พิชิตฝันสร้างสรรค์การเขียน (CSIFPC Model) 6 ขั้น ขั้นที่ 1 ให้นักเรียนฟังกังขา (CREATE DOUBT) ขั้นที่ 2 สืบค้นหาข้อมูล (SEARCH FOR INFORMATION) ขั้นที่ 3 ช่วยเพิ่มพูนความคิด (INCREASE THINKING) ขั้นที่ 4 เสวนาแบบมวลมิตร (FRIENDLY DISCUSSION) ขั้นที่ 5 เสนอความคิดกลุ่มใหญ่ (PROPOSE IDEAS TO THE LARGE GROUP) และขั้นที่ 6 มุ่งมั่นไปสู่สังคม (COMMITTED TO SOCIETY) 3. ภายหลังการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ขั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 86.36 จากกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด โดยมีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียนคือ 34.75 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 86.87 โดยคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนมาตรฐานที่ตั้งไว้คือ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 และ 4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ขั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์ การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยรวม 4.36 คิดเป็นร้อยละ 87.20

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ขั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน ; การเขียนเชิงสร้างสรรค์

ABSTRACT

This research aims to development of a 6 steps to achieving dreams: creative writing learning management model for enhancing creative writing skills in thai language arts for grade 6 students at ban namang school. The study employed a Research and Development (R&D) framework with four objectives: 1) to study the problems and needs for development of a 6 steps to achieving dreams: creative writing learning management model for enhancing creative writing skills in thai language arts for grade 6 students at ban namang school.; 2) to development of a 6 steps to achieving dreams: creative writing learning management model for enhancing creative writing skills in thai language arts for grade 6 students at ban namang school.; 3) to study the results of using the 6 steps to

achieving dreams: creative writing learning management model for enhancing creative writing skills in thai language arts for grade 6 students at ban namang school; and 4) to evaluate student satisfaction and disseminate the results of using the 6 steps to achieving dreams: creative writing learning management model for enhancing creative writing skills in thai language arts for grade 6 students at ban namang school. This research adopted a Research and Development (R&D) methodology, structured into four stages: Stage 1: Research (R1) – Studying the current problems; Stage 2: Development (D1) – Developing the model; Stage 3: Research (R2) – Implementing the model in practice; and Stage 4: Development (D2) – Evaluation and improvement. The sample group for learning management consisted of 22 for grade 6 students at ban namang school in the academic year 2023, selected by cluster random sampling, with the classroom as the sampling unit. The research instruments included: 1) lesson plans and a manual for using the model; 2) a creative writing skill test; and 3) a student satisfaction questionnaire. Data on the problems and implementation were analyzed using descriptive statistics, including mean and standard deviation.

The research findings are as follows:

1. The problems and needs for developing learning activities in the Thai Language learning area for grade 6 students at ban namang school were identified as students lacking knowledge and understanding. Additionally, teachers provided insufficient explanations and examples to help students understand, and there were limited opportunities for skill-practice activities. Furthermore, teaching and learning activities lacked instructional media and equipment.

2. The 6 steps to achieving dreams: creative writing learning management model for enhancing creative writing skills in thai language arts for grade 6 students at ban namang school is named the "CSIFPC Model," comprising six steps: Step 1: Create Doubt; Step 2: Search for Information; Step 3: Increase Thinking; Step 4: Friendly Discussion; Step 5: Propose Ideas to the Large Group; and Step 6: Committed to Society.

3. After implementing the learning activities using the 6 steps to achieving dreams: creative writing learning management model for enhancing creative writing skills in thai language arts for grade 6 students at ban namang school, the majority of the sample students (19 out of 22, representing 86.36%) achieved creative writing skill scores meeting the 80% criterion.

4. The average post-test score was 34.75, equivalent to 86.87%, which exceeded the set standard criterion of 80%. Students' satisfaction with the 6 steps to achieving dreams: creative writing learning management model for enhancing creative writing skills

in thai language arts for grade 6 students at ban namang school was at the highest level, with an overall average score of 4.36, representing 87.20%

KEYWORDS: 6 Steps to Achieving Dreams, Creative Writing Learning Management Model, Creative Writing

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การอ่านและการฟังเป็นทักษะของการรับรู้เรื่องราว ความรู้และประสบการณ์ การพูด และการเขียน เป็นทักษะของการแสดงออกด้วยการแสดงความคิดเห็น ความรู้และประสบการณ์ ส่วนการดูเป็นการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ทั้งโทรทัศน์ ภาพยนตร์ ละคร คอมพิวเตอร์ ตลอดจนการ์ตูนและสามารถแสดงทรรศนะข้อมูลข่าวสารด้วยการพูดและการเขียน การดูจึงเป็นการเรียนรู้ และการแสดงทรรศนะของตน และการดูนั้นจะมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต ผู้เรียนจะต้องประเมินสิ่งที่ดูและใช้การดูให้เป็นประโยชน์ในการหาความรู้การเรียนรู้ภาษาไทย จึงต้องเรียนเพื่อการสื่อสารให้ผู้เรียนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างพินิจพิเคราะห์ สามารถเลือกใช้คำเรียบเรียงความคิด ความรู้ให้ชัดเจน ใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักการใช้ถ้อยคำตรงตามความหมาย ถูกต้องตามฐานะของบุคคลและสถานการณ์อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งการสอนภาษาไทยในปัจจุบันต้องเปลี่ยนแนวคิดไปจากเดิม ไม่เน้นการอ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียวแต่จะเน้นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพและใช้ภาษาในการแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตและปัญหาของสังคม เน้นการสอนภาษาในฐานะเครื่องมือของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองสามารถนำความรู้มาใช้ในการพัฒนานตนเอง นอกจากนั้น ยังต้องสอนภาษาเพื่อพัฒนาความคิด ผู้เรียนที่มีความคิดจะต้องมีประสบการณ์และประมวลคำมากพอที่จะสร้างความคิดได้ลึกซึ้ง และคิดได้อย่างชาญฉลาดรอบคอบ ขณะเดียวกันการสอนภาษาไทยจะต้องเน้นการรักษาภาษาไทยในฐานะเป็นวัฒนธรรมและการถ่ายทอดวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ในรูปของหลักภาษา ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์การใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม ผู้เรียนจะต้องมีทักษะการใช้ภาษาได้ถูกต้อง สละสลวยตามหลักภาษา อ่านวรรณกรรมต่าง ๆ เพื่อศึกษาเรื่องราวของชีวิตที่จะทำให้ชีวิตตนและโลกทัศน์ของผู้อ่านกว้างขวางขึ้นเข้าใจสภาพสังคมและวัฒนธรรมทั้งในอดีต ปัจจุบันและสังคมในอนาคต รวมถึงการศึกษาภูมิปัญญาทางภาษาในท้องถิ่นต่าง ๆ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจึงได้นำแนวคิดดังกล่าวข้างต้นมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร ได้ทำเป็นสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาจัดหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด

โรงเรียนบ้านนามั่ง เป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ดำเนินการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาโดยมุ่งเน้นการจัดการศึกษาแก่เด็กซึ่งเป็นการกำลังสำคัญของชาติให้มีคุณภาพ แต่จากสภาพปัญหาในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีปัญหาผู้เรียนขาดการสนใจในการศึกษาหาความรู้ มีระดับพัฒนาการทางด้านทักษะการเรียนรู้ที่แตกต่างกันมาก นักเรียนไม่ให้ความสำคัญใน การเรียนวิชาภาษาไทยและส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนรู้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนด จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ พื้นฐาน ปีการศึกษา 2564 พบว่า มาตรฐานการเรียนรู้ ท 2.1 ด้านทักษะการเขียนภาษาไทยของ นักเรียนโรงเรียนบ้านนาหมั่ง มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศมาโดยตลอด จึงเป็น มาตรฐานการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องเร่งพัฒนาโดยพบนักเรียนที่ยังไม่สามารถเขียนเรื่องตาม จินตนาการหรือเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ควรจะเป็น ตามมาตรฐาน การเรียนรู้ ซึ่งสังเกตได้จากผลงานของ นักเรียนในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ นักเรียนสามารถเขียนสื่อสาร สาระในการสื่อสารให้ผู้รับสารรู้ ได้แต่ยังมีความบกพร่องในการเขียนสื่อสารที่เป็นเชิงสร้างสรรค์ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ไม่บรรลุ เป้าหมายสถานศึกษา (โรงเรียนบ้านนาหมั่ง, 2564) จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการสอนภาษาไทย ไม่ประสบผลสำเร็จในด้านการเขียนเท่าที่ควร ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากครูไม่ได้สอนหรือสอดแทรกกิจกรรม พัฒนาความสามารถด้านการวิเคราะห์ให้ผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เพราะครูยังไม่มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวิเคราะห์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนมีสื่อที่ส่งเสริมทักษะการวิเคราะห์เป็น จำนวนน้อย ครูขาดแนวทางการวัดความสามารถด้านการวิเคราะห์ที่เป็นมาตรฐาน จึงทำให้ไม่ได้ฝึกให้ นักเรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ ยังมีปัญหา ในกิจกรรมการ สอนที่ครูเน้นการบรรยายถ่ายทอดความรู้ นักเรียนขาดโอกาสในการ คิดค้นสร้างชิ้นงาน หรือหลักฐานที่ ช่วยจัดระบบความคิดเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่และความรู้เดิมที่จะนำไปพัฒนาการคิดในระดับสูง ทั้งความ สารถการวิเคราะห์สังเคราะห์ประเมินค่าและการสร้างความรู้ใหม่ด้วยตัวเอง ดังนั้นครูจึงต้อง เปลี่ยนแปลงตนเองให้เป็นครูยุคใหม่ เปลี่ยนวัฒนธรรมการสอน ให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์จัดกิจกรรมใช้ สื่อการสอนที่หลากหลายให้มากขึ้นรวมทั้งต้องปฏิรูปการวัดและประเมินผลด้วย ต้องเป็นการวัดในสิ่งที่ ต้องการให้เกิดความรู้ขึ้นในตัวผู้เรียน ดังนั้น เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้นและ แก้ปัญหาดังกล่าว จึงได้ทดลองใช้สื่อการเรียนการสอน การฝึกทักษะทบทวนความเข้าใจในเรื่องที่ นักเรียนได้เรียนมาแล้ว ครูส่วนใหญ่ใช้แบบฝึกหัดที่มีอยู่แล้วในหนังสือแบบเรียน ซึ่ง กรรณิการ์ ชันดี (2563) กล่าวว่า การฝึกทักษะทางภาษาไม่ว่าจะเป็นการอ่านหรือการเขียน ถ้าจะอาศัยเฉพาะแบบเรียน และแบบฝึกหัดในแบบเรียนเพียงอย่างเดียว นั้น ไม่สามารถช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจถึงสิ่งที่เรียนอย่าง เพียงพอซึ่งสอดคล้องกับ วรัญญา บุรินทร์รัตน์ (2559) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของ ครูมีความสำคัญ ครูควรหาวิธีสอนและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยเรียน เลือกคำมาสอนและฝึกทักษะเพื่อ ใช้ฝึกทักษะการเขียนตามระดับความยากง่าย การสร้างแบบฝึกทักษะ เพื่อใช้ฝึกหลังเรียนเนื้อหาจบไป แล้วจะช่วยให้ครูสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนได้ ฉะนั้นครูผู้สอนต้องสร้างหรือจัดทำแบบฝึกให้ เหมาะกับเนื้อเรื่องที่สอน เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะความรู้ความเข้าใจมากขึ้น โดยคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคล จัดทำแบบฝึกง่ายไปหายากเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน แบบฝึกควรเป็นแบบฝึกสั้น ๆ ช่วยให้นักเรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายให้นักเรียนได้เรียนและทำแบบฝึกในสิ่งที่ใกล้เคียง จะทำให้นักเรียน จำได้แม่นยำ นักเรียนสามารถนำหลักเกณฑ์และความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงมี ความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาให้นักเรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ตรงตามเป้าหมายหลักสูตร สถานศึกษา และการมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษาจะทำให้ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความสามารถและศักยภาพของผู้เรียนพร้อมกันทั้ง 3 ด้าน คือด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัยและด้านจิตพิสัย ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนในการนำความรู้ ความเข้าใจและทักษะที่ได้รับการพัฒนาไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

จากสภาพและปัญหาพบว่า นักเรียนขาดทักษะการเขียน เขียนสื่อสารไม่รู้เรื่อง เขียนด้วยลายมืออ่านยาก คนรับสารไม่เข้าใจ รับสารไม่ตรงตามเจตนาของผู้ส่งสาร ไม่สามารถเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ ผู้วิจัยจึงค้นคว้าวรรณกรรมจากตำราและงานวิจัยต่าง ๆ พบว่า วิธีการจัดการเรียนรู้มีหลากหลายรูปแบบ อาทิเช่น แบบระดมสมอง (Brainstorming) แบบเน้นปัญหา โครงการ การฝึกศึกษา (Problem Project- based Learning Case Study) แบบ STAD แบบแสดงบทบาทสมมติ(Role Playing) แบบแลกเปลี่ยนความคิด(Think Pair Share) แบบสะท้อนความคิด (Student's Reflection) แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน (CO- 5STEPS แบบตั้งคำถาม (Questioning based Learning) แบบใช้เกม (Games-based Learning) เป็นต้น ซึ่งล้วนเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติเอง (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2546) ผู้วิจัยเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เป็นการพัฒนาการเรียนรู้ที่เป็นการประยุกต์จากเทคนิคการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน (CO - 5STEPS) และเทคนิคการเรียนรู้แบบ STAD เพื่อพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6 โรงเรียนบ้านนามั่ง เนื่องจากเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทสถานศึกษา สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์เพราะหลักการจัดการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน (CO -5STEPS) เป็นการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองในสิ่งที่ตนต้องการ ด้วยวิธีการที่ตนเลือกและตนเป็นผู้กำกับการเรียนรู้ของตนเอง และหลักการที่สำคัญของวิธีการเรียนรู้ที่นำมาประยุกต์นี้เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน แต่ละคนมีภาระหน้าที่รับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่อกลุ่ม มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่มทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่าสมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น หากแต่จะต้องร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่มความสำเร็จของบุคคล คือ ความสำเร็จของกลุ่ม นอกจากนี้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน (CO-5STEPS) ส่วนหลักการของเทคนิคการเรียนรู้แบบ STAD นั้นก็เป็นการเรียนรู้แบบ Active Learning แต่เทคนิคการเรียนรู้แบบ STAD ไม่ใช่วิธีการจัดนักเรียนเข้ากลุ่มกันแบบธรรมดา เป็นการรวมกลุ่มอย่างมีโครงสร้างที่ชัดเจน กล่าวคือสมาชิกแต่ละคนในทีมจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อการเรียนรู้ และสมาชิกทุกคนจะต้องได้รับการกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจเพื่อที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเพิ่มพูนการเรียนรู้ของสมาชิกในทีมการเรียนแบบร่วมมือแบบแรกที่ได้รับการพัฒนาขึ้นที่กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เพราะเป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเป็นวิธีการที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกันโดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้ และในความสำเร็จของกลุ่มทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น หากแต่จะต้องร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่มความสำเร็จของบุคคล คือ ความสำเร็จของกลุ่ม ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ขั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6 โรงเรียนบ้านนามั่ง โดยได้บูรณาการแนวคิดและทฤษฎีการจัดการเรียนรู้

ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ร่วมกับกรอบความคิดเติบโตใช้ตามแนวคิดของรองศาสตราจารย์ดร.พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และรองศาสตราจารย์เพียร ยินดีสุขร่วมกับแนวคิดการสอนแบบ STAD ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ดร.ทศนา ขัมมณี มาเป็นกรอบความคิดในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้การจัดการสร้างกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research & Development) โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนในการสะท้อนความคิดเห็นเพื่อสังเคราะห์ให้ได้รูปแบบการสอนที่มีคุณภาพ ประเมินและนำไปทดลองใช้สอนเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ขั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง
2. พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ขั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง
3. ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ขั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง
4. ประเมินความพึงพอใจและขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ขั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูผู้สอนมีความต้องการรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์
2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ขั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียนที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพและความเหมาะสมในระดับสูง ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ขั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน มีทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ 6 ขั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง ปีการศึกษา 2566 จำนวน 22 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง ปีการศึกษา 2566 จำนวน 22 คน จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการ

กลุ่ม (โรงเรียนเป็นร.ร.ขนาดเล็ก นร.ชั้นป.6 มีห้องเดียว))

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ชั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง

ตัวแปรตาม คือ 1) ทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ 2) ความพึงพอใจในการเรียนรู้

ระยะเวลาในการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ระหว่างเดือน สิงหาคม - ตุลาคม 2566 ใช้เวลา 20 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง ปีการศึกษา 2566 จำนวน 22 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ความต้องการในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง
2. แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ชั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง
3. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ชั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง โดยการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง และจะไม่มีผลกระทบต่อผลการเรียนแต่ประการใด
4. แบบทดสอบวัดทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นแบบทดสอบอัตนัย ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 1 ชุด 2 ข้อ รวม 20 คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาหลักสูตร เอกสาร ตำรา ขอบข่ายเนื้อหาหลักสูตรวิชา ท 16101 ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หน่วยงานเรียนรู้ที่ 18 เรื่อง พิชิตเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือวัดทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน จากเอกสารหลักสูตรและเอกสารการวัดและประเมินผล ตลอดจนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. วิเคราะห์เนื้อหาและกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของเนื้อหาที่ใช้ในการทดสอบเพื่อสร้างแบบทดสอบ
4. สร้างแบบทดสอบให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เป็น

แบบทดสอบอัตนัย จำนวน 1 ชุด 2 ข้อ ๆ ละ 20 คะแนน รวม 40 คะแนน โดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนน

5. ตรวจทานแบบทดสอบและพิมพ์ฉบับร่าง นำแบบทดสอบให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านจุดประสงค์ เนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญ

6. หากคุณภาพในด้านความเที่ยงตรง (Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านพิจารณาความสอดคล้องของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้อง (IOC)

7. นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง มีค่าเท่ากับ 1.00

8. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 10 คน โรงเรียนบ้านนาหมั่ง ซึ่งไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย

9. นำผลการสอบมาตรวจสอบ ทำการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบนักเรียนทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach (ซึ่งแบบทดสอบของนักเรียนมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

10. จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ชั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาหมั่ง โดยใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 สถิติเชิงพรรณนาได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์ทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภายหลังการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ค่าเฉลี่ยเทียบเกณฑ์ 4.4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ชั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตารางที่ 1 ทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนภายหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ชั้น พิชิตฝันสร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาหมั่ง

n = 22

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	n	%
ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 ($\bar{X} = 34.75$)	19	86.36
ไม่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 ($\bar{X} = 22$)	3	13.64

จากตารางที่ 1 พบว่า ภายหลังการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ชั้น พิชิตฝันสร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาหมั่ง นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วน

ใหญ่มีคะแนนทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 86.36 จากกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด โดยมีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียนคือ 34.75 คะแนน ($\bar{X} = 34.75$) มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 86.87 โดยคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนมาตรฐานที่ตั้งไว้คือ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยมีเพียงส่วนน้อยคิดเป็นร้อยละ 13.64 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ซึ่งพบว่าป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ขั้น พิชิตฝันสร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาหมั่ง โดยใช้แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องแบบบันทึกการประชุมกลุ่มย่อย PLC และแบบสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่ามีความสอดคล้องโดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.00 ทุกรายการ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ขั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาหมั่ง ได้วิธีสอนแบบ 6 ขั้น พิชิตฝันสร้างสรรค์การเขียน (CSIFPC Model) 6 ขั้น ขั้นที่ 1 ให้คนฟังกังขา (CREATE DOUBT) ขั้นที่ 2 สืบค้นหาข้อมูล (SEARCH FOR INFORMATION) ขั้นที่ 3 ช่วยเพิ่มพูนความคิด (INCREASE THINKING) ขั้นที่ 4 เสวนาแบบมวมมิตร (FRIENDLY DISCUSSION) ขั้นที่ 5 เสนอความคิดกลุ่มใหญ่ (PROPOSE IDEAS TO THE LARGE GROUP) และขั้นที่ 6 มุ่งมั่นไปสู่สังคม (COMMITTED TO SOCIETY) พบว่า ร่างรูปแบบการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิมีผลการประเมินรูปแบบการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.68 และผลการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ขั้น พิชิตฝันสร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาหมั่ง มีประสิทธิภาพ 86.68 / 85.21

3. ผลการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ขั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาหมั่ง นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 86.36 จากกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด โดยมีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียนคือ 34.75 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 86.87 โดยคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนมาตรฐานที่ตั้งไว้คือ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

4. ผลการประเมินรูปแบบการเรียนการสอนพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ขั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาหมั่ง อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยรวม 4.36 คิดเป็นร้อยละ 87.20

การอภิปรายผล

จากการวิจัยการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ชั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ชั้น พิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง โดยใช้แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องแบบบันทึกการประชุมกลุ่มย่อย PLC และแบบสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่า มีความสอดคล้องโดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.00 ทุกรายการ และพบว่า แนวนโยบายการจัดการศึกษาของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และแนวทางการจัดการศึกษาของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) รวมทั้งนโยบาย เป้าหมาย วิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านนามั่ง ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ การพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทย ที่มีความจำเป็นในการใช้ในชีวิตประจำวันได้ตามระดับชั้น ควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน เพราะจาก ปีที่ผ่านมา นักเรียนขาดทักษะการเขียน เขียนสื่อสารไม่ได้ ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะ การเขียนค่อนข้างต่ำไม่ผ่านตามเกณฑ์ของโรงเรียน (โรงเรียนบ้านนามั่ง, 2564) ส่งผลให้นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลการทดสอบระดับชาติ o-net ในปีที่ผ่านมา มีคะแนนข้อสอบแบบอัตนัยกลุ่ม สาระภาษาไทยต่ำ ไม่เป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนด นักเรียนบางคนเก่ง บางคนอ่อน บางคนปานกลาง จึงจำเป็นต้องฝึกเขียนบ่อยๆ เพื่อให้สามารถเขียนสื่อสารและเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ ดังที่ กฎ แห่งการฝึก (The Law of Exercise) ภาษาไทยเป็นวิชาประเภททักษะครูภาษาไทยจึงควรทราบ “กฎ แห่งการฝึก” ของธอร์นไดร์ (Thorndike) ซึ่งมีใจความว่า ถ้าได้มีการฝึกหรือกระทำซ้ำ ๆ อยู่เสมอ จะ ทำให้สิ่งเร้าและการตอบสนองมีความสัมพันธ์กันอย่างมั่นคงขึ้น และการเรียนรู้ก็จะคงอยู่ต่อไป กฎแห่ง การฝึกนี้จะได้ผลดียิ่งขึ้นถ้าครูผู้สอนวิชาประเภททักษะจะได้คำนึงถึง “กฎแห่งการใช้ และไม่ใช้” หรือ “กฎ แห่งการนำไปใช้” (The Law of Use and Disuse) ควบคู่กันไปด้วยกับการฝึกทักษะ เพราะทักษะ ต่าง ๆ แม้จะฝึกฝนไว้แล้วเป็นอย่างดี ถ้าหากไม่นำเอาไปใช้บ่อย ๆ ในมิชานันก็อาจจะลืมเลือนหรือ ขาดประสิทธิภาพลงไปได้ ดังนั้น ครูควรหาโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ทักษะทางภาษาอยู่เป็นประจำจนเป็น นิสัย

2. การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ชั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริม ทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง ได้วิธีสอนแบบ 6 ชั้น พิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน (CSIFPC Model) 6 ชั้น ชั้นที่ 1 ให้คนฟังกังขา (CREATE DOUBT) ชั้นที่ 2 สืบค้นหาข้อมูล (SEARCH FOR INFORMATION) ชั้นที่ 3 ช่วยเพิ่มพูนความคิด (INCREASE THINKING) ชั้นที่ 4 เสวนาแบบมวมิตร (FRIENDLY DISCUSSION) ชั้นที่ 5 เสนอความคิดกลุ่มใหญ่ (PROPOSE IDEAS TO THE LARGE GROUP) และชั้นที่ 6 มุ่งมั่นไปสู่ สังคม (COMMITTED TO SOCIETY) พบว่า ร่างรูปแบบการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิมีผลการประเมินรูปแบบการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มีความ เหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.68 และผลการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6

ชั้น พิชิตฝันสร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง มีประสิทธิภาพ 86.68/85.21 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ อาจเนื่องมาจากการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ชั้น พิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบถูกต้องตามหลักการและมีความน่าเชื่อถือ โดยใช้สูตร IOC (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่า แบบบันทึกการมีส่วนร่วมทุกข้อมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 แสดงว่ามีความสอดคล้องทุกข้อ

3. ผลการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ชั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 86.36 จากกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด โดยมีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียนคือ 34.75 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 86.87 โดยคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนมาตรฐานที่ตั้งไว้คือ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้เนื่องมาจากการ เครื่องมือที่สร้างและพัฒนาขึ้นมาคือแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ทุกขั้นตอนผ่านการตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่อง มีความเหมาะสม สอดคล้องกับกรณีการ ชันตี (2563) ที่กล่าวไว้ว่า การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องมีความรอบคอบ ระมัดระวังในการเขียน เขียนให้ครบทุกประเด็น เนื้อหาต้องตรงตามมาตรฐานตัวชี้วัด เหมาะสมกับวัย กับผู้เรียน มีแนวการวัดผลประเมินผลที่ชัดเจน สามารถอธิบายได้ มีเกณฑ์ที่ละเอียดและชัดเจน ไม่ซับซ้อน ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี มีประสิทธิภาพ ก็จะนำไปให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างแท้จริง และการจัดการเรียนรู้แบบ CO 5 STEPs และการเรียนรู้แบบ STAD ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และได้ร่วมมือกันทำงาน ช่วยกันหาองค์ความรู้ ได้แลกเปลี่ยนแนวคิด ส่งผลให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น เรียนอย่างมีความสุข ผู้วิจัยได้จัดเนื้อหาบทเรียนที่เน้นการปฏิบัติให้นักเรียนได้ลงมือเขียนฝึกทักษะการเขียน ให้เกิดความชำนาญ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ชั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. ผลการประเมินรูปแบบการเรียนการสอนพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ชั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนามั่ง อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยรวม 4.36 คิดเป็นร้อยละ 87.20 ทั้งนี้เนื่องมาจากการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ CO 5 STEPs และการเรียนรู้แบบ STAD มีการเสริมแรงทันทีเมื่อทำกิจกรรมเสร็จ ซึ่งสอดคล้องกับทศนา แคมมณี (2548) ทำให้นักเรียนมีกำลังใจและกระตือรือร้นอยากเรียนรู่มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังแทรกกิจกรรมที่จะทำให้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน เช่น การเล่นเกม การละลายพฤติกรรม การนำเข้าสู่บทเรียนด้วยเพลง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ในการพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพนั้น ควรได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนทั้งคณะกรรมการวิชาการ ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.2 ครูผู้รับผิดชอบในแต่วิชาร่วมกันเพื่อพัฒนาและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในการแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ และพัฒนาให้สอดคล้องกับมาตรฐานของหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาและพัฒนาโดยใช้แนวคิดและทฤษฎีอื่น ๆ ที่มีในอนาคตเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการดำเนินการตามรูปแบบที่ดำเนินการนี้ เพื่อให้ได้รูปแบบการพัฒนาระบบที่มีความเหมาะสมและสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- กรณิการ์ ชันตี. (2563). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับนิทาน สำหรับเด็กเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 8(2), 146-161.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทย. กระทรวงศึกษาธิการ.
- ฤกษ์ณะ โต๊ะดำ, กิตติธัช คงชะวัน, และวิภาฤดี วิภาวิน. (2565, 12 พฤษภาคม). กระบวนการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน (CO-5STEPS) ร่วมกับเทคนิคผังมโนทัศน์ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 [เอกสารนำเสนอ]. การประชุมมหาดไทยวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 13, จังหวัดสงขลา, ประเทศไทย.
- กรกนก แป้นศรี, ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์, และชำนาญ เขาวงกิตพิงศ์. (2565). ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) กับกรอบความคิดเติบโต เรื่องดาวฤกษ์และระบบสุริยะที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและกรอบความคิดเติบโตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2 กรุงเทพมหานคร. วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 17(1), 240-251.
- ชนานันต์ สุขสาคร. (2562). การพัฒนาความสามารถในการเขียนย่อความโดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ทิตนา แคมมณี. (2560). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธรววิทย์ ทองเสียน. (2559). กลวิธีการเขียนหนังสือวรรณกรรมซีไรต์. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, และเพยาวี ยินดีสุข. (2557). *การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2565). *เสริมสมรรถนะออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังอย่าง Easy: New Normal*. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โรงเรียนบ้านนาเมือง. (2564). *รายงานการประเมินตนเอง*. โรงเรียนบ้านนาเมือง.
- วรัญญา บุรินทร์รัตน์. (2559). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การอ่านจับใจความ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWL plus [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2546). *เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. สุวีริยาสาส์น.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Slavin, R. E. (1995). *What is problem-based learning?*. Massachusetts: A Simom & Schuster.

จริยธรรมการตีพิมพ์วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีมุ่งมั่นที่จะรักษามาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์สูงสุด ดังนั้นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องปฏิบัติตามหลักการและมาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์อย่างเคร่งครัด

บทบาทหน้าที่ของบรรณาธิการ

บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาและตรวจสอบบทความที่ส่งมาเพื่อเข้ารับการพิจารณาตีพิมพ์กับวารสารทุกบทความ โดยพิจารณาเนื้อหาบทความที่สอดคล้องกับเป้าหมายและขอบเขตของวารสาร รวมถึงการตรวจสอบคุณภาพบทความในกระบวนการประเมินและคุณภาพบทความก่อนการตีพิมพ์

บรรณาธิการมีหน้าที่ตรวจสอบบทความในด้านความซ้ำซ้อนหรือในด้านการคัดลอกผู้อื่น (Plagiarism) โดยใช้โปรแกรมตรวจสอบความซ้ำซ้อน หากตรวจสอบพบความซ้ำซ้อนหรือการคัดลอกผลงานของผู้อื่นในกระบวนการประเมินบทความ บรรณาธิการต้องหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้พิมพ์หลักทันทีเพื่อขอคำชี้แจง เพื่อประกอบการ “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การตีพิมพ์บทความนั้น ๆ

บรรณาธิการต้องใช้เหตุผลทางวิชาการในการพิจารณาบทความทุกครั้งโดยปราศจากอคติที่มีต่อบทความและผู้พิมพ์ในด้านเชื้อชาติ เพศ ศาสนา วัฒนธรรม การเมือง และสังกัดของผู้พิมพ์

บรรณาธิการต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้พิมพ์หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่นำบทความหรือวารสารไปใช้ประโยชน์ในเชิงธุรกิจหรือนำไปเป็นผลงานทางวิชาการของตนเอง

บรรณาธิการต้องไม่แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงเนื้อหาบทความและผลประโยชน์ของผู้ทรงคุณวุฒิ รวมถึงไม่บิดกั้นหรือแทรกแซงข้อมูลที่ใช้แลกเปลี่ยนระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิและผู้พิมพ์

บรรณาธิการต้องปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ของวารสารอย่างเคร่งครัด

บรรณาธิการต้องรักษามาตรฐานของวารสาร รวมถึงพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพและมีความทันสมัยเสมอ

บทบาทหน้าที่ของผู้พิมพ์

บทความที่ส่งมาพิจารณาตีพิมพ์จะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์ที่ไหนมาก่อน รวมถึงไม่อยู่ระหว่างขั้นตอนการพิจารณาตีพิมพ์ที่ใด

ผู้พิมพ์บทความต้องไม่ส่งต้นฉบับบทความซ้ำซ้อนกับวารสารอื่น ข้อมูลในบทความจะต้องเกิดจากผลการทำวิจัยของผู้พิมพ์ ไม่มีการบิดเบือนข้อมูลหรือให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ

ผู้พิมพ์บทความต้องอ้างอิงผลงานของผู้อื่น หากมีการนำผลงานเหล่านั้นมาใช้ในผลงานตนเอง เช่น ภาพ ตาราง หรือข้อความที่เป็นเนื้อหา เป็นต้น รวมทั้งจัดทำรายการอ้างอิงท้ายบทความตามรูปแบบที่กำหนด

ผู้พิมพ์ต้องเขียนบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบและขนาดตัวอักษรที่วารสารกำหนดไว้

ผู้พิมพ์ที่มีชื่อในบทความ ต้องเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการบทความนั้น ๆ จริง

ผู้พิมพ์ต้องระบุแหล่งทุนที่ให้การสนับสนุนในการทำวิจัยนี้ และหากมีผลประโยชน์ทับซ้อน จะต้องระบุในบทความและแจ้งให้บรรณาธิการได้รับทราบ

บทบาทหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

ผู้ทรงคุณวุฒิต้องคำนึงถึงคุณภาพบทความเป็นหลัก พิจารณาบทความภายใต้หลักการและเหตุผลทางวิชาการโดยปราศจากอคติหรือความคิดเห็นส่วนตัว และไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์

ผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่แสวงหาประโยชน์จากผลงานทางวิชาการที่ตนเองได้ทำการประเมิน

ผู้ทรงคุณวุฒิต้องตระหนักว่าตนเองมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของผลงานวิชาการที่รับประเมินอย่างแท้จริง หากผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพบว่าบทความที่รับประเมิน เป็นบทความที่คัดลอกผลงานชิ้นอื่น ๆ ผู้ทรงคุณวุฒิต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบทันที

ผู้ทรงคุณวุฒิต้องรักษาระยะเวลาประเมินตามกรอบเวลาประเมินที่กำหนด รวมถึงไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความให้ผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับรู้

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

{ฉบับปรับปรุงล่าสุด ณ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2566}

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความวิจารณ์หนังสือ และบทความปริทัศน์ ซึ่งเป็นผลงานวิชาการที่มีคุณค่าใน 2 สาขาวิชา ได้แก่ 1) มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ 2) การศึกษา เพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความรู้และแนวความคิดทางวิชาการ โดยมีกำหนดจัดพิมพ์ออกเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม

บทความที่ส่งมาเพื่อการพิจารณาต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่มาก่อน ไม่อยู่ระหว่างการเสนอขอตีพิมพ์ในวารสารอื่น เนื้อหาของบทความได้จากการสังเคราะห์ความคิดขึ้นโดยผู้เขียนเอง ไม่ได้คัดลอก หรือตัดทอนมาจากผลงานของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือปราศจากการอ้างอิงที่เหมาะสม ทุกบทความที่ได้ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับบทความโดยตรง บทความละ 3 ท่าน

กองบรรณาธิการกำหนดระเบียบการส่งต้นฉบับให้ผู้เขียนยึดเป็นแนวทาง โดยผู้เขียนจะต้องจัดรูปแบบต้นฉบับตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อให้วารสารมีคุณภาพตามมาตรฐานทางวิชาการที่น่าไปใช้อ้างอิงได้

หลักเกณฑ์การเสนอบทความ

1. การเตรียมต้นฉบับ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ต้นฉบับ เป็นต้นฉบับภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ ความยาวไม่เกิน 15 หน้า พิมพ์หน้าคู่ โดยใช้ตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK จัดเป็น 1 คอลัมน์

1.1.1 ขนาดกระดาษ กำหนดเป็น B5 (JIS) ซึ่งมีขนาดความกว้าง 18.2 เซนติเมตร และความสูง 25.7 เซนติเมตร

1.1.2 การเว้นระยะขอบกระดาษ กำหนดดังนี้

ระยะขอบบน 3 เซนติเมตร ระยะขอบล่าง 3 เซนติเมตร

ระยะภายใน 3 เซนติเมตร ระยะภายนอก 2 เซนติเมตร

1.2 ชื่อเรื่อง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาด 16 พอยต์ ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ ความยาวไม่เกิน 4 บรรทัด โดยชื่อเรื่องภาษาอังกฤษใช้อักษรตัวพิมพ์ใหญ่ขึ้นต้น และตามด้วยอักษรตัวพิมพ์เล็ก

1.3 ชื่อผู้เขียน ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาด 14 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษใต้ชื่อเรื่อง ส่วนตำแหน่งทางวิชาการ หน่วยงาน หรือสังกัด ของผู้เขียนและผู้เขียนร่วม ใช้เชิงอรรถ ขนาด 11 พอยต์ ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.4 บทคัดย่อ หัวข้อภาษาไทยใช้คำว่า “บทคัดย่อ” หัวข้อภาษาอังกฤษใช้คำว่า “ABSTRACT” ขนาด 14 พอยต์ ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.5 คำสำคัญ หัวข้อภาษาไทยใช้คำว่า “คำสำคัญ” หัวข้อภาษาอังกฤษใช้คำว่า “KEYWORDS” ขนาด 14 พอยต์ ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดซ้ายหน้ากระดาษ โดยมีคำสำคัญไม่เกิน 4 คำ คั่นแต่ละคำด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ตัวอักษรขนาด 14 พอยต์ ชนิดตัวธรรมดา เรียงคำตามลำดับความสำคัญ

1.6 หัวข้อเรื่อง หัวข้อใหญ่ ขนาด 14 พอยต์ ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย หัวข้อย่อย ขนาด 14 พอยต์ ชนิดตัวธรรมดา ระบุหมายเลขหน้าหัวข้อย่อย จัดการเยื้องย่อหน้า ตามความเหมาะสม

1.7 เนื้อหา ขนาด 14 พอยต์ ชนิดตัวธรรมดา จัดกั้นหน้ากั้นหลัง ตลอดทั้งบทความ

1.8 เอกสารอ้างอิง หัวข้อภาษาไทยใช้คำว่า “เอกสารอ้างอิง” หัวข้อภาษาอังกฤษใช้คำว่า “References” ขนาด 14 พอยต์ ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ ส่วนของรายการอ้างอิง ขนาด 14 พอยต์ ชนิดตัวธรรมดา จัดกั้นหน้ากั้นหลัง

1.9 ตัวเลข ใช้เลขอารบิก ตลอดทั้งบทความ

1.10 หมายเลขหน้า ใช้เลขอารบิก แบบอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านบนขวา

2. องค์ประกอบของบทความ

2.1 บทความวิชาการและบทความปริทัศน์ ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง/ บทคัดย่อ (ถ้ามี)/บทนำ/ เนื้อเรื่อง/ สรุป/ และเอกสารอ้างอิง

2.2 บทความวิจัย ประกอบด้วย

- (1) ชื่อเรื่อง
- (2) บทคัดย่อ
- (3) ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
- (4) วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- (5) สมมุติฐานของการวิจัย (ถ้ามี)
- (6) ขอบเขตของการวิจัย (ถ้ามี)
- (7) วิธีดำเนินการวิจัย ได้แก่ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย/ การเก็บรวบรวมข้อมูล/ การวิเคราะห์ข้อมูล
- (8) สรุปผลการวิจัย
- (9) การอภิปรายผล

(10) ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้/ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(11) เอกสารอ้างอิง

2.3 บทความวิจารณ์หนังสือ ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง/ ชื่อผู้แต่ง/ ชื่อผู้เขียนวิจารณ์/ บทวิจารณ์ ได้แก่ บทนำ บทสรุปเนื้อหา บทวิเคราะห์วิจารณ์ และบทสรุป

3. การอ้างอิง (แบบ APA 7th edition)

หนังสือทั่วไป	
รูปแบบ	ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)/ ชื่อเรื่อง/ (ครั้งที่พิมพ์ พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)/ สำนักพิมพ์.
ผู้แต่ง 1 คน	พรศิริ พันธสี. (2563). <i>กระบวนการพยาบาล & แบบแผนสุขภาพ: การประยุกต์ใช้ทางคลินิก</i> (พิมพ์ครั้งที่ 23). พิมพ์อักษร.
	Waldman, S. D. (2021). <i>Atlas of interventional pain management</i> (5th ed.). Elsevier.
ผู้แต่ง 2 คน	สุภาภรณ์ เต็งไตรสรณ์, และนริสา รัตนเลิศ. (2563). <i>การตรวจคัดกรองสุขภาพตาเด็ก</i> . โรงพยาบาลสงขลานครินทร์.
	Stein, L. N. M., & Hollen, C. J. (2021). <i>Concept-based clinical nursing skills: Fundamental to advanced</i> . Elsevier.
ผู้แต่ง 1-20 คน ใส่ชื่อทุกคน	ภาสกร เนตรทิพย์วัลย์, พรพรรณ ภูสาหัส, สมสุข ภาณุรัตน์, สุฤดี อัครฤกษ์การสกุล, พิชรี กระจำโพธิ์, และวิภา ธีระธรรม. (2563). <i>การประเมินภาวะสุขภาพ สำหรับพยาบาล: การตรวจร่างกาย</i> (พิมพ์ครั้งที่ 3). พิมพ์ดีการพิมพ์.
	Kee, J. L., Marshall, S. M., Woods, K., & Forrester, M. C. (2021). <i>Clinical calculations with applications to general and specialty areas</i> (9th ed.). Elsevier.
ผู้แต่ง 21 คน ขึ้นไป ใส่ชื่อ 19 คนแรก และใช้ . . . ตามด้วยคนสุดท้าย	ชนิษฐา นันทบุตร, พีรพงษ์ บุญสวัสดิ์กุลชัย, จงกณณ์ จันทศิริ, นิลาภา จิระรัตนวรรณะ, สุคนธ์ วรรณะอมร, แสงเดือน แท่งทองคำ, กชพร สิงห์หล้า, กติกา นวพันธุ์, กนกพร จิรัฐติกาลวงศ์, กนกพร จิวประสาท, กนกพร แจ่มสมบูรณ์, กนกพร อัครเมธีกาพงศ์, กมลวรรณ จุติวรกุล, กมลวรรณ ตังธนากานนท์, กรรณิกา ชาธรรม, กรรณิการ์ มุทธาธร, กรองทอง วงศ์ศรีตรัง, กรวิธ อัครคุปตานนท์, กฤตินี กุลเพ็ง, . . . พัฒนา นาคทอง. (2563). <i>ชุดความรู้การพัฒนาไกลและการพัฒนาระบบสุขภาพชุมชนโดยชุมชนเพื่อชุมชน</i> . เดอะ กราฟิโก ซิสเต็มส์.
	Hilden, I., Lauritzen, B., Sørensen, B. B., Clausen, J. T., Jespersgaard, C., Krogh, B. O., Bowler, A. N., Breinholt, J., Gruhler, A., Svensson, L. A., Petersen, H. H., Petersen, L. C., Balling, K. W., Hansen, L., Hermit, M. B., Egebjerg, T., Friederichsen, B., Ezban,

	M., Björn, S. E., . . . Abbas, A. K. (2021). <i>Robbins basic pathology</i> (10th ed.). Elsevier.
ผู้แต่งเป็นสถาบัน	สภาการพยาบาล. (2553). <i>สมรรถนะผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์</i> .
หนังสือแปล	ซิงเกอร์, แบลร์. (2560). <i>Little voice mastery</i> [แค่จัดการเสียง (เล็กๆ) ข้างในไม่ว่าทำอะไรก็ สำเร็จ!] (วิชัย กาปรีร์, ผู้แปล; พิมพ์ครั้งที่ 2). ดีเอ็มจี.
บรรณาธิการ	วีณา เจียวนา (บ.ก.). (2556). <i>การพยาบาลจิตเวช. ภาควิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนและจิตเวช</i> วิทยาลัยพยาบาลสหประชาชาติไทย.
	McKinney, E. S., James, S. R., Murray, S. S., Nelson, K. A., & Ashwill, J. W. (Eds.). (2018). <i>Maternal-child nursing</i> (5th ed.). Elsevier.
ไม่ปรากฏผู้แต่ง	กาญจนา อลยานุสรณ์: อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา อินทรสุวานนท์. (2558). สันติศิริการพิมพ์.
ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์	ให้ใส่ (ม.ป.ป.) สำหรับเอกสารภาษาไทย และ (n.d.) สำหรับเอกสารภาษาต่างประเทศ
	ภากร โกโคยพงศ์ (บ.ก.). (ม.ป.ป.). <i>10 โรคร้าย จากภัยโลกร้อน</i> . งานดี.
	Tolson, D., Booth, J., & Schofield, I. (Eds.). (n.d.). <i>Evidence informed nursing with older people</i> . Wiley-Blackwell.
บทความในหนังสือ	
รูปแบบ	ชื่อผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)/ ชื่อบท./ ใน/ ชื่อผู้แต่ง (บรรณาธิการ)/ ชื่อหนังสือ/ (ครั้งที่พิมพ์./ // // // // เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้ายของบท)/ สำนักพิมพ์.
	สุรพันธ์ สิทธิสุข. (2563). การสัมภาษณ์ประวัติ. ใน <i>วิทยา ศรีดามา (บ.ก.), การสัมภาษณ์ประวัติ และตรวจร่างกาย</i> (พิมพ์ครั้งที่ 12, น. 1-7). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
	Gray, J. R. (2021). Discovering the world of nursing. In R. G. Jennifer, K. G. Susan (Eds.), <i>Burns & Grove's the practice of nursing research: Appraisal, synthesis, and generation of evidence</i> (9th ed., pp. 1-18). Elsevier.
	Hicks, S. (2019). Examination of the skin, hair, and nails. In Carol L. C. (Ed.), <i>Physical assessment for nurses and healthcare professionals</i> (pp. 37-66). Wiley Blackwell.
E-book	
	Anderson, Y. S. C., & Poulsen, K. B. (2020). <i>Anderson's atlas of hematology</i> . ProQuest Ebook Central. https://ebookcentral.proquest.com

วารสาร	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./ปีที่Volume (ฉบับที่Issue)/หน้าแรก-หน้าสุดท้าย
	บุศรา ชัยทัศน์. (2559). การดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่และทวารหนักที่ผ่าตัดเปิดทวารใหม่: บทบาทพยาบาลเฉพาะทางบาดแผล ออสโตมี และควบคุมการขับถ่ายไม่ได้. <i>วารสารพยาบาลสหราชอาณาจักรไทย</i> , 9(1), 19-33.
	Plows, J. F., Stanley, J. L., Baker, P. N., Reynolds, C. M., & Vickers, M. H. (2018). The pathophysiology of gestational diabetes mellitus. <i>International journal of molecular sciences</i> , 19(11), 3342. https://doi.org/10.3390/ijms19113342
วิทยานิพนธ์	
รูปแบบ	ชื่อผู้แต่งวิทยานิพนธ์./ (ปีพิมพ์)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[ระดับวิทยานิพนธ์]. ชื่อมหาวิทยาลัย.
	อุดมลักษณ์ ดวงขุนมาตย์. (2554). ประสิทธิภาพของโปรแกรมการออกกำลังกายด้วยการเดินที่ ประยุกต์ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนในประชากรกลุ่มเสี่ยงโรคความดันโลหิตสูง [วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหิดล.
	Harris, L. (2014). <i>Instructional leadership perceptions and practices of elementary school leaders</i> [Unpublished doctoral dissertation]. University of Virginia.
วิทยานิพนธ์ ที่มี การตีพิมพ์ เผยแพร่ Database/ Online	กฤษฎา ทรัพย์สมบูรณ์. (2560). การศึกษาการปฏิบัติบทบาทผู้นำการพยาบาลทางคลินิกของ พยาบาลวิชาชีพ หอผู้ป่วยวิกฤต โรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/58250
	เสาวนีย์ คงนิรันดร์. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยบูรพา]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
	Worawalai, W. (2014). <i>α-Glucosidase inhibitors from N-substituted aminocyclitol derivatives and total synthesis of CJ-16,264</i> [Doctoral dissertation, Chulalongkorn University]. https://bit.ly/3sGuBFh

วิทยานิพนธ์ ที่มี การตีพิมพ์ เผยแพร่ Database/ Online	Earnhart, C. L. (2018). <i>Evaluating an on-line education module for autism screening in pediatric primary care in Arizona</i> [Doctoral dissertation, University of Arizona]. ProQuest Nursing & Allied Health Database. https://search.proquest.com/docview/2160956827?accountid=34902
เอกสารการประชุมทางวิชาการ / การสัมมนา / การอภิปราย รายงานการประชุม	
รูปแบบ	ชื่อผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์./วันที่/เดือน)./ชื่อบทความหรือชื่อเรื่องของบท/[กรณำเสนอ]./ ชื่อการประชุม, เมืองที่ประชุม.
	ดรุณี รุจกรกานต์. (2555, 12-17 กุมภาพันธ์). <i>ประเด็นปัญหาการจัดการศึกษา พยาบาลเพื่อ คุณภาพและการเข้าถึงบริการสุขภาพ</i> [เอกสารนำเสนอ]. การประชุมพยาบาลแห่งชาติ ครั้งที่ 14: เรื่อง คุณภาพ และการเข้าถึง บริการสุขภาพ: การกิจของพยาบาล, กรุงเทพฯ, ประเทศไทย.
เอกสารประกอบการสอน	
รูปแบบ	ชื่อผู้แต่ง./ (ปี)./ชื่อเรื่อง(ชื่อเอกสารประกอบการสอน)/[เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์]./ คณะ, มหาวิทยาลัย.
	พิมพ์ไล ทองไพบุลย์, ฤชณา พูลเพิ่ม, และภาวิดา พุทธิจันทร์. (2559). <i>จริยธรรม และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ</i> [เอกสารที่ไม่มีการ ตีพิมพ์]. สถาบันการพยาบาล ศรีสวรินทิรา สภากาชาดไทย.
Website	
Rama Channel. (2561). <i>ทอล์กในผู้สูงอายุ อันตรายกว่าวัยอื่นหลายเท่าตัว ปัญหาที่ต้องระวัง</i> . https://bit.ly/3lgLaTS	
American Psychological Association. (n.d.). <i>APA style: Learning APA style</i> . https://apastyle.apa.org/learn/index?tab=2	
Rama Channel. (2560). <i>ทอล์กในผู้สูงอายุ อันตรายกว่าวัยอื่นหลายเท่าตัว ปัญหาที่ต้องระวัง</i> . https://bit.ly/3lgLaTS	
American Psychological Association. (n.d.). <i>APA style: Learning APA style</i> . https://apastyle.apa.org/learn/index?tab=2	
ข้าवाल วงศ์สารี. (2561). <i>มโนทัศน์เกี่ยวกับผู้สูงอายุและหลักการพยาบาลผู้สูงอายุ</i> [PowerPoint slides]. SlideShare. https://bit.ly/3ok6Voz	

สั๊กอย่าง Nurse. (2563, มิถุนายน). *ทบทวน IICP part 1 ฉบับ ดิวสอบการพยาบาลผู้ใหญ่* [Video].

Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=Zh9mS77-Q_A

ไทยรัฐโควิด. (2564, 14 พฤษภาคม). เหตุการณ์ไม่พึงประสงค์จากการฉีดวัคซีนโควิด-19.

Facebook. <https://bit.ly/2RVJnKm>

Science. (2018, December 31). First footage of deep-sea anglerfish pair [Video].

Facebook. <https://bit.ly/3uOGOZL>

วิธีเรียงบรรณานุกรม

ใช้หลักการเดียวกันกับการเรียงคำในพจนานุกรม หรือ Dictionary ที่เป็นยอมรับกันทั่วไป โดยคำที่มีตัวสะกด จัดเรียงไว้ก่อนคำที่มีรูปสระตามลำดับตั้งแต่ กก-กย ดังนี้

ก ข ค ง จ ฉ ช ซ ฌ ญ ฎ ฏ ฐ ท ฒ ณ ด ต ถ ท ธ น บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ ม ย ร ฤ ฤ ล ฤ ฤ ว ศ ษ ส ห ฟ อ ฮ

ส่วนคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะตัวเดียวกัน เรียงลำดับตามรูปสระ ดังนี้

อะ อัว อัวะ อา อำ อี อี้ อุ ู เอะ เอ เอา เอ็น เอีย เอียะ เอื้อ เอื้อะ แอ แอะ โอะ โอ ไอ์ ไอ

บรรณานุกรม

งานบัณฑิตศึกษา สถาบันการพยาบาลศรีสวรินทิรา สภากาชาดไทย. (2563). *คู่มือการเขียนรายงานและวิทยานิพนธ์* [เอกสารที่ไม่มีการตีพิมพ์].

American Psychological Association. (2020). *Publication manual of the American Psychological Association: The official guide to APA style* (7th ed.).

<https://doi.org/10.1037/0000165-000>

American Psychological Association. (2020). *Reference examples*.

<https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/example>

การส่งต้นฉบับ

ส่งต้นฉบับที่จัดรูปแบบตามข้อกำหนดของวารสาร โดยส่งเป็นไฟล์จากโปรแกรมไมโครซอฟท์เวิร์ด (นามสกุล .doc หรือ .docx) และไฟล์ PDF (นามสกุล .pdf) ทางเว็บไซต์ <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/UDRUAI>

ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 นิภาวรรณ แก้วตา, โสภา อำนวยรัตน์	1
การพัฒนาชุดกิจกรรมทางกายเพื่อเพิ่มช่วงความสนใจของเด็กที่มีภาวะออทิซึม รุ่งฟ้า สิมมา, ชนิตา พิมพ์ศรี, เบญจมาภรณ์ ช้อยเครือ	15
การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน โดยใช้รูปแบบ SSCS เสริมด้วยเทคนิคบาร์โมเดล ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภคจิรา นาผล, บุษวรรค์ แสนปลื้ม	26
การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ณัฏฐพงศ์ ธรรมชาติ	39
แนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดซอฟต์แวร์สำหรับ ผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี วิภาพร สุทธิบริบาล, พิมพ์พร จารุจิตร	54
การพัฒนาความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี ศิริลักษณ์ พวงจันทร์, ปาริชาติ ประเสริฐสังข์	69
แนวทางการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้การโค้ช สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย กมลชนก อรัญสาร, พิมพ์พร จารุจิตร	80
การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ชั้นพิชิตฝัน สร้างสรรค์การเขียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาม่วง สุภาพร ชาวป่า	93